

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 szeptember 6.

238. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
 Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
 Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lalbach-palota)

Fényjelek

Mialatt *Painlevé*, a francia köztársaság miniszterelnöke az ifjúsághoz szóló köteletségévé teszi az utánunk következő nemzedéknek, hogy megalakítsák az Európai Egyesült Államokat, mely meg fogja akadályozni az olyan tragédiák visszatérését, amilyent még most is szenved az emberiség, azalatt a francia főváros egy másik palotájában a német birodalmi gyűlés elnöke mondott beszédet a világbékéről s azokról a feladatokról, melyeknek teljesítése a világbéke gondolatát az utopisztikus messzeségből a lehetőségek küszöbéig hozza közel.

Szó és cselekedet fölé bátor ivben borul az igazság. Amit *Painlevé* hirdet új gondolatról, új nemzetközi szellemről, új erkölcsiségről, azt a francia közvélemény már cselekedettel helyesli. Az a tény, hogy a legyőzött Németország törvényhozási testületének elnöke beszédet mondhatott a győző Franciaország fővárosában s abban a Franciaországban, mely eddig minden törekvését arra koncentráta, hogy a győzelem véres léniájához igazítsa a gazdasági rendet, a politikai földrajzt, a jogot, erkölcsöt s a következő generációk életét és munkáját, hirdethette, sürgethette és követelhette a békét s a világbékét hordozó gondolatok megvalósítását, ez a tény tagadhatatlanul értékes eredmény, frappáns siker, váratlan előretörés a háborús közszellem rabszolgautján.

Leonardo da Vinci írja följegyzéseiben, hogy sohasem olyan kék az ég, mint akkor, ha — romok közül nézünk fel rá. Az összeomló falak, ledőlt oszlopok, elporlódott kövek sötétszürke bitülm-jéből a kék égnék tényérnyi foltja is forróan lihegő életet és zengő örömet ígér. Tényérnyi foltokban látjuk mi is, romok és omladékok félig agyonsujtott rabjai a jövőt egét. Néha egy-egy szó hangzik el, mely más színt, más ízt, más táplálékot ígér, mint amit sorsunk szakácsai a mai napok üstjében főznek számunkra. Nézzük a felhők járását s les-sük a romok hasadékain, mikor állnak össze fénylő egészé a tényérnyi foltok? Ma még csak picici ablakok nyílnak a komor sötétség ránkboruló kupoláján, néha egy szó, néha gesztus gyújt föl véznafényű csillagot, de már nem fojtó a sötétség s pirkadatot ígérnek a béke mécsesei.

Kezd már megszűnni — legalább Párisban, legalább egyetlen előadóteremben — az a különbség, melyet a győzők és legyőzöttek közé állított a fegyverek gulája. A legyőzött végre először akkor is szóra nyithatta száját, amikor nem rákényszerített felté-

telek önkéntes elfogadását kellett vállalnia. Végre volt egy hely, ahol a győzők hallgatták s a legyőzöttek képviselője beszélhetett. És beszélhetett a békéről, mely egyformán érdeke a győzelem és összeomlás által két darabra tört világrész minden népének.

De azért ne áltassuk magunkat. A világi pálya — ahogy a költő mondta — nem előadóterem. S van türelmetlenebb hallgatóság is annál, amelyik végighallgatta a német birodalmi gyűlés elnökét. Vannak — fájdalom — nemcsak türelmetlenebb hallgatók, de türelmetlenebb beszélők s türelmetlenebb cselekvők is. Vannak, akik nemcsak a legyőzött országban látják az üldözésre érdemes, a kiengesztelhetetlenség keresztfájára szögeztet ellenséget, hanem annak az országnak polgáraiban is, amely nekik is hazájuk. Vannak a türelmetlenségnek fanatikusai, akik bélpoklos ellenséget látnak ab-

ban a nyelvben, azokban a szokásokban, abban a kulturában, melyet ők nem beszélnek s mely nem az ő nemzeti sajátosságukat fejezi ki. Ártatlan betűkön tombolják ki haragjukat s ártatlan emberek érzékenységét sértik fövele. Hol van az az emelkedettség, hol van az új erkölcsiségnek az az ébredező szelleme, amiről s ami mellett a nagy francia köztársaság nagy miniszterelnöke tesz tanúságot, s hol van az a jelszavakon s uszító frázisokon győzedelmeskedő lelki fölény, mely csendet parancsolt Párisban akkor, amikor a német birodalmi gyűlés elnöke emelkedett szólásra?

Tényérnyi folt mutatja csak az eget. Vékony gyufaszálnak sercenő lángja birkózik az örökéjszaka sötétségével. Elűzheti-e ez a csöpp fény a ránkboruló éjtszakát, vagy beleörvnylik a sötétség szakadékába minden fölcshelló fényjel, fölfénylő szó s lángcsóvája a tettnek.

Teljes az összhang a belügyminiszter és a Radics-párt közt Cáfolják az új ellenzéki blokk megalakulásának hírért

Beogradból jelentik: A demokrata párt vezetésével alakulóban lévő ellenzéki blokk ügye egyre élénkebben foglalkoztatja a sajtót es az egész politikai közvéleményt. A beogradi lapok egy része már mint befejezett ténytel számol ezzel az alakulással, de szombaton több oldalról is hivatalos formában cáfolták az új ellenzéki blokk megalakításának hírért.

A demokrata párt főbizottságának irodájából szombaton este a következő kommunikét adták ki:

A legutóbbi napokban a sajtóban hírek jelentek meg új ellenzéki blokk megalakításáról a demokratapárttal kapcsolatban. Bár ezek a hírek egyes konkrét tényekre és személyekre hivatkoznak, mindezek a híresztelések önkényeseknek tekintendők és nem felelnek meg a valóságnak.

Ugyanezzel az ügyvel kapcsolatban a Zajednica egy vezető tagja a következő nyilatkozatot tette:

— Ilyen irányban mindeddig még semmiféle akció nem indult meg és nem is fog megindulni. Mindezek a hírek csak újságírói kombináció gyümölcsei, bár nem is tagadom, hogy a Zajednica és a demokrata párt szorosabb együttműködésén dolgozunk, ami természetes következménye a politikai helyzetnek. A demokrata párt véglegesen az alkotmány revíziója mellé állt és ilyen módon programjának egy részével közelített a mi ideológiánkhoz. Ért-

hető tehát, hogy most minél közelebbi érintkezést keresünk velük, nehogy az erőik szétorgácsolódjanak, azonban messze vagyunk a pártok egyesülésétől, ezt még igen sok programbeli eltérés akadályozza.

Jellemző a helyzetre *Marinkovic* Voja volt külügyminiszternek, a demokrata párt vezető tagjának a beogradi és zagrebi lapokban tett nyilatkozata is. A zagrebi *Novosti* érdekes intervjút közöl *Marinkovic*ccsal, aki, miután a demokrata párt dalmáciai szervezkedéséről és dalmáciai útján szerzett impresszióiról beszél, ráter a demokrata és muzulmán pártok egyesüléséről elterjedt hírekre. *Marinkovic* nyilatkozatában megerősíti, hogy valóban van ilyen irányú mozgalom, azonban ennek keresztülvitelére időt engedtek, bár szerinte ennek a fúzióknak nincs akadálya. Mindkét részről hajlandóság van a terv mielőbbi megvalósítására és mindkét fél a pártok közeledésére irányuló akcióban az általános érdeku feladatok megvalósítását látja.

A pártok egybeolvasztása, ami most még csak a kezdet stádiumában van, nagy jelentőséget fog nyerni az egész parlamentárizmus szempontjából, ha azt megfelelő módon hajtják végre. Az ellenzéki pártok fúziójával megvalósulna a mai parlamentárizmus ideálja, hogy a parlamentben csak két párt legyen, mert

ilyen módon lehetővé válnék az ellenzék számára a többség munkájának intenzívebb ellenőrzése és a parlamentáris életnek egészséges fejlődése. Kétségtelen — mondja *Marinkovic* — hogy ebben az esetben a demokratapárt volna az az alap, amely körül az ellenzéki pártok csoportosulnának.

Radics-párti disszidensek Radics genfi szereplése ellen

A Radics-párti disszidensek egyik frakciójának lapja, a *Slobodna Republika* szombaton rendkívüli kiadásban jelent meg s a lap élén a disszidens Radics-pártiak kiáltványát közli Radics szereplése ellen. A kiáltvány a következőket mondja:

— Radics István és a radikális párt a börtönben egyezséget kötöttek, amely szerint Radics István elfogadja a vidovdáni alkotmányt. Radics emberei révén behízelegte magát *Pasic* Nikola kormányába s kötelezte magát, hogy a horvát népre ráerőszakolt alkotmányt elfogadja. Az egyezés végrehajtása során *Pasic* Nikola mint segéddelegátust kiküldötte a genfi nemzetközi kongresszusra.

— Radics István, mint a horvát parasztpárt elnöke a legutóbbi parlamenti választások alkalmával köztársasági programmal lépett föl, a horvát nép önrendelkezési joga és a parasztpárt programja alapján nyerte el a horvát nép bizalmát.

— A nemzeti radikális párttal kötött ugynevezett egyezménytel Radics alapján megválasztotta programját és teljesen ellentétbe jutott azzal a programmal és elvekkkel, amelyeket a népszavazás jóváhagyott. Ennek folytán Radics és néhány embere által kötött egyezmény nem a horvát és szerb nép közti megegyezés, Radics István genfi segéddelegátusi tevékenységének Horvátországra és a horvát népre semmiféle kötelező ereje nincs. A genfi segéddelegátus nem egyéb, mint a *Pasic*-kormány fizetett tisztviselője.

A kiáltványt *Dosen* Markó, *Trojanovic* Iván és dr. *Ducs* István képviselők irták alá.

A belügyminiszter Zagreb-ban tárgyal a Radics-párttal

Azokkal a beogradi hírekkel szemben, amelyek szerint *Maksimovic* Bozsó belügyminiszter és a Radics-párt között ellentétek vannak s hogy ezek folytán a belügyminiszter rövidesen távozik állásából, megállapítható, hogy a belügyminiszter és a Radics-párt közt teljes az összhang.

Ennek bizonyága az is, hogy a belügyminiszter kedden Zagrebba érkezik, hogy ott a Radics-pártiakkal fontos tanácskozásokat folytasson. Hogy a kormány éppen a belügyminisztert

küldi ki Zagrebba s hogy Makszimovics olyan kérdésekben is tárgyal, amelyek nem belügyi tárgyba tartoznak, ez ekludns cáfolata annak, hogy a miniszter és Radicsék közt ellentét van.

Makszimovics a horvátországi adminisztratív tisztviselői karban eszközöndő további változásokon kívül a közjegyzők ügyében tárgyal. Amíg Pribicevics-ék a kormányban voltak s az igazságügyminiszter Pribicevics-párti volt, a kortesszolgálatok jutalmazásának leggyakoribb módja a közjegyzői kinevezés volt. Horvátországban három év alatt megduplázták a közjegyzők számát. Az új közjegyzők kivétel nélkül Pribicevics-pártiak.

A régi közjegyzők tiltakoztak a közjegyzői státusok szaporítása ellen, Makszimovics most arra vonatkozólag tárgyal, hogy Lukinics Edo igazságügyminiszter által valamennyi közjegyzői kinevezést megsemmisítették.

Az olasz ügyvivő panasza a jugoszláviai olasz munkások kiutasítása miatt

Comacci beogradi olasz ügyvivő szombaton délelőtt felkereste Ribarsz Ottokár meghatalmazott minisztert, akinél panaszt emelt a jugoszláv állami szolgálatban levő olasz munkások elbocsátása és kiutasítása miatt. Az olasz ügyvivő hivatkozott arra, hogy Olaszországban több jugoszláv munkás van állami szolgálatban és ezeket mégsem bocsátják el. Az ügyvivő kérte egyben, hogy a kormány ebben az esetben már a neptuni egyezmény alapján járjon el, bár az még nincs ratifikálva. Ez az egyezmény ugyanis előírja, hogy egyik állam sem utasíthatja ki területéről a másik államhoz tartozó munkásokat.

A minisztertanács ülése

Hosszabb szünet után szombaton délelőtt a minisztertanács Gyuri-

sics Márkó igazságügyminiszter, miniszterelnökhelyettes elnöklétével ülést tartott. Az ülésen, melyen résztvevett a kormány valamennyi Beogradban idő tagja, kizárólag reszortügyekkel foglalkoztak. A minisztertanács többek között félmillió dinár segélyt szavazott meg a leégett dalszerbiai Nicsitorova község ujjaépítésére, a sz. rajevói Napredak egyesületnek pedig ötvenezer dinárt utaltak ki a horvát milleniumi ünnepek

rendezésének céljára.

A postaügyi miniszter előterjesztésére a minisztertanács foglalkozott a Hrvatska Radisa egyesületnek azzal a kérelmével, hogy a kormány postabélyegmentességet adjon számára, döntést azonban nem hozott.

A közlekedésügyi miniszter javaslatára végül a kormány harmincezer dinár jutalmat szavazott meg a zagreb-brodi vasutvonal kijavításán dolgozó munkásoknak.

Vagonszámra küldte a pénzügyminiszterium az elintézetlen aktákat a pénzügyigazgatóságokhoz

A pénzügyi szolgálat átszervezése Ankélézések a pénzügyminiszteriumban

A pénzügyminiszteriumban bizalmas megbeszélések folynak, amelyek a tartományi, kerületi és járási pénzügyigazgatóságok és a pénzügyi delegációk átszervezésének kérdését vitatják meg.

Az adminisztráció nehézkessége, lassúsága és költséges volta készítette a pénzügyminisztert, hogy ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozzon. A sok ankétozásnak eredményeképpen — amint feltétlenül megbízható forrásból értesülünk — két konkrét, de egymással teljesen ellentétes álláspont alakult ki.

Az egyik terv — ez a kisebbség álláspontja — a tartományi pénzügyigazgatóságok megszüntetését és pénzügyigazgatósági tartományi inspektorátusok létesítését javasolja. Az inspektorátusoknak a kerületi és járási pénzügyigazgatóságok volnának alárendelve.

A másik terv, amelynek megvalósításáért különösen dr. Savnik Iván liubljanai pénzügyi delegátus, dr. Nedeljkovic Milan, a szuboticei jogakadémia volt tanára, ezidőszerint a postatakarékpénztár vezérigazgatója, Dimitrievics Lázár vezérpénzügyigazgató harcolnak, ezzel ellentétben a tartományi pénzügyigazgatóságok oly átszervezését javasolja, hogy azok hatásköre lényegesen kibővüljön, az adminis-

tráció decentralizálódjék és ezáltal gyorsabb legyen. Ez a terv a pénzügyigazgatóságra bizná a pénzügyminiszterium mai adminisztrációs munkáját, úgyhogy ezek a tartományi pénzügyigazgatóságok teljesen tehermentesítenék a pénzügyminiszteriumot, amelynek az évi döntések és a törvények kodifikálása maradna a hivatása.

A pénzügyi adminisztráció átszervezése ma már nem halasztható tovább. Az egész országból a pénzügyminiszteriumhoz jutnak fel az illetékkiszabások aktái s még a háborús akták jelentékeny része is elintézetlen. A pénzügyigazgatóságok vaggontételeiben küldték az iratokat a miniszteriumba, úgyhogy a pénzügyminiszteriumban a padlások, pincék már mind megteltek a sok százezer felülbírálandó akciókkal és a pályaudvarokon további aktahegyek tornyosultak.

A pénzügyminiszterium illetékkiszabási osztálya, hogy az aktatömegektől szabaduljon, bélyegzővel egyszerűen lebélyegezte az aktákat, akárcsak a postahivatalokban az érkező vagy továbbítandó leveleket és ezzel az ellenőrzésnek is eleget tett.

De a pénzügyminiszteriumban belátták, hogy ez a helyzet tarthatatlan és ezért ezt az osztályt meg-

szüntette, vezetőjét nyugdíjazta, hivatalnokait elhelyezte és az egész vagonrakományokra menő aktákat elküldte a tartományi pénzügyigazgatóságokhoz, ahol a tengernyi restanciákat most dolgozzák fel.

A kibővített hatáskörű tartományi pénzügyigazgatóságok az egész adminisztrációt képesek volnának egyszerűsíteni.

A beavatottak szerint az átszervezésre még ez évben kerül sor.

Beismerő vallomást tett az upesti bankjegyhamisító

A letartóztatott csodarabbi feloldotta Friedländer Frigyes esküje a öl

Budapestről jelentik: A hamis millió-sok ügyében folyó nyomozás során szombaton reggel nagyjelentőségű fordulat állott be. A letartóztatásban levő Friedländer Frigyes beismerő vallomást tett Debrecenben a nyomozó hatóságot előtt.

Friedländer Herman olaszliszkaai csodarabbi, akit a nyomozás során szintén letartóztattak és Debrecenbe szállítottak, a fogdában szeremehányást tett unokaöccsének, Friedländer Frigyesnek, hogy miért nem tesz beismerő vallomást.

Mikor az örök visszakísérték celláikba a foglyokat, Friedländer Frigyes utközben sirva kérte a rabbit, hogy oldja fel esküje alól, melyet büntetésének tett és ekkor hallandó vallomást tenni, mert eddig csak esküje tartotta vissza beismeréstől. A vizsgálóbíró engedélyével a rabbi fel is oldotta Friedländer Frigyes a büntetésének tett esküje alól, mire Friedländer Frigyes azonnal jelentkezett a vizsgálóbíró előtt vallomástételre. A vizsgálóbíró ezután csak szombaton reggel hallgatta ki Friedländer Frigyes, aki elmondta, hogy kikül kapta a hamis bankjegyeket és egyébb, ez ügyre vonatkozó fontos adatokat is közölt a vizsgálóbíróval. Az általa megnevezett személy — akinek nevét egyelőre a nyomozás érdekében nem hozták nyilvánosságra — egy Budapesten élő rovatmultu egyn, akinek most nincs bejelentett lakása. Azt hiszik, hogy a millió-s bankjegyek hamisítóját a legközelebb időn belül sikerül a rendőrségnek kézrekeríteni.

A kriptá vendége

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

A szegény kis Kirchenmayer Bettike korán elvégezte. Tizennvolcadik esztendőjét sem töltötte be s máris visszaszállt a vértelen angyalok közé, akiknek sorából valamikor földi szereplésre elindult.

A tanúk, a bácsik, szorongva álltak körül a ravatalt, gyászukba külön aggodalom is vegyült. Mire külső országból megérkeznek a szülei, már eltemették. Oh, hogy milyen messzire estek egymástól az országok, félve röppöl át a határt a madár is.

Luiza néni, ceremóniák nagymestere mindenkor, mondom, Luiza néni leg hamarabb nyerte vissza a hidegvérét és állatván a helyzetet, megállapításokat tett.

— Az anvia ugy sem hazvia itt, bizonyos vagyok benne, hogy hazaviteli. A Kirchenmayerek mindig evüitt éltek és evüitt is alusznak a családi sírboltban. Hát vigvázni kell a temetésnél. Nem lehet az végleges, csak átmeneti. Ahogy vendég volt a szegény kis teremtes nálunk, ugy maradión vendég a hazatértéig.

— Az ám, ha sírboltunk volna, okoskodott bele az egyik bácsi, mire Frau Luiza leintette.

— Ezt én is tudom, de végtére lehet a dozon segíteni, igaz-e Heim néni, édes lelkem. Mindig bíztam az irgalmas szívében, a maguk kriptája pedig olyan üres...

Heim néni szeméhez nyomta a zsebkendőt.

— Csak a szegény Lórencem pihen benne, az Isten nyugosztalja. Az is idő előtt ment el, hiszen végtére hetvenöt évvel még nem kellene annvirá sietnie

az embernek. De mindenben sietett, főleg élni.

— Csak egy-két hétről van szó, szötte tovább a gondolatot Luiza tánt.

Heim néni kísírta magát, megvadotha a sorsot, amiért három hónap előtt özvegi sorba sodorta, aztán megértvén mindent, jólelkien helybenhagyta.

— Hogyne adnék helyet az ártatlan léleknek, ki adion, ha én nem. Csak temessék szegénykét oda, mihozzánk addig is, amig haza mehet. Aztán ne feledjétek el a kriptá-ku'csot, azt a párnam alatt őrzöm. Tudniük számolnia kell az embernek az én koromban már mindennel, hátha egyszer nem ébredek fel.

Heim néni jószágos lelkéről azon az estén — halottvirrasztás közben — végtelenül sok elismerő szó esett s meghocsátották neki még azt is, hogy Lórenc bácsit túlságos kordában tartotta. Aki azt állította, hogy zsarnokoskodott vele, azt leintették, arra megneheztek.

— A férfi legyen hálás, ha női gondoskodás örködik fölőtte, adta be a garast Luiza tánt, Heim néni pedig mindig tudta, hogy mit csinál, hisz ő maga volt a megtestesült gondviselés.

Másnap reggel azonban — még alig nyitották ki a kapukat — Heim Lórenc özvegye ott kopogtatott Luiza tánt ajtaján.

— Ébren vagy már, fiam? Oh, persze hogy persze, nem is lehet ez másképpen, hiszen nem tartozik evükünkre se a mai divatos asszonyokhoz.

— Nini, milyen kedves vendég! Reggelizett már a kedves néni?

— Nem értem rá, mert siettem, nagyon fontos és sürgős az ügy. Képzeld, fiam, semmit sem aludtam az éjjele, mert hiába van az embernek jó szíve, ha közbelép az esze. Tudod, arról a teremtesről van szó, hát abban siettem hozzátok,

aki bizalmasom voltál mindig. Az ilyesmit nem lehet akárkinek az orrára kötni, de neked el merem mondani, mert tudom, hogy sokat szenvedtél életedben, már mint amig az urad élt. Hogy én mit szenvedtem, arra képtelen az emberi tehetség. Lórencem, az Isten nyugosztalja, áldott jó ember volt de megbízhatatlan a szegény. Ötven évet élttem át vele és mindig kételkedtem a hűségében, habár olyan ügyes volt, hogy semmi dolganak a nyomára nem tudtam jutni. Hogyan csinálta? — azt csak ő tudta, a megboldogott. De az asszonynév meérzi az ilyesmit, az én előérzetem pedig mindig finomabb és érzékenyebb volt, mint akárki másé. Mit magvarázzam éppen neked, hiszen szenvedtél eleget te is.

Luiza néni végighuzta vékony két ujjával még vékonyabb szálaszélét s nagyot sóhajtott.

— Azt mondom én a kedves Heim néni, hogy a férfiak mind komiszak, nem érdemes éretük annvi áldozatot hozni. Teszem azt, az én megboldogult Mátyásom...

— Hát ugy volt az, folvtatta Heim néni, elvágva minden ellen-mese fonálát, hogy sosem tudtam semmi bizonyosat, csak éreztem mindent.

— Az érzés a fő, vélte Luiza.

— Éreztem és támogatást találtam föltevésemhez sok apróságban. Ahogy ebéd után elisietett hazulról és ahogy a nőket nézte az utcán, Lórenc, mondtam neki néha, moderálhatnád magad, hiszen vén számar vagy már s a lányok szeme nem raitad akad meg. De ha szereted látni az áprilist, legalább ne tégy engem nevetségessé.

Tagadott, Mindig, mindent. Majd lement a könyökéről a bőr, ugy hazudott. Pedig elhíheted, drágám, hogy igyekeztem valaminek a nyomára jönni. Mondtam neki: nézd, Lórenc, öreg párom, hi-

szen túl vagyunk már mindenben, ami a fiatalok életét teszi, ostobaság az egész, női szeszély. — hát valld be, Azt hiszed, megtette? Soha! Hagvott kiföldni és kombinálni.

Kénytelen voltam kifogni rajta azzal, hogy sose hagvtam magára. Ha egyszer mellőre rendelt a végzet, akkor ott is maradok. Kisérem a kétfelédet, elfogom a tekintetedet, megzavarom a beszélgetésedet, ha társaságban vagyunk és bizalmaskodni próbálsz a nőkkel.

— Istenem, sóhajtott Luiza tánt, azok a bizalmaskodások! Egyszer, tudom...

— Az semmi, legvintett kezével nagyot Heim néni. Az én Lórencem, Isten nyugosztalja, voltaképpen aljas ember volt, meg kellett föle vonnom a levegőt is, mert ilvenkor magához tért. Vigváztam, ne legven a zsebében pénz, no egyen tulzsiros ételeket, mert azok megtevesztik a kora felül, vittem sétálni külső városrészekbe, ahol nincs por, — azért mit tudom én, hányszor járt tul az eszemen.

— Mindig ravaszabbak voltak, mint mi, nyugótt nagyot Luiza tánt.

Heim néni szeme felvillant, vajahogy a büszkeségét érte sérelem.

— Az én náiam ravaszabb nem lehet senki, volt rá gondom. Ha egyszer a maga életéhez kötötte az érvémet, viséje a következményeket is. Hát csak azt akarom mondani, édes lelkem, — ne értesetek félre, de óvatos voltam az életben, óvatos maradtok a halálában — ezen tündöttem éjjel s megállapodásra jutottam. Én nem engedem be a szegény kis Bettiket a kriptánkba. Épp ez kellene még annak a vén gazembernek. Ne haragudjatok, szívem, talán másnak a körülményei nem olyan sulvosak, mint az enyéme, van még kriptá, de Lórenc közelében nem szabad egy tizennvölcvécs lányt odaengedni...

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Az erdélyi magyar párt központi irodája nyilatkozatot adott ki, melyben erélyesen megcáfolja azt a hírt, mely szerint paktumtárgyalásokat folytat a nemzeti párttal. »A magyar párt és a nemzeti párt között — mondja a nyilatkozat — semmiféle megegyezés nem jött létre és illetékes személyek hivatalos megbeszéléseket e tárgyban nem folytattak. Ha magán személyek folytattak ilyen megbeszéléseket, akkor ezek teljesen magánjellegű akciók voltak és legfeljebb ad referendum jelleggel bírhatnak, vagyis utólag az elnöki tanács címe torjesztendő és ennek határozatától függ, hogy ezek a magánbeszélések utólag hivatalos színezetet nyerhetnek vagy sem. Tény azonban az, hogy a pártvezetőség tudomása szerint eddig ilyen magánmegbeszélések sem folytak, a pártvezetőségnek ilyeneket be nem jelentettek és egyes organumoknak erre vonatkozó közleményei merő fantasztikumok.« A hivatalos nyilatkozat megjelenése után Sándor József képviselő, a párt vezetésének tagja egy újságíró előtt a következőket mondotta: »Ami a romániai politikai párokkal való érintkezés felvételét illeti, sohasem titkoltam azt az álláspontomat, hogy elsősorban a többi kisebbségi pártokkal és a román nemzeti párttal óhajtom felvenni az érintkezés fonalát. A kisebbségi pártok egyenlő sorban vannak velünk: a nemzeti pártot pedig, amely liberális lelkületű a parlament legutóbbi ülészárában is megmutatta, a gyűlafelhárvári határozatok kötik.«

*

Az irredentizmus vádját Csehszlovákiában is igen könnyen osztogatják. A Livodé Noviny kormányap legújában a szlovák néppártra sütötte rá a bélyeget, melynek hivatalos lapja a Sloval, mint ismeretes nyílt levelet intézett Massaryk elnökhöz. A Livodé Noviny szerint a nyílt levél nem tekinthető egyébnek, mint irredentával való fenyegetésnek. »A szlovák klerikálisok — írta — azért elégedetlenek, mert nem kapták meg mindazt, amiért más nemzetek — így a csehek is — évszázadokon át küzdöttek. Ennek azonban nem a köztársaság az oka, hanem a saját gyöngeségük és hibás politikájuk.«

*

Tanulságok címmel hosszabb cikkben foglalkozik az erdélyi magyar párt szerepével Koos Károly, a kalotaszegi magyarság vezére. A cikkben a magyar párti politikus rámutat arra, hogy milyen nagy hiba volt, hogy a pártvezetőség a mezőgazdasági kamarai választások alkalmával nem adott ki nyílt és egyenes utasítást a vidéki szervezeteknek, majd ezeket írja: »Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igaz, kiadta a maga utasítását és a magyarság egyrésze — nem fogadta azt el magára nézve kötelezőnek. Megtörtént éppen két legmagyarabb vármegyénkben, hogy a nép kétfelé szavazott. Háromszéken a párttagozat a hivatalos listát támogatta, a nép viszont az ellenzéki listát segítette győzelemhez. Udvarhelyt a párttagozat ellenzéki listát jelölt és a nép a — hivatalos listát vitte diadalra. Tanulságok: 1. a központi pártvezetőség akkor határozatlan, habozó, amikor pedig minden körülmény a legnagyobb határozottságot parancsolna. 2. A vidéki tagozatok vezetésének egyrésze hasonlóképpen határozatlan és habozó. 3. A magyarság megszervezve még tiszta magyar vármegyékben sincsen és a vármegyei vezetők elszalasztották sokhelyütt a választási mozgalmakat felhasználni a szervezésre, pedig ezek a legkedvezőbb alkalmak voltak. 4. A vezetőségben magában nem érvényesül a pártfegyelem és a »magyar egység«-et éppen azok nem respektálták, akiknek szájaiból legtöbbször hangzott ez a jelszó.«

*

A német kisebbségek berlini kongresszusán, mint a német lapok írják, figyelmreméltó beszédek hangzottak

el. A csehszlovákiai németek delegátusa, Harnisch professzor élesen támadta a csehszlovák földreformot, — melynek ele a német és a magyar kisebbség ellen irányul. A kongresszuson, mely tiltakozó határozatot hozott a német kisebbség elnyomása ellen, Stresemann külügyminiszter is fejtőszólt. Beszédében többek között Németországnak a Népszövetségbe való belépésével foglalkozott, aminek következtében Németország hatékonyan működhetne közre a német kisebbségek érdekében. A külügyminisz-

ter kitért Kramar beszédére is, aki annak idején Németországnak a Népszövetségbe való belépése ellen foglalt állást. Kramar akkor ezeket mondta: »Az aztán igazán szép volna, ha Németország belépne és ilyen módon a legyőzött ellenőrizni tudná, hogy mit határoznak a győztes államok.« »Meg kell jegyezni, — mondotta Stresemann, — hogy ebből a szájból és ebben az összefüggésben a győztes állam szót nem értem teljesen.« Stresemannak ezt a kijelentését viharos derűtség fogadta.

A kisantant külügyminiszterei vasárnap délután ülnek össze Genfben

A kisebbségi kérdés és a görög népszövetségi terv a tanácskozás tárgya

Genfből jelentik: A kisantant külügyminiszterei első genfi összejövetelét vasárnap délutánra tervezik. Ez az összejövetel nem függ össze a népszövetségi konferenciával, hanem egyike azoknak a tanácskozásoknak, amelyek a kisantant államait érdeklő ügyeket szokták a külügyminiszterek szöbelegileg megtárgyalni.

A vasárnapi konferencián természetesen szóba kerülnek azok az ügyek is, amelyekről a népszövetségi közgyűlésen tárgyalni fognak és a kisantant államait közvetlenül érdeklik, így a kisebbségi kérdés, az osztrák és magyar szandás ügye is, továbbá a S. H. S. királyság Bulgáriához és Görögországhoz

való viszonyának rendezése. Ezzel kapcsolatban szóba fog kerülni Rentis görög külügyminiszter terve is, külön balkáni Népszövetség alakítására vonatkozólag.

Rentis terve tekintetében, mint ismeretes, a beogradi kormánynak az a véleménye, hogy a javaslattal mindaddig nem lehet foglalkozni, míg a balkáni államok közt függőben levő vitás kérdések nem tisztázódnak. Azt hiszik azonban, hogy ha ezeknek a tisztázása sikerül, akkor az új Népszövetségre egyáltalán nincs szükség, mert ebben az esetben a beogradi kormány olyan szövetséget hajlandó kötni Görögországgal, amilyent Csehszlovákiával már megkötött.

Francia és spanyol kudarcok Marokkóban

A spanyolok nem tudták Alhucemasnál partraszállni A druzok elfoglalták Szuleidát

Párisból jelentik: A szeptember 1-i véres kudarc után, negyvennyolc órával később a megerősített spanyol és francia hajóhad felvonult Ajdžir partvidékén és vehemens bombázást indított meg az Alhucemasnál északnyugatra és délkeletre terjedő szakaszon. Repülőgéprajok mélyen benyomultak a szárazföld fölé és hathatósan támogatták a hadihajók munkáját. A bombázás egy újabb nagyszabású partraszállás előkészítése. Már két nap óta ágyúzzák az alhucemasi öbölben a rifkabilok fedezékait a spanyol és francia hadihajók ütegei és a tüzelés nagy pusztításokat tesz az ellenséges hadállásokban, de csapatokat még nem lehetett Alhucemasnál partraszállítani.

Csupán spanyol csapatokat akarnak partra tenni, ezekben a hadműveletek-

ben francia csapatok nem vesznek részt.

A spanyol parancsnokság jelentést küldött Madridba, hogy a rifkabilok Tetuan szakaszában erős támadást intéztek a spanyolok ellen, de az egész vonalon vereséget szenvedtek.

Jeruzsálemből jelentik: A francia hivatalos jelentésekkel szemben a druzok jelentik, hogy szeptember 2-án bevették Szuleidát legutolsó erődtámaszát is. Maga a város már két hét óta a druzok birtokában volt, a franciák csak néhány megerősített kaszárnyában tartották magukat, most azonban ezeket is feladták. Az utolsó citadella elfoglalása alkalmával a druzok szöztöven foglyot ejtettek, három tankot, több ágyut és rengeteg sok hadianyagot zsákmányoltak.

Megegyeztek a németekkel a londoni tanácskozáson

A háborúról és békéről a Népszövetség dönt

Londonból jelentik: A szövetségesek és Németország jogi szakértői két ülést tartottak és estére befejezték a biztonsági paktum irányelveinek megvitatását.

A Times szerint teljes a megegyezés, a Daily Telegraph diplomáciai munkatársa pedig részleteket is tud a konferencia eredményéről. Szerinte tisztázták azt a kérdést, hogy milyen nézeteltérések és konfliktusok tartoznak a Népszövetség döntése elé és milyen esetekben határozhatnak maguk az érdekelt hatalmak. A jogi szakértők arra a megállapodásra jutottak, hogy minden olyan esetet, amely háborús támadásra vezethet, a Népszövetség döntésének kell átengedni. Ellentétet vannak még akörül, hogy a Népszövetség határozatának egyhangunak kell-e lennie, vagy

szótöbbséggel is hozhatják. Azt elvgyanant állította föl a szakértő bizottság, hogy semmi szín alatt sem dönthetnek maguk az érdekelt hatalmak a háború és béke fölött.

Nem találkozott általános helyesléssel Németországnak az a kívánsága, hogy minden konfliktust a Népszövetség döntése alá kell bocsátani, még flagrans támadás esetén is.

A Daily News genfi értesülése szerint amikor Chamberlain megkapta az értesítést a jogi szakértők munkájának eredményes befejezéséről, Genfben tanácskozássra ült össze Briand-nal és Vandervele-vel. A biztonsági paktumról tárgyaltak és a konferencia közel két óráig tartott.

Az a hír, hogy a biztonsági paktum főbb elveit ezen a tanácskozá-

son annyira tisztázták, hogy minden valószínűség szerint már a jövő hónapban meg lehet tartani a szövetséges külügyminiszterek konferenciáját Stresemannal.

Meggyilkoltak egy bolgár fölkelővezért

Brló Jovan vojvodát megölte két macedon

Szófiából jelentik: A lapok értesülése szerint a macedóniai szabadcsapatok vezérét Brló Jovan vojvodát Tyuszdendilben két macedon felkelő meggyilkolta.

Brló Jovan társa volt az egy évvel ezelőtt megölt Aleksandrov Todorinak, az ismert bolgár felkelővezérnek, akivel együtt többször betört Jugoszláviába. Hogy miért tették el Brlót láb alól, azt egyelőre nem sikerült megállapítani, mert a két macedon gyilkos elmenekült és a hatóságoknak még nem sikerült őket elfogni. A bolgár ellenzéki körökben a gyilkosságot összefüggésbe hozták a kormány a macedon-szervezetek elleni akciójával, mellyel Cankov a Jugoszláviával való viszonyt akarja megjavítani. Szófiában az a hír terjedt el, hogy Brló maga a kormány tette el láb alól, hogy így megszabaduljon attól az állandó befolyástól, melyet a macedóniai felkelők gyakoroltak a kormányra. A felkelővezér meggyilkolásának előreláthatólag komoly következményei lesznek és a Cankov-kormány el lehet rá készülvén, hogy a felkelők a vojvoda meggyilkolásának hírére szembefordulnak Szófiával.

Megkezdik

az adóhátralékok behajtását

A pénzügyminiszter sürgető rendelete a pénzügyigazgatóságokhoz

A pénzügyminisztérium nemrég rendeletet adott ki, amelyben utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy az állampénztár künnlevőségeit, köztük az adóhátralékokat is, a legrövidebb időn belül hajtsák be. A rendelet a napokban érkezett meg a szuboticiai pénzügyigazgatóságokhoz, amely végrehajtás céljából szombaton küldte meg a városi adóhivatalnak.

Szuboticián az adókövetések ugyan nagyobb részt megtörténtek, azonban a rendelet végrehajtása még sem fog hamarosan bekövetkezni, mert az adóhivatal még nem készült el az adóhátralékosok kiírásával. A városi adóhivatal tisztviselői ugyanis már napok óta a viharok okozta kár összeírásával vannak elfoglalva és ez a munka eddig teljesen lekötötte idejüket. A városi adóhivatal erről értesítette is a pénzügyigazgatóságot, egyben ígéretet tett arra, hogy a napokban megkezdik az adóhátralékosok összeírását és a hátralékos adók behajtását.

Mint értesülünk, a rendelet értelmében a városi adóhivatal, az adóhátralékok behajtása körül a legnagyobb szigorúsággal fog eljárni és a nem fizető adózókat kiméletlenül végrehajtja.

A rendelet természetesen nagy nyugtalanságot keltett az adófizetők körében, annál is inkább, mert az lehetetlenné teszi számukra, hogy horribilis adójukat részletekben törleszthessék le. Egyes adófizetőkre olyan magas adót vetettek ki, hogy annak egy összegben való kifizetése szinte lehetetlen.

A magyar-crnyai gyilkosság a becskerekai törvényszék előtt

Vasárnap délelőtt folytatják a főtárgyalást

Becskerekről jelentik: A becskerekai törvényszéken szombaton délelőtt kezdtek meg Nagyanin Miladin huszonöt éves melencei dobrovolljác bűnyűének a főtárgyalását. Nagyanin — mint ismeretes — 1925. év március 25-én Magyar-Crnya községben meggyilkolta Nagy Ferenc földmivest.

A bűntény napján Nagyanin Miladin és testvére, Radivoj melencei dobrovolljácok Magyar-Crnya községen át kocsin háza felé tartottak. Amint Nagy Andrásék háza elé értek, akkor jött ki a kapun Nagy András földmives kocsijával. A kocsiól megijedtek a dobrovolljácok lovai, mire Nagyaninek leugrottak a kocsiól és az ostorral végig ütöttek Nagy András. Verekedés támadt és a lármára előjött Nagy András öccse, Ferenc is, aki szét akarta választani a verekedőket. Ekkor Nagyanin Miladin kézzel hábaszurta Nagy Ferencet, úgy, hogy az nyomban meghalt.

A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy önvédelemből használta kését. Kihallgatása után a tanuvallomásokra került a sor. A tanuk vallomásai azonban eddig még nem tisztázták a tényállást. Az elnök délelőtt berekesztette a tárgyalást és folytatását vasárnap délelőttre tűzte ki.

Keszler József nyolcvan éves

A magyar kritika nesztorának ünneplése

Budapestről jelentik: Keszler József, a magyar kritikusok nesztorja pénteken töltötte be nyolcvanadik születésnapját. A nagy tudású és pompás tollú újságíró ebből az alkalomból az *Ujság* szerkesztősége — amelynek Keszler a lap megindulása óta tagja — szűkebb körű ünneplésben részesítette. A szerkesztőség nevében Kálnoki Izidor köszöntötte fel a népszerű „Keszli bácsit”, azt kívánva neki, hogy élete második felét is olyan boldogságban töltsse el, mint a mai nappal lezárult első.

Keszler József Budapesten végezte iskoláit, az egyetemet is, majd Párisba ment, ahol a Sorbonne-on töltött el néhány évet, hogy ott megszeresse a francia nyelv és irodalom diplomáját. Amikor visszatért Magyarországra, a budapesti mintagimnáziumban lett az esztétika és francia irodalom tanára. Közben *Jókai* Mór lapjának, a *Hon*-nak lett színházi kritikusa, majd a *Nemzet*-nek irodalmi és művészeti munkatársa. Az *Ujság* megalakulásakor annak színházi bírálója lett. Lelkében átélte egy fél század minden irodalmi és művészeti eseményét, azoknak mindgyike átszűrődött az ő csodálatosan szelimes, francián könnyed, de mégis mély filozófiájú kritikáin. Tanított, buzdított, de mindig megközelíthetetlen őszinteséggel monda meg véleményét mindenről.

Keszler körül valóságos legendakör képződött Budapesten és elmés, zamatos, találó megjegyzéseit még ma is szájról-szájra adják. Keszler bácsinak, aki oly jól le magyaru, mint csak kevesen, kedves, vicces, némettel-kevert előadása sok elviselhetetlen főpróbát tett élvezetessé. Egyszer haragban volt egy fiatal íróval, de azért elment a darabja főpróbájára. A második felvonás közepén azonban tüntetően felállt és a kijárat felé indult.

— Keszler bácsi, ön már távozik? — kérdezte tőle az író egy barátja.

Keszler bácsi megállt, szigorúan rá nézett a kérdezősködőre és minden szót külön hangsúlyozva, így válaszolt: — Mi az, hogy távozik? Én elmegyek.

Herceg Ferencre nagyon haragudott az utóbbi időben, mert többet politizált, mint írt. Keszler bácsinak azért sem

volt rokonszenves, mert politikája nem fedte teljesen az övét, sőt igen közel állott a fajvédők mentalitásához. Az író darabjának főpróbája után megkérdezték Keszler bácsit, hogyan tetszett neki az új dráma. Keszler bácsi röviden, de velősen így felelt:

— *Ein Antisemit muss bei mir cselekmény haben.*

Magyar drámát mutattak be, amely-

nek szerzőjét igen sokra becsülte. A darab azonban nem nagyon tetszett neki, mert amikor megkérdezték véleményét, rövid gondolkodás után így felelt: — A darab? Jó, jó... csak nem premierre való.

Oldalakat lehetne teleírni Keszler bácsi adomával, amelyek minden komoly tanulmányozásnál jobban jellemzik a legöregebb magyar kritikust.

Összeomlott a sentai vérvád

Jovanovics Jovan Beogradban megtalálta elveszett fiát

Egy hónappal ezelőtt — mint annak idején közöltük — Szentáról eltűnt Jovanovics Alekszandar, Jovanovics Jovan vasúti tőzsdés tízeleg éves kisfia. Az ügy akkoriban erősen foglalkoztatta nemcsak a sentai lakosságot, hanem az egész Vajdaságot is, mert a kisfiu eltűnésével kapcsolatban egyesek alkalmassá látták az időt arra, hogy a sentai zsidóság ellen a vérvád meséjét ismét elhítsék. A hatóságoknak erőlyes fellépésükkel sikerült a rémmese terjedését megakadályozniok, a fiut azonban a legszorgosabb kutatás ellenére sem tudták megtalálni. Megírtuk abban az időben azt is, hogy az eltűnt gyermeket egyesek Novisadon a Kludszky-cirkuszban látták, mire azonban a cirkusz Szubotičára került, a fiu már nem volt annak személyzete között.

A kétségbeesett szülők már-már lemondtak arról, hogy fiukat megtalálhatják, amikor most Jovanovics Jovan egészen véletlenül Beogradban ráakadt elveszett gyermekére.

Pénteken Jovanovics Jovan Beogradban tartózkodott, amikor a gyümölcs-piacon haladva meglátta fiát, amint éppen egy uriaszony gyümölcskosarát

vitte. Az apa rögtön kézenfogta és a gyermeket hazavitte Szentára. Otthon a fiu elmondta, hogy azért szökött meg hazulról, mert anyja megdorgálta és néhány napi távollét után pedig már nem mert hazamenni. Szentáról először Novisadra utazott, ahol a Kludszky-cirkuszban dolgozott. Amikor a lapokból olvasta, hogy otthon tudják holétét és a rendőrség a cirkuszban keresi, odébált és gyalog Beogradba ment. Amikor Beogradba érkezett, nyomban az egyik kerületi előjáróságra ment, hogy ott igazolványt szerezzen, de ezt nem kapta meg, hanem azt mondták neki, hogy másnap újból menjen fel a hivatalba. Ekkor azt gondolta, hogy már Beogradban is tudnak eltűnéséről és nem mert újra felmenni az előjárósághoz. Egyébként Beogradban az Opera-mozgóban vállalta a plakátok kiragasztását, aminek fejében a moziban lakást kapott és a moziplakátokon aludt. Délelőttöként a piacokról segített a kosarakat hazavinni és így kereste meg az élelmezéshez szükséges pénzt. Amikor apjával találkozott, örömmel tért haza, megdöntve ezzel az eltűnésével kapcsolatban szárnyrakelt rémmeséket.

„A tengerészeti kormány a gyilkos“

Takarékoskodás okozta a Shenandoah katasztrófáját
A léghajón nem voltak biztonsági szelepek

Newyorkból jelentik: Egész Amerikát még mindig izgalomban tartja a Shenandoah katasztrófája. Csak most derült ki, hogy több amerikai kiválóság csupán véletlenül menekült meg a katasztrófától. Henry Ford, a híres autómobilgyáros is fel akart szállni a Shenandoahra. Az volt a szándéka, hogy Detroitban várja meg a léghajót, ahol az ki akart kötni. A Shenandoah azonban már nem jutott el Detroitig, hanem Cambridge felett elpusztult. A léghajó rádiókezelője, Georg Shmitters halálát egy megnyert fogadás okozta. Fogadott egy kollégájával valamibe és a kikötés az volt, hogy aki megnyeri a fogadást, az fog felszállni a Shenandoahval. Shmitters a fogadást megnyerte, életét elveszítette.

A katasztrófiának egyébként újabb áldozata is van. Amikor az elpusztult léghajó parancsnokának, Landsdowne hadnagynak anyját értesítették fia haláláról, hirtelen szívéhez kapott és össze-rogyott. Az öreg asszonyt szelítés érte és az orvosok véleménye szerint nem is lehet megmenteni életét. Landsdowne özvegyének első férje is léghajón vesztett el.

Az amerikai lapok hosszú cikkekben kutatják egyrészt a szerencsétlenség okát, másrészt azt, hogy kit terhel a felelősség. Felvetik azt a kérdést, miért nem számoltak a léghajó építési és kedvezőlen légáramlásokkal. A lapok azt állítják, hogy vagy az építményben vagy a léghajó szerkezetében volt a hiba, vagy pedig azok vétkesek, akik könnyelműen ítélték meg a léghajó viharálló képességét. A *World* sulvos vádakot emel az amerikai tengerészeti kormány ellen. A hajóroncsokat technikai szakértők vizsgálják meg. A vizsgálat alatt állapították meg, hogy a vihar két motorot használhatatlanná tett. Willbur tengerészeti államtitkár kijelentette, hogy a *Los Angeles* léghajót a jövőben kímélni fogják és nem küldik olyan nagy

távolságokra, mint eddig. A szerencsétlenségből szerinte ezidáig csak azt a következtetést lehet levonni, hogy a *Zepelinek teljesítőképességének határát felismerték és a maximális teljesítőképesség kutatására nincsen szükség.*

A *Sun* azt hiszi, hogy a kongresszus beszünteti az újabb léghajók építését. Az a szép álom — írja a lap, — hogy a léghajók megszüntetik a távolságot, rövid volt és szeretőszólt. Rosendahl kapitány, aki a léghajó fedélzetén volt, azt mondja, hogy a Shenandoah 2300 méterre emelkedett fel. Ebben a magasságban szakadt szét a selvemurkolat, aminek első katasztrófális következménye a tisztifülke leszakadása volt. Landsdowne parancsnok tisztjeivel együtt a fülkében tartózkodott. Nyomban lezuhantak és valamennyien meghaltak. Újabb megállapítás szerint a Shenandoah léghajó katasztrófája alkalomával tizenöt haltak meg. A sebesültek száma tizenkilenc.

Sulvos vád a tengerészeti kormány ellen

Heinen, aki ezelőtt egy Zeppelin-léghajó parancsnoka volt és ma Amerika legelső léghajózási szakértője, cikket írt, amelyben a tengerészeti kormányt a Shenandoah katasztrófiájánál elpusztult emberek meggyilkolásával vádolja. Heinen kifejti, hogy a tengerészeti kormány takarékoskodni akart a drága helium-gázzal és ezért a gázcellák tizen-nyolc biztonsági szelepit közül nyolcat eltávolított. Amikor a vihar feléle sodorta a léghajót, a helium természetesen kiterjedt, de nem tudott elég gyorsan szabadulni a meglévő biztonsági szelepeknek keresztül és ezáltal a léghajó széttört. Heinen hangsúlyozza, hogy az eredeti tizennyolc biztonsági szelep sem feltétlenül biztos és egyik-másik mindig megtagadhatta a szolgáltatást.

— Tudom — így végzi a cikket, — hogy a vizsgáló-bizottság most az ösz-

szes bűnösöket tisztára mossa és a szerencsétlenség valódi okát eltitkolja, én azonban a világ minden kincséért sem léptem volna biztonsági szelepek eltávolítása után a Shenandoah fedélzetére és kijelentem, hogy a tengerészeti kormány a gyilkos.

Kifosztották a léghajó roncsait

Caldwellből jelentik: A Shenandoah-katasztrófia okának megállapítására tengerészeti szektorból álló bizottságot küldtek ki Lakehurstból a szerencsétlenség színhelyére. A vizsgálatot nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a léghajó maradványait az éjszaka folyamán kifosztották. A többi közt hiányzik egész sor ellenőrzőóra, továbbá a barográt és fontos gépparktrészek.

Amerika beszüntette a léghajókkal való kísérletezést

A *Daily Telegraph* szerint a Shenandoah léghajót ért szerencsétlenség folytán az amerikai tengerészetiügyi miniszteriumnak az a szándéka, hogy a léghajókkal való kísérletezést bizonytalan időre megszünteti, a lakehursti repülő-állomást bezárja és a Los Angeles léghajót kereskedelmi célokra beeadja.

A bulgáriai borzalmak

Bombát dobna a foglyok közé

Caribrodából jelentik: Pénteken Bulgáriából mint menekült Caribrodába érkezett Pop-Ivanov Nincso, aki a Sztambulijzki-kormány idején kerületi titkár volt — és újabb borzalmas részleteket beszélt el a Bulgáriában még mindig dühöngő terrortól.

Pop-Ivanovot annak idején Karlovóban fogták el és onnan Slatina községbe kísérték, ahol negyven társával együtt a községi iskolában zárták el. Az öt kísérő csendőrnek az volt az utasítása, hogy Pop-Ivanovot utközben az első erdőben lölje agyon, azonban a csendőr már régebről ismerte és ezért nem hajította végre a gyilkosságot. Amikor az iskolában el voltak zárva, egy éjszaka detektívek bombát dobtak cellájukba és Pop-Ivanov egy másik társával együtt csak azért maradt életben, mert egy vastag ajtó mögé rejtőzhetek. A többi fogoly mind elpusztult. A robbanás-okozta zavarban sikerült elmenekülnie. Csak hosszú bujdosás után tudott Jugoszláv területre menekülni.

Áll a harc

a szubotocai radikális-párt elnökségéért

Vasárnap délután lesz az elnökválasztás

A szubotocai radikális párt vasárnap délután 3 órakor tartja elnökválasztó közgyűlést a klub helyiségében. A közgyűlés és az elnökválasztás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Egész a legutóbbi napokig Ivics Aleksza egyetemi tanár volt az egyetlen jelölt. Újabbban azonban eljelölték nevei kerültek kombinációba. Mint értesülünk, a radikális párt egy frakciója *Matic* Svetozár vasutligazgatót kívánja a szubotocai pártszervezet elnökévé megválasztani, egy másik rész *Gasic* vasúti osztályfőnök köré csoportosul.

A jelöltek közül legnagyobb esélye így is dr. Ivics Alekszának, az országos hírű egyetemi tanárnak van s az ő jelöltségét támogatja a radikális pártnak az a része is, amely Gyryevics Dobroszláv főispán körül csoportosul. A főispán nemrégiben arra a kérdésre, hogy kit szeretne a szubotocai radikális párt élén látni, úgy nyilatkozott, hogy Ivics Aleksza neve, egyénisége, tudományos működése tiszt és elnökké való megválasztása nagy nyereséget jelent a szubotocai radikális párt számára.

TINTA

Uti jegyzetek

P. L. M. Párisi gyorsvonat.

Minden fülkében ez a figyelmeztetés:

Igen gyakran megtörténik, hogy az utasok a pályavárat szilárd tárgyakat, főképp üres palackokat dobhatnak ki, melyek annál inkább megesznek az ott dolgozó munkásokat, minél gyorsabban halad a vonat. Ezért arra kériük az utazó közönséget, tartózkodni e től a szokástól.

Miért teszem közzé ezt a semmis szöveget? Azért mert lélektani szempontból hibátlanul, kitűnően van megfogalmazva. Nem oly könnyű az ilyesmí.

Ei tudok például képzelni egy másik figyelmeztetést, ilyenformát:

„Az üres palackokat szigorúan tilos az ablakon kihajítani. Aki e rendelet ellen vét, az kihágást követ el és a 69525 §. C pontja értelmében 2000 frank pénzbírsággal, vagy 7 napi elzárással büntetettik».

Ha ezt olvasnám, akkor föltétlenül inceskednék velem az a gondolat, hogy a palackot minden pénzbüntetés és elzárás ellenére mégis kihajítsam az ablakon. Szeretnék dacolni a veszedelemmel, azokkal, kik magukat nálunknál hatalmasabbnak, vagy okosabbnak képzelik. De fönti hirdetésben szó sincs megtorlásról, vagy kitanításról. Tilalomról sem, egy kérelemről, mely az emberiség nevében magyaráz valamit. Nem a törvény teljes szigorát találom tehát magammal szemben, pusztán egy szegény felebarátomat, kit oktanul megsebeznek. Ernélfogva a palackot gondosan visszateszem a hálóba.

Az első figyelmeztetés a jobbik.

*

Grenoblé arról ismeretes, hogy körötte emelkedik a fellegekbe a Belledonne, a Néző sisakja, a Három szűz, meg arról, hogy itt született Stendhal, ki az irodalomban van oly magasság, mint ezek a csip-csup ormok.

Turisták járnak erre, a test és szellem turistái. Az előbbieket megmásszák a csúcsokat, az utóbbiak beülnek a könyvtárba, órákig szobalízzák Henri Beyle irásbörbe kötött kézirat-kötegeit, melyeknek egykor fekete tintáját elbarnította az idő.

Szülőház, melyet emléktáblával jelölték meg, a Jean Jacques Rousseau uccában van, a 14. szám alatt. Olaszos hegyi sásfészek, melynek második emeletén született az író. A kövér pék, ki a földszinten kiflitésztát hajtogat, figyelmeztet, hogy ne fáradjak föl, egy mór vénkisasszony él ott, ki elkergeti az áhítatos idegeneket. Igaza van. Különben a dicőség lakhatatlanná tenné lakását.

Stendhalnak még ma sincs szobra. A grenobleiak nem tudják megbocsátani, hogy annyi rosszat írt rójuk meg az édesatyjáról, kit naplójában vén zsugorinak, cimerez gazembernek nevezett. Általában rossz fiúnak tartják, ki nem érdemli meg a szobrot.

Halhatatlanok, vigyázatok. A tömeg is halhatatlan.

*

Amint megérkezem ezt veszem észre: mindenki mély gyászban van. A nők fekete fátyolokkal baljósul suhannak el, akár a denevérek. Mintha nemrégiben valami tömegkatasztrófa történt volna itten. Később tudom meg, ezen a vidéken szokás, hogy az emberek távoli hozzátartozóikat is két esztendőig gyászolják. Így a halottak sohasem fognak el, a temető pedig bejönnek a városba. A Grenette-tér feketül a gyászruháktól.

Egy fiatal hollandi leánynak megtetszett ez a divat. Érdeklődött egy francia hölgnél, hol csináltatja ruháit. Ő is ilyen csinos, fekete fátyolt óhajtott. Abban akart megesküdni vélegénnével.

*

Egyébként nemzetköziség, erősen angol-amerikai színezettel.

Annyi itt az amerikai, hogy Isere-t lehetne velük rekeszteni. Megkérdeztem egy amerikaitól, hogy Amerikában is ennyi amerikai van-e. Azt válaszolta, hogy ott még több az amerikai.

Ez valószerű. De egyelőre nem tudom elképzelni.

Francia dalt nem hallani. Házi kisasszonyom, a kívánságomra, elnékelte egyet-kettőt, de becsukta az ablakot. Félsegnek, ósdinak érezhette magát. Messze van tőlünk már a chanson. Akár tőlünk a kuruc-nóták.

Kutyáinknak, még a falusi parasztembereknek is kivétel nélkül angol neveket adnak. Dick, Whisky, főképp Black. Kizárólag angolul beszélnek velük. Minden nép azt hiszi, hogy a kutya, mely az emberi szót nem fogja föl, az idegen nyelvet, mely kutyának való, jobban érti. A magyarok sokáig németül társal-

ogtak kutyáikkal, a németek franciául, a franciák most angolul. »Down« kiáltanak rájuk, mikor mi magyarosan-franciáisan azt mondjuk nekik: »Kuss«.

*

Egy zászló.

Ott lengedez a hegytetőn, éjjel-nappal, szemben velem s nézem, csodálkozom rajta. Rud és vászon, de sem rudja, sem vászna nem használható semmire.

Csak lobog a szélben, izgatottan, eszményi hevülettel hirdeti valamit, lázasan, önmagát emésztve beszél, mint valami sovány politikai szónok

(Grenoble.)

Kosztolányi Dezső

Nem lehet lapot betiltani

Az új sajtótörvény rendelkezéseinek első alkalmazása a szubotocai törvényszéken

Az augusztus 8-án életbe lépett új sajtótörvény intézkedései a gyakorlatba még nem jutottak át. Van olyan intézkedései, amelyek gyakorlatilag majdnem megvalósíthatatlanok, főleg azok, amelyek a bíróságok számára határidőket állapítanak meg. Addig, míg elég bíró és elég kezelőszemélyzet nem áll rendelkezésre, lehetetlen az egy és három napos vizsgálati terminusokat megvalósítani.

Vannak azonban a törvényben olyan intézkedések is, amelyek megvalósíthatók, azonban még nem jutottak át a köztudatba. Így a törvény a sajtóügvekben való eljárást, a sajtótermékek lefoglalását ott, ahol ügyészség van, kiveszi a rendőrség kezéből, ennek dacára több helyen még mindig a rendőrség foglal le sajtótermékeket és tesz az elkobozásra nézve indítványt.

A szubotocai törvényszék az új sajtótörvény életbeléptetése óta meghatározott első ízben sajtótermék lefoglalása ügyében. A Szubotocán megjelenő Ucca című hetilapot a rendőrség elkobozta az egyik legutóbbi számában megjelent »Hol

vagy István király?« című cikke miatt. A cikkben, amelyet egy kolozsvári lapból oltottak ki, a szubotocai ügyészség államellenes tendenciát látott s az Uccát elkoboztatta. Az ügyészség azt az indítványt terjesztette a törvényszék elé, hogy az elkobozást hagyja jóvá s tiltsa be a lap további megjelenését.

A szubotocai kerületi törvényszék pénteken foglalkozott az ügyészségi indítvánnyal s az inkriminált közleményt tartalmazó lappéldány elkobzását jóváhagyta. Megállapította azonban a törvényszék, hogy az új sajtótörvény nem változtatta meg az alkotmánynak azt a rendelkezését, hogy időszakos lap megjelenését betiltani nem lehet, csupán egyes lapszámokat lehet lefoglalni.

A szubotocai törvényszéknek ez a határozata elvi jelentőségű. A kérdésben a törvény és az alkotmány szerint nem lehet ugyan kontroverzia. Az egyes közigazgatási hatóságok azonban megpróbálták, hogy a nekik kellemetlen lapokat betiltás. A bírói döntés hihetőleg ezeknek is szól.

Beniczky Ödön ügye

a magyar nemzetgyűlés elé kerül

Az ellenzék sürgősen összehívja a parlamentet

Budapestről jelentik: A magyar ellenzék körében az utóbbi napokban erős akció indult meg, hogy a Beniczky-ügyben hozott ítéletet és a volt belügyminiszter újból való letartóztatásának kérdését minél előbb a nemzetgyűlés elé vigyék. Mivel a parlament most szünetel, az ellenzék vezető tagjai elhatározták, hogy kellő számú aláírást gyűjtenek a nemzetgyűlés sürgős összehívásához és ilven módon kikényszerítik, hogy a parlament a szünet alatt is összeüljön. A kormányparti lapok szerint az ellenzék nem tudja összegyűjteni ehhez a szükséges számú aláírást és ezért akciója meg fog hiúsulni. Erre vonatkozóan az ellenzék egy vezető tagja a következő kijelentést tette:

— Bármit ir is a kormányparti sajtó, Beniczky Ödön volt belügyminiszter ügye mégis a törvényhozás elé fog kerülni. Ez elhatározott szándékunk s valóra is fogjuk váltani. Beniczky Ödön ügyét illetően újabb kérdésünk lesz az igazságügyminiszterhez és Pesthy Pál igazságügyminiszter urat kényszeríteni fogjuk, hogy válaszoljon kérdéseinkre. Nem áll az a beállítás, mintha az ellenzék nem tudná összegyűjteni az ötven aláírást. Ezzel szemben tév, hogy napok alatt nagyon könnyen akár hatvan aláírást is gyűjthetünk.

Maga a szociáldemokrata párt huszonnégy aláírást tud produkálni, ezenkívül pedig az alábbi ellenzéki képviselők írják alá készségesen az összehívó ívet: Andrássy Gyula gróf, Szilágyi Lajos, Sándor Pál, Vázsonyi Vilmos, Sigray Antal gróf, Rakovszky István, Pallavicini György örgróf, Bárczy István, Apponyi Albert gróf, Cziráky József gróf, Cziráky György gróf, Létay Ernő, Baross János, Beck Lajos, Horváth Zoltán, Rupert Rezső, Nagy Vince, Lakó Imre, Pakots József, Benedek János, Fábian Béla, Huska Vilmos, Farkas Tibor, Friedrich István, Hegymegi-Kiss Pál, Kun Béla, Öry-Szabó Dezső, Dénes István, Drózd Győző, Cserty József, továbbá Straus István és több keresztény-szocialista képviselő aláírására is számíthatunk. Az akció a jövő hét közepén fog megkezdődni, amikor már Peidl Gyula, a szocialisták parlamenti traktóójának vezére is Budapestre lesz. Előbb az egyes pártok külön-külön beszélnek meg a kérdést, majd közös ellenzéki értekezlet elé kerül az ügy. A polgári ellenzéki pártok részéről máris megtették az első lépéseket, hogy a képviselők sürgősen térjenek vissza Budapestre. Beniczky Ödön ügyén kívül természetesen a többi problémák is szóba fognak kerülni a parlamentben, így elsősorban a drága-

ság kérdése, de a törvényhozás sürgős összehívásának mégis az az igazi célja, hogy a Beniczky Ödön ügye körül támadt kérdéskomplexumot tisztázzák. Az első ülés előreláthatólag viharos lesz.

A Vági-csoport

a magyar kisebbségekért

A marseillei szocialistakongresszus nem foglalkozott a magyar pártellenzék indítványával

Budapestről jelentik: A magyarországi szociáldemokrata pártból kizárt ellenzéki csoport, a Magyarországi Szocialista Munkáspárt néven önálló párttá alakult Vági-frakció a marseillei szocialista világkongresszusnak indítványt terjesztett be az utódlamok magyar kisebbségeinek védelméről. Az indítvány kétségbevonja a magyar kormányt, mint ellenforradalmi alakulatnak azt a jogát, hogy a »nemzetiségek önrendelkezési jogának ürügye alatt a magyar kisebbségek érdekeit védje«, azonban a szocialista internacionálé köteleességévé teszi, azért küzdeni, hogy a »pacifizmus korrekt programja értelmében a népek önrendelkezési jogának és a végleges békének útjában álló békeszerződéseket megváltoztassák«.

A fél-bolsevik és fél-fajvédő párttöredék zavaros és önmagának is ellentmondó indítványával a marseillei kongresszus nem foglalkozott, mert a Vági-csoportot — a Magyarországi Szociáldemokrata Párt óvása alapján — nem ismerték el.

Író és bíró

Nem a másik Georg Kaiser írta a Margarint

Berlinből jelentik: Georg Kaisernek az ismert színpadi írónak legujabb művét — mint eddig csaknem valamennyit — egészen különös botrány előzi meg. Kaiser ezuttal nem rabolta ki házigazdáját és nem csukatta be magát öt hónapra, mint a Gáz premierje előtt, hanem felkutatott egy másik Georg Kaisert, aki bíró Berlinben és a második számú Georg Kaiserrel óvást emeltetett Margarint című darabjával kapcsolatban az ellen, hogy őt, a köztisztletben álló bírót összetévezzék a rovottmultu íróval. Georg Kaiser II. — a bíró — nyit levelet intézett Georg Kaiser I.-hez — az íróhoz — és felszólítja ebben, hogy közös elhatározással vessenek véget a névcsereből reá hármló kellemetlenségeknek.

— Eddig nem voltak súlyosabb természetű kellemetlenségeim a fatális névcsere miatt — írja a bíró az írónak —, mert mindenki hitelt adott tiltakozásomnak, hogy nem vagyok azonos önnel. A Margarint azonban nagy zavarokat csinál. En ugyanis a kereskedelmi bíróságnál mint margarint-szakértő szoktam szerepelni. Minden ismerősöm mérget vesz rá, hiába tiltakozom körömszakadtáig, hogy én írtam a Margarint-t. Miért is nem választ ön poétikusabb címet darabjainak? Nagyon kérem, vagy nevezze el darabját Margarint helyett, mondjuk, Csillagsugar-nak, vagy pedig jelentse ki a nyilvánosság előtt, hogy sohasem volt margarint-szakértő és nem vagyunk azonosok.

Georg Kaiser I. — az író — a nyit levélre azt válaszolta, hogy nem olyan nagy szégyen az valakire, ha vele összetévezzik, de egyébként nincs abban a helyzetben, hogy darabja címét megváltoztassa. Vigasztalásul azonban egy páholy-jegyet küldött a Margarint premierjére a bírónak.

Letartóztatták

a román munkás-szövetség kongresszusának résztvevőit

A letartóztatottak éhségstrájkot kezdtek

Bukarestből jelentik: A romániai egységes szakszervezetek és munkás-szövetség tanácsa kongresszust hívott egybe Bukarestbe, amelyen azoknak az erdélyi és romániai szakszervezeteknek a kiküldöttjei vesznek részt, a melyek nem léptek be az *amsterdami internacionáléba*.

A kongresszus pénteken reggel vette kezdetét, a megnyitás után azonban a terembe lépett *Oman* őrnagy hadbíró megfelelő karhatalommal és közölte a jelenvolt munkásokkal, hogy *valamennyiüket letartóztatja és irataikat lefoglalja*. Ezután a munkásvezetőket a prefekturára kísérték, ahol őrizetbe vették őket. A hatóságok azzal indokolták a letartóztatást, hogy a kongresszust engedély nélkül hívták össze és bár a letartóztatottak igazolták, hogy a *gyűlést a rendőrhatóságoknak előre bejelentették és erre engedélyt is kaptak, védekezésüket nem fogadták el*.

A letartóztatott tizenhét szakszervezeti vezető a jogtalan fogvatartás miatt *éhségstrájkot kezdett*.

Nem kapnak fát

a suboticei városi tisztviselők

A főszámvevői hivatal előterjesztést tett a kedvezmény megvonása iránt

Szubotica város tisztviselőit és azokat az iskolákat, amelyeket államostítottak ugyan, de fenntartásukról a város tartozik gondoskodni, évről-évre a városi faraktárból szokták ellátni téli tüzelőanyaggal. Azt a határozatot, amely az iskolákén kívül a tisztviselők tüzifaszükségletét is biztosítja, még *Biró* Károly főigazgatója idején, 1915-ben hozta a városi közgyűlés, hogy ezáltal is könnyítsen a tisztviselők nehéz helyzetén. A határozat szerint a IX-X. fizetési osztályba tartozó tisztviselők, valamint a nyugdíjasok egy-egy ölet, a többi fizetési osztályba tartozó tisztviselők pedig két-két öl akácfa-t kaptak minden évben, kedvezményes áron a városi faraktárból. Minthogy a városnak nagy erdősegei voltak, egészen a háború befejezéséig minden nehézség nélkül elláthatták tüzelőanyaggal ugy a tisztviselőket, mint az iskolákat. A békeszerződés után azonban a városi erdők nagyrésze átcsatolt Magyarországra, úgy hogy emiatt már a múlt évben, amikor a városi faraktár készlete erősen megcsappant, zavarok álltak elő a fajarandóságok kiutalása körül. Már-már az volt a helyzet, hogy vagy a tisztviselők, vagy az iskolák nem kapnak fát, a város kiszélesített tanácsa azonban úgy oldotta meg a kérdést, hogy a tisztviselők iránt a városi raktárból adták ki, míg az iskolák részére bevásárolták a szükséges fa-mennyiséget.

Az idén aztán bekövetkezett az, amiről már a múlt évben tartani lehetett: a városi főszámvevői hivatal előterjesztést tett a városi tanácsnak, hogy a jövőben szüntesse be a kedvezményes tüzelőanyag kiutalását a tisztviselők és a nyugdíjasok részére. A főszámvevői hivatal ennek szükségességét azzal indokolja, hogy a városi faraktár készlete már sem a tisztviselők, sem pedig az iskolák ellátására nem elegendő és ha a város az idén is kiutalja a kedvezményes tüzelőanyagot, akkor háromszázötven ezer dinár értékű tüzifát kellene bevásárolnia. A város anyagi helyzete a főszámvevői jelentés szerint nem engedi meg, hogy ilyen kiadással terheljék meg a költségvetést.

A városi tanács legközelebbi ülésén fog foglalkozni a főszámvevői hivatal

előterjesztésével és akkor döntenek arról is, hogy az iskoláknak szükséges fa-mennyiséget továbbra is folyósítsák-e. A főszámvevői hivatal, illetőleg a tanács javaslatáról természetesen a városi kiszélesített tanácsnak is döntenie kell.

Amennyiben a közgyűlés magáévá teszi a kedvezményt megszüntető javaslatot, akkor rendkívül súlyos helyzetbe sodorja a tisztviselőket és a nyugdíjasokat. Ugy a tisztviselők fizetése, mint a nyugdíjasok nyugdíjfeltétele olya kevés, hogy az még a legszükségesebb kiadásokra sem elegendő. Különösen a nyugdíjasok vannak igen nehéz helyzetben, úgy hogy a kedvezményes fa-óriási könnyítést jelentett számukra. Remélhető azonban, hogy a kiszélesített tanács mielőtt határoz, alaposabb megfontolás tárgyává teszi a javaslatot és tekintetbe veszi a tisztviselők és nyugdíjasok nehéz anyagi helyzetét.

A bűnös szerelem

A tavankuti csendőrség letartóztatott egy örökbe fogadó apát

A Szubotica melletti Tavankut községben *Tosenberger György* negyvennyolc éves nős földmunkás 1923. évben örökbe fogadott egy kilenc éves kisleányt.

Két év óta él a kisleány *Tosenberger* házában, ahol jól bántak vele, *Tosenberger* felesége kedvelte a rendes, jó viseletű leánykát és már úgy tekintették, mintha saját gyermekük lett volna.

Nemrég észrevette *Tosenbergerné*, hogy a kisleány titokban sirdogál. Kérdezgette, hogy ki bántotta. A leány a faggatásra még jobban sirni kezdett, de nem beszélt. Az asszonynak gyanussá vált az eset és most már erélyesen követelte, hogy mondja meg sírásának okát. Erre aztán megdöbbenő eset derült ki. A leányka elmondotta, hogy az örökbe fogadó apa, *Tosenberger György* már régebbi idő óta visszaélt a fejtelten kisleánnyal és megejtette azt. A bűnös viszony az örökbe fogadó apa és az örökbe fogadott leányka között nem maradt következmények nélkül. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a most tizenegy éves kisleány három-négy hónap óta áldott állapotban van.

Tosenberger György ellen felesége feljelentést tett a szuboticei ügyészségnél, amely azonnal elrendelte letartóztatását és a nyomozás megindítását. *Tosenbergert* bekisérték az ügyészség fogházába.

Egy zagrebi bank válsága

Egyezkedik a zagrebi Általános Forgalmi Bank

Zagreb gazdasági köreiből nagy felzúdulást kelt az *Általános Forgalmi Bank* rt. válsága. A bank 1911-ben alakult s eleinte hitelezői védegyelteszerű intézet volt, később azonban kizárólag áruüzletekkel foglalkozott. Megalapította a *Libertas* rt.-ot, amely kézműárakkal és automobillal kereskedett. A bank eleinte szépen prosperált, s sikerült igazgatóságába megnyerni gróf *Erdődy* Rudolfit, aki horvátországi birtokait eladta és a vételárat egész összegét a bank rendelkezésére bocsátotta. Három év előtt az addigi 2.500.000 korona alapítókét tízmillió dinárra emelték. Az alapítóké emelést azonban csak papíron hajtották végre, az új alapítókét nem fizették be.

A bank a jó konjunkturák idején Zagreb kereskedői negyedében fényes palotát építtetett, ami által immobilá válott. A múlt évi mérlegben azonban még tekintélyes nyereséget mutatott ki.

Néhány hónap előtt a bank érdeklőrebe tartozó *Libertas* r.-t-nél zavarok támadtak. A bank egyik női cégvezetőjét *Krklyus* Máriát azzal vádolta meg, hogy a *Libertas* árúival külön üzletet nyitott s konkurrált a *Libertas*-sal, amelyet ezen a módon 500.000 dinárral ka-

rosított meg. A cégvezetőnőt, a bank feljelentésére, pénteken a zagrebi rendőrség letartóztatta.

A *Libertas* cégnél előálló veszteségek az Általános Forgalmi Bank-ot is megárazkódtatták, amely ellen több külföldi hitelezője perrel lépett fel.

Az Általános Forgalmi Bank bíróságán kívüli egyezsége törekszik s 40%-os egyezséget ajánl hitelezőinek.

p. o.

Nagy agitáció előzi meg a sombori radikális-párti választásokat

Vasárnap választják meg a pártvezetőséget választó elektorokat

Mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette, a sombori radikális pártszervezet február 22-én megtartott helyi választásait a kisebbségben maradt ó-radikálisok fölébhezése folytán az országos főbizottság megsemmisítette. A központ által elrendelt új választást vasárnap, szeptember 6-án tartják meg, amikor is a választókerületek elektoraikat választják meg és az ezekből az elektorokból álló közgyűlés fogja jövő vasárnap megválasztani a pártvezetőséget.

A választások eredménye eszerint már a vasárnapi elektor-választásokon eldőlt, miért is már napok óta óriási agitáció előzi meg a választást. A párt két frakciója: az ó- és az ifjú-radikálisok elkeseredett korteshadjáratot folytatnak egymás ellen és a választások iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy a választók legnagyobb része bizonyára az urnák elé fog járulni. Érdekes, hogy a választásnál a szavazók nem kötelesek tagsági igazolványukat felmutatni és így más párthoz tartozók is leadhatják esetleg szavazataikat a radikális párti elektorokra.

A vasárnapi választások ellenőrzésére vasárnap reggel Somborba érkezik *Sokolovics* Dimitrije, a radikális párt országos főbizottságának tagja, aki a választások lefolyása fölött felügyeletet fog gyakorolni.

A magas lakbér miatt megszűnik a suboticei pénzügyigazgató ág

A pénzügyminiszter leirata

A szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság már évek óta *Prokesch* Mihály suboticei földbirtokos *Bene* Szudarevics-utca 6. szám alatti palotáját, amiért eddig összesen évi tízezer dinár bérösszeget fizetett az államkincstár.

A lakásörvény életbelépése után *Prokesch* Mihály a pénzügyigazgatóság bérletét évi százhuszezer dinárra emelte fel és kijelentette, hogy amennyiben az államkincstár nem vállal kötelezettséget a magasabb bér fizetésére, úgy megszünteti a bérleti szerződést. A pénzügyigazgatóság a béremelésről értesítette a pénzügyminisztériumot és utasítást kért a továbbiakra nézve. A pénzügyminisztériumból most érkezett meg a válasz *Pálics* Mihály pénzügyigazgatóhoz. A miniszteri leirat közli, hogy a pénzügyminisztérium nem fogadja el a béremelést, s utasítja a pénzügyigazgatóságot, hogy november elsejéig keressen más alkalmas helyiséget azért a bérösszegért, amelyet eddig fizetett az állam a pénzügyigazgatóság helyiségeiért. A leirat még azt is közli, hogy amennyiben a pénzügyigazgatóság nem talál megfelelő helyiséget, a minisztérium a szuboticei kerületi pénzügyigazgatóságot megszünteti, tisztviselőit pedig részint a sombori, részint más pénzügyigazgatóságoknál helyezi el.

Minthogy azért a minimális összegért a pénzügyigazgatóság e öreláthatólag nem fog megfelelő helyiséget találni, a szuboticei pénzügyigazgatóság valószínűleg megszűnik.

Az ércpénz premierje

Forgalomba kerültek a két dinárosok

— Látta már? — kérdezték egymást kíváncsian az emberek szombaton és boldog volt mindenki, ha talált valakit, aki még nem látott új két dináros ércpénzt. Mindenki az első szeretett volna lenni, akinek ércpénz csörög a zsebében és aki mutogathatja az új pénzfajtát. Szombaton volt az ércpénz premierje és ezt a bemutatót várakozáson felüli érdeklődés kísérte.

A fél, egy és két dináros ércpénzeket szombaton bocsátották forgalomba az egész országban, Szuboticán azonban csak a két dinárosok terjedtek el az első napon. Ez az egyfajta új ércpénz is olyan érdeklődést keltett, ami valószínűleg lázba hozta a közönség nagyrésztét. Az emberek meghatva simogatták a tenyerükben a kis fémdarabot, amelyben a legtöbbben bizonyára kedves békebeli reminiszcenciák feltámadását üdvözölték, sőt sokan talán annak örvendtek titokban, hogy az ércpénz meghozta végre valahára az igazi hamisítatlan békét...

Maga az ünnepelt új pénzdaráb: egyszerű, szürke fém, akkora, mint a régi két koronás. Az éremhez vajmi kevés köze lehet az ezüstnek, ha erre helyesen lehet következtetni fénytelenességéből. Annál vastagabb és súlyosabb viszont, a korong széle ritkasan recézett. Az érem első oldalán Alekszandar király fejének relieffe, a felirással: „Alekszandar I. Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca, a másik oldalon szőlőlevél és buzakalász által övezett királyi korona és a közepén felírás: „2 dinara 1925.“ Ez az új ércpénz külseje. Hogy a belső vegyülete miből áll, az alig érdekelte az embereket, mert a csengését csak igen kevesen próbálták ki márványlapon.

Boldog volt, aki az első napon tudott szerezni az új ércpénzből. Az uccán mindenki büszkén csörgette a zsebében a kis érmekeket, gyerekek módjára játszottak meglett, komoly férfiak az új két dinárosokkal, mint kisgyermek, aki hosszú idő után kapja vissza elvesztettnek hitt kedves régi játékát... Az egykoronások és forintosok öröme jutott mindenkinek az eszébe; milyen boldogok voltunk még akkor — régen — amikor egy ilyen ércpénz bujt meg a zsebünk sarkában. Milyen uri módon eléltünk azzal egy teljes napig, sőt még szórakozásra, könyvre is jutott belőle... Hátha ezeknek a régi jóidőknek lassu visszatértét jelenti az új ércpénz — gondolták sokan és bizonyára ebben keresendő az új két dináros érmek sikere. Meg aztán annak is örült mindenki, hogy most már hamarosan megszabadulunk a piszkos, gyűrött, ezerszer összeragasztott egy dináros és még kisebb bankjegyektől, amelyek már valóban múltok a jól megérdemelt pihenésre.

Az ércpénzek örömmel csengtek szombaton és élőlmés kereskedők már a kirakatokba tették a kis bér-pénztárcákat, amelyek az utolsó évek során teljesen kikoptak a divatból. Az ércpénz halálával eltűntek a pénztárcák is, mert a papír bankokhoz komoly, nagy tárcák kellett. Most majd megint előkerülnek szokrények mélyéről a régi pénztárcák és a kereskedőknek is nagy forgalomra van kilátásuk ebből az árucikkből, amelyet az ércpénz ismét feltámaszt.

A nagyok öröme teltett az ércpénz premierjének napján a kicsik csodálkozására. Megható volt látni nyolc-tíz éves gyerekeket, akik idegenül és bámulva néztek az új két dinárosokat és naiv ámulattal kérdezték:

— Hát ez mire való? ...
Ők, a háborús évek gyermekei, szerények, még sohasem láttak ércpénzt. Ők nem ismerik a krajcar örömeit... Most látták először olyan pénzt, ami másból van, mint papírból. (I. I.)

HIREK

Ducsics Jovan próza-költeményeiből

I. A kis hercegnő

A kis hercegnő, kinek haja holdvilágszínű volt, kinek szempillantása kék volt és akinek hangjában sárga rózsák illata volt, — a kis hercegnő fáradt az élettől és szomorú.

A tenger felett, széles márványteraszán, óriás vázái mellett, melyekben halkán halódtak krizantémjei, a boros, hosszú estékbe loppal sirdogált. Ismeretlen nosztalgia és bizonytalan bánat lankasztotta véréit és testét, mely éppen olyan volt, mint a lilomnak vére és teste.

És meleg éjszakában, mikor a levegő csupa aranyos csillagpor, míg a sötét falakon pókok alusznak csendesen és amikor minden virág kinyitja a szivét, a kis hercegnő szive is kivillott. Ezért voltak ez éjszakák oly bánatosak és melegek.

S amikor meghalt, nesztelenül és nyugton, mint a krizantémjei, ahogy meghaltak, a katedrálisból hosszan énekeltek az öreg harangok s a harangok hangja nyugodt és ünnepélyes volt, mint régen elhalt papoknak a hangja.

II. Nap

A Jóni-tengeren született, a napfényes partokon, árnyas kertek és sápadt szobrok között és mint a sárga, fürdött azurban, fényben s az örökké hő vizek illatában. Anyja gyakran hordozta őt némely fák hűvös árnyékában, melynek levelei álom illatával illatoztak.

Szegény költő! Mint gyermek ment még el a tájakra, hol halvány és fagyos az ég, melyen fehér és hideg nap lobog, s hol a partokon szelek sirnak. És egy gondolat, mint seb, szüntelen emlékeztette ama napos partra, sötét kertekre és nyugodt szobrokra. És a hullámokkal és szelekkel együtt sirt, keservesen s vigasztalanul a melancholikus idegen tengernek partjain.

Amde amikor haja, mint hervadt levél szőke, megfehéredett; amikor szenvedélyes, szép szeme, mely valaha téli citromfaágaknak, vagy a tenger színének színéhez volt hasonlított, elhomályosult; amikor creiben érezte a telet, melynek nincs tavasza, a Sors visszahozta őt ismét Jóniába.

Minden úgy volt ott, mint azelőtt. Azonban ő már nem volt több ugyanaz: és a vidám és szenvedelmes Jóni-tenger napfényes partjait nem bírta felismerni! Fájdalmasan behunyta szemét és magabatekint. És, nini! ott, ott látta azt a hajdani Napot, azt a csodás, óriás Napot, amely valaha előidézte, hogy körülfötte minden élt, hogy a levelek az álom illatával illatoztak és hogy látta a szobrok fehér, hideg véréit, amint áramlik a merev kőben és azt is élővé, emberi, mély, szíjjal szenvedéllyel szenvedővé teszi.

Ez az Ifjuság Napja volt, mely elhunyt, a nap, mely már csak mélyen egy lélek esti alkonyodásában világított és mindennek, amit beárasztott, az illúzió csodás és mágikus szépségét adta.

Mert a dolgoknak olyan a látszata, amelyet a mi lelkiünk ad nekik.

Fordította: M. F.

*

— **Péter trónörökös születésnapja.** Az egész ország hódoló szeretettel ünnepli meg Péter trónörökös születésnapját. A lakosság nemzetiségi, felekezeti és osztálykülönbség nélkül köszönti a trón várományosát születésének évfordulója alkalmából. A hézag vasárnapra országsszerte zászlódszert öltöttek, minden felekezet templomában háadó istentiszteletet tartanak és a nép lelkesedéssel vesz részt a királyi család örömmünnepeiben. Suboticán a jó-

tékony társadalmi egyesületek gyermeknapot rendeznek a királyfi születésnapján. Velikibcskerekén a 27. gyalogezred tisztikara rendez nagy estélyt a Korona-szállóban. Az ország minden városában és községében díszes ünnepek lesznek annak a szeretetnek és hódolatnak kifejezésül, amellyel a nép a trónörökös és királyi szüleit szívébe zárja.

— **Amnesztia Horvátországban a választási kihágásokra.** Zagreből jelentik: Trescec Vladimir dr. zagrebi kerületi főispán rendeletet adott ki, amely szerint egész Horvátország területén elengedik a választások alatti rendőri kihágásokat kirótt büntetéseket.

— **Kalfov bolgár külügyminiszter átutazott Beogradon.** Beogradból jelentik: Kalfov bolgár külügyminiszter szombaton délután két órakor Beogradba érkezett és nyomban folytatta útját Genfben. A pályaudvaron a bolgár külügyminisztert Vakarevski beogradi bolgár követ fogadta. A jugoszláv kormány részéről semmi fogadtatás nem volt, miután Kalfov átutazásáról hivatalosan nem értesítették a külügyminisztériumot.

— **Radics Pavle Sarajevóban.** Zagreből jelentik: A horvát milléniumi ünnepek alkalmából Radics Pavle és Bicsinics Rude, a Radicspárt titkárja Sarajevóba érkeztek és részt vesznek a milléniumi ünnepeken, amelyek vasárnaptól keddig tartanak. Ugyancsak ekkor tartják meg a milléniumi ünnepeket Oszi-jeken is.

— **A suboticei pénzügyigazgató visszatért szabadságáról.** Pajics Mihály suboticei kerületi pénzügyigazgató visszatért szabadságáról és szombaton átvette hivatalát.

— **Tanári kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Szabados Gábor volt szentlői főgimnáziumi tanárt a szarobrani főgimnáziumhoz rajztanárrá nevezte ki.

— **A népszövetség nem szünteti meg az osztrák ellenőrzést.** Genfből jelentik: Kiszivárgott hírek szerint a Népszövetség pénzügyi bizottsága nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy az osztrák főbiztosi állást megszüntessék. Az osztrák kormány hánapokon át folytatott diplomáciai tárgyalásai tehát eredménytelenek maradtak. A Népszövetség bizottsága állásfoglalását azzal okolja meg, hogy Ausztria gazdasági helyzete még mindig aggodalomra ad okot. Valóságban azonban Franciaország áll a határozat mögött, mely nem akarja megengedni, hogy az ellenőrzés nélkül maradt Ausztria gazdasági téren megzúggya az első lépéseket a Németországgal való egyesülés felé.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi minisztérium Hollender Ruzsa suboticei tanítónőképzési tanárnőt a ljubljanei főgimnázium tanárnőjének nevezte ki.

— **Sztrilich Béla beszámoló köruton.** Szentáról jelentik: Sztrilich Béla, a suboticei kerület országgyűlési képviselője, vasárnap tartja beszámoló beszédét Csantavéren, Mali-Idioson és Feketicseon.

— **A tőzsde áldozata.** Velikikikindáról jelentik: Kolárovics János ötvennyolc éves kikindai magánzó pénteken reggel lakásán veronállal megmérgezte magát és szombaton délután meghalt. Kolárovics jó módú kereskedő volt, de az utóbbi időkben tőzsdézni kezdett és egész vagyonát elvesztette a noviszadi gabonatőzsdén. Tettét az anvagi bukás miatti elkeseredésében követte el.

— **Mussolini kiáltványa az olasz tengerészekhez.** Rómából jelentik: A tengerészeti minisztérium hivatalos jelentést tett közzé, amely szerint az elcsúszott tengeralfutár felkutatása nem vezetett eredményre. A hajót végérvényesen elveszítettnek kell tekinteni. Mussolini mint tengerészeti miniszter, kiáltványt intézett a tengeralfutár tiszteihöz és legénységéhez, amelyben megemlékezik azokról, akik kötelességük hű teljesítése közben vesztették életüket és annak a reményének adott kifejezést, hogy a tengeralfutár tiszteit és legénysége nagy bátorsággal fogják teljesíteni továbbra is kötelességüket.

— **Elhalasztott királysértési tárgyalás.** Noviszadról jelentik: Kardelj Iv a kiszácsi földműves ezévi március 26-án Kiszácson királysértést követett el. A szombat délutánre kitűzött tárgyalást el kellett halasztani, mert a védőt védője betegsége miatt nem jelenhetett meg.

— **Villanyvilágítás Perleszen.** Titelről jelentik: Titel község képviselőtestülete elhatározta, hogy villanyvilágítást bőséggel s egyidejűleg a villanyvilágítást Perlesz községbe is bevezeti. Perlesz község kötelezettséget vállalt, hogy a felszerelési költségeket két éven belül megtéríti Titel községnek.

— **Kétévi börtön betörésért.** Becskerekéről jelentik: A becskereki törvényszéken szombaton tárgyalák Stéli Jován bleskai (szlavoniai) illetőségű mézszarostegéd bűntényét. Stéli ugyanis ez év júniusában Martinica községben betört Fidermuc Lőrinc lakására, ahonnan tízezer dinárt elvitt. Ugyanezen a napon Schultner Antal martinicai lakostól kétszáz dinárt és egy aranyláncot lopott el. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után kétévi börtönrre ítélte. A vádlott az ítéletben megnyugodott, az ügyész felebbezett.

— **Ujból engedélyezték az oszjeki zsidó népiiskola működését.** Oszi-jekről jelentik: Még az elmúlt tanév befejezése előtt Pribicevics volt közoktatásügyi miniszter azonnali hatállyal elrendelte az oszjeki zsidó népiiskola bezárását. A zsidó hitközség elnöksége a jelenlegi kormánytól ujból interveniált az iskola érdekében és a közoktatásügyi miniszter elrendelte Pribicevics betiltó rendelkezésének hatályon kívül helyezését.

— **Elhalasztották a szaribecsei zsarolók bűnyegének tárgyalását.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék büntető tanácsa szombatra tűzte ki Vuletics Lázár, hat gimnáziumot végzett szaribecsei földműves, Vuletics-Ulonin Nesztor és Vorgics Száva szaribecsei asztalosok bűnyegét, akiket a noviszadi ügyészség azzal vádol, hogy múlt évi július 10-én lakásukra csalták Haiduska Ignác szentlői kereskedőt és ott kezükben tartott revolverekkel és késekkel arra kényszerítették, hogy 500.000 dinár értékű váltókat írjon alá. Azonkívül Vuletics Lázár a vád szerint múlt év április 10-én hasonló módon 20.000 dináros bont zsarolt ki Petrovics Bosko szaribecsei kereskedőtől. A tárgyalást el kellett halasztani, mert Vorgics Száva vádlott nem jelent meg. A legközelebbi tárgyalásra elővezetik.

— **Békülni akarnak a német vasuti munkások.** Berlinből jelentik: A vasuti munkások szervezete elhatározta, hogy arra kéri fel a birodalmi munkügyi minisztériumot, hogy ujból egyeztető eljárást kezdjen meg és új egyeztető birót rendeljen ki.

— **Elmebeteg lett az oszjeki vámcsalás második vádlottja is.** Oszi-jekről jelentik: Mint ismeretes, a nagyarányú oszjeki monopolsalás fővádlottján, Lang Izsó igazgatón, akit Bécsben tartóztattak le, az elmebaj tüneteit konstataáltak és ma is orvosi felügyelet alatt áll. A vámcsalás másik vádlottján, Boigner Katalinon, a Mira cigarettapapír-gyár volt elömunksznőjén, aki az oszjeki ügyészség foglya, most szintén örülési rohamok törtek ki. Boignert orvosi megfigyelés alá vették.

— **Szokolünnepély Szentán.** Szentáról jelentik: Szeptember 13-án vasárnap a szentlői Szokol-Egylet délelőtt zászlószentelési ünnepélyt rendez a piac-téren, délután torna- és versenygyakorlatokat a Népkerthben, este pedig műkedvelő-előadást és bálát az Eugén-szállóban. Az ünnepélyre Bácska, Bánát, Beograd és Oszi-jek szokol-egyletei bejelentették részvételüket. A zászlót, valamint az ujonnan átalakított görög-keleti templomot Csirics Irenei noviszadi püspök fogja fényes papi segédlettel felszentelni.

— **A walesi herceg Tokióban.** A Times tokiói jelentése szerint a walesi herceg a Hawkins angol cirkálóval szeptember 15-én háromnapos látogatásra Tokióba érkezik. A látogatás teljesen fesztelen jellegű lesz.

— **Veszedelemes lakótársak.** Oszi-jekről jelentik: Wagner Ferenc és Bader Anna egy házban laknak és már hosszabb idő óta napirenden vannak közöttük a civakodások. A napokban heves szóviták támadt közöttük, melynek során Wagner egy faléccal többször fejbeverte Badert, ki vértől borítva összeesett. A harcias lakótársat letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— **A suboticei városi adóhivatal főnöke elfoglalta hivatalát.** Jakovjevic Obrád, a suboticei városi adóhivatali főnöke visszatért szabadságáról és szombaton átvette hivatalát.

— **A Marssal nem lehet érintkezésbe lépni.** Washingtonból jelentik: Az Egyesült-Államok tengerészeti minisztériumának kutató intézetében lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy a rádióhullámok, ellentétben egyéb rezgésekkel, nem a gömbsugár minden irányában terjednek. A washingtoni felfedezés, úgy látszik, visszatért az anyagelmélet-hez, mely az elektromos sugárzásban rezgési középpontokról nem tud, hanem egyszerűen a visszaverődés és törés törvényeivel magyarázza a sugárzást. Így a szenzációs amerikai tudományos jelentés arról számol be, hogy a rádióhullámok kiindulási állomásokról eljutnak a légkör legfelsőbb rétegéig, ahonnan teljes visszaverődést szenvedve, ismét a föld felszínére érnek. Ez a visszaverődés részben a föld felszínén, részben a legfelsőbb rétegek határán mindaddig tart, amíg a rádióenergia teljesen el nem gyengül. A washingtoni hírt azt állítja, hogy csakis így érthető meg, hogy az elektromos rezgés hihetetlen rövid idő alatt a föld ellentétes oldalára is elér. A washingtoni Carnegie-intézet felfedezése kimondja, hogy egyes álmódok az a szándéka, hogy a Marssal érintkezésbe lehessen lépni a rádiósugárzás útján, lehetetlen. A Carnegie-intézet elmélete, amennyiben az a későbbiek folyamán beigazolást nyert, megerősíti Kennelys elméletét, aki már évekkel ezelőtt azt tanította, hogy a föld atmoszféráját valamely elektromos vezető réteg zárja be.

— **Szeptember 9-ikén lesz a fő tárgyalás a Jocićs-gyilkosság ügyében.** A beogradi felsőbb katonai bíróság befejezte a vizsgálatot a Jocićs Fedor-gyilkosság ügyében és a fő tárgyalást szeptember 9-ikére tűzte ki. A katonai ügyészség halált okozó testisértés vádját emelte Hubel és Hauer repülőőrhadnagyok ellen.

— **Vasárnap délelőtt szünetel a villanyáramszolgáltatás.** A suboticei villanytelep közlése szerint vasárnap délelőtt hét órától tízenkettőig szünetel a villanyáramszolgáltatás a villanytelepen folyamatban levő átalakítási munkálatok miatt.

— **Repülőközlekedés Bécs-Berlin-Kopenhága között.** Bécsből jelentik: A légitforgalmi részvénytársaság hétfőn nyitja meg az állandó repülőközlekedést Bécs, Berlin és Kopenhága között. Az ut Bécsből Berlinbe hét óra hosszat, Berlinből Kopenhágába pedig öt és fél óra hosszat tart.

— **Senta város százharminchat-ezer dinárt kapott az agrárreformminisztériumtól.** Az 1924. évben hozott törvény szerint a dobrovoljacok és telepesek csak 1923. év július elsejétől kezdve kötelesek a kapott földjük után járó adókat, ármentesítő járulékokat és közköltségeket fizetni. 1923. év július elsejéig a dobrovoljacoktól és telepesektől járó adók és járulékok kifizetését az állam vállalta magára. Szentának ezen a címen 450.000 dinár követelése van az államtól. Az első részletet, 136.000 dinárt szombaton ki is utalták a város polgármesterének, Sztílics Béla országgyűlési képviselő intervenciójára.

— **Felholtra verto az apját.** Novisadról jelentik: Skodak Pal jómódu szilbáci gazdálkodó már régóta rossz viszonyban élt apjával, Skodak Mihályval. Szombaton Skodak Mihály tejet kért a fiától, aki erre az öregre támadt és botjával többször fejbeverte, úgy, hogy Skodak Mihályt életveszélyes sérülésekkel szállították a novisadi kórházba. A brutális fiut letartóztatták.

— **Elfogott tolvaj.** Novisadról jelentik: Dandó József sentai kereskedő még 1923-ban Benedek János sentai kereskedőtől 2470 dinár készpénzt és nagyértékű ékszereket lopott, azután Magyarországra szökött. Dandó néhány nappal ezelőtt visszatért Jugoszláviába. Szombaton a novisadi rendőrség detektívjei felismerték és letartóztatták. A tolvajt Sentára szállították.

— **A trieszt-bécsi gyorsvonat balesete.** Grázból jelentik: A trieszti D. vonat, amely pénteken Bécs felé haladt, Spielfeld állomáson szerencsétlenül járt. Egy tehervonat néhány kocsija hibás kapcsolás miatt elszakadt a szerelvénytől, tovább gördült a sínen s úgy állott meg, hogy az utolsó kocsi eltorlaszolta a fővonal sínparját. Ugyanekkor futott be a trieszti gyorsvonat, amelynek mozdonyát és néhány kocsiját horzolták a teherkocsik, mire több vagon oldalra betört és összeroncsolódott. A balesetnél hét utas súlyosan megsebesült.

— **Novisad város rendkívüli közgyűlése.** Novisadról jelentik: Milovanovics Milován dr. polgármester szeptember 12-én délután négy órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze Novisad város kizsákolási tanácsát. A közgyűlés legfontosabb tárgya a Zadruzna Banka likvidálásának ügye. A városnak ugyanis nagyobb betétei vannak a banknál és a bank szeptember 13-án tartja rendkívüli közgyűlést, amelyen a vállalat felszámolásáról fognak dönteni. A városi közgyűlés fog határozni afőljött, hogy a tanács milyen álláspontot foglaljon el a bank közgyűlésén a banknál levő betétek tekintetében. A városi kizsákolási tanács közgyűlése foglalkozni fog még a piac áthelyezésének kérdésével is. Erről egyébként a novisadi radikális klub szeptember 6-iki ülésén is tárgyalni fognak.

— **Földrengés.** Budapestről jelentik: Szombaton reggel a budapesti Földtani Intézet szeizmográfjai Budapesttől kétháromszáz kilométerre földrengést jelzett. Azt hiszik, hogy Romániában volt földrengés.

— **Mennyi jutalmat kapnak az idén a Nobel-díj nyertesek?** Stockholmból jelentik, hogy az idei év öt Nobel-díjának mindenegyes nyertese 118.165 svéd korona jutalomban részesül. Ebben az évben huszonötödöszer osztják ki a Nobel-díjakat és a nyertesek 13.866.670 svéd korona összjutalomban részesültek. A Nobel-alapítvány jelenleg 30.626.597 svéd koronát tesz ki. Az eddigi huszonnégy év Nobel-díjai az egyes országok között a következőképpen oszlanak meg: Németország 26, Franciaország 21, Anglia 14, Amerika 9, Svédország 7, Dánia 6, Hollandia 6, Svájc 5, Ausztria, Belgium, Norvégia, Olaszország 4, Spanyolország 3, Lengyelország 2, Oroszország és India 1.

A Népszövetség kártérítést ítelt meg az erdélyi magyar telepeseknek

Hétszáz ezer aranyfrankot kapnak a kisajátított földjeikért

Genfben jelentik: A népszövetségi tanács szombaton döntött az erdélyi magyar telepesek panasza ügyében. Az erdélyi magyar telepesek ugyanis a Népszövetséghez fordultak panasszal a román agrártörvény amennyel szemben a román kormány az agrárreform céljaira.

A szombati ülésen Titulescu román delegátus hosszabb beszédben igyekezett bizonyítani, hogy helyes és jogos volt a román kormány az agrártörvény az eljárása, amellyel kétezernél több erdélyi magyar telepestől el-

vette a földet és kiosztotta a román földigénylők között. Végül Titulescu azt az ajánlatot tette, hogy a magyar telepesek kisajátított földjeikért a román kormány 700.000 aranyfrankot fizet a tulajdonosoknak.

A népszövetségi tanács Mello Franco brazilai delegátus javaslatára ezt az ajánlatot elfogadta és kimondotta, hogy a 700.000 aranyfrank kártérítés kedvezőbb megoldás, mint az a jogász döntés volna, amellyel a román agrártörvény X. cikkelyét semmisnek kellene nyilvánítani.

— **Ramsay Macdonald az angol király vendége.** Londonból jelentik: A király meghívta nyaralóhelyére, Balmoral Castlebe, Ramsay Macdonald volt miniszterelnököt, aki már oda is érkezett.

— **Nyolcszázhuszonöt növendék iratkozott be a sentai gimnáziumba.** Szentáról jelentik: A sentai gimnáziumba 825 növendék iratkozott be, a szerb tagozatra 475, a magyar tagozatra 350. A szerb tagozaton az I. és II. osztályban három, a magyar tagozaton két párhuzamos osztály lesz. A gimnáziumban összesen 24 osztály nyílik meg. A magyar tagozatu ötödik osztály növendékei közé a szláv és német nevű diákokat csak ideiglenesen vették föl. Ezeknek a magyar osztályokba való végleges felvételéről a közoktatásügyi miniszter fog dönteni.

— **Új tanfelügyelő a titeli járásban.** Titelről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Ognjanovics Andrija titeli járási tanfelügyelőt felmentette állásától és a járás tanfelügyelőjévé Sztójánovics Milivoj mosorini tanítót nevezte ki.

— **A suboticiai főrabbiaválasztás.** A főrabbiaválasztás a meghirdetett nagygyűlésen 8-án (kedden) d. e. 9 órakor veszi kezdetét. A választás eredményét ugyanazon a napon délután a szavazás befejezése és a szavazatok összeszámolása után a választást vezető elnök előszóval kihirdeti.

— **Óriási bányakatasztrófia Koreában.** Tokióból érkezett jelentések szerint Koreában a Teihaku közelében fekvő egyik bányatelepen robbanás történt, amelynek következtében az egész bánya elpusztult. A beomló tárnákban százötven bányamunkás vesztette életét.

— **Eljegyzés.** Özv. Maj Mátyásné született Bogdan Annuskát (Sombor) eljegyezte Pető Pál (Batina).

— **Spanyol filmdivák autókatasztrófiája.** Madridból jelentik: Kiváló spanyol színészek és színésznők társas autókirándulást rendeztek, amelyen nagy szerencsétlenség történt. Arturo Feranio, az ismertnevű színházi impresszárió, akinek kocsiján kívül egy jeles filmoperatőr is ült, autójával egy árokba fordult. Feranio szörnyethalt. Elze Ruiz, a legsebbe és a leghiresebb spanyol film-színésznő súlyos belső sérüléseket szenvedett, úgy, hogy aligha marad életben. Maria Guerrero, aki szintén híres színésznő, Medina de Riosecco környékén járt szerencsétlenül autójával és fején súlyosan megsebesült.

— **A novisadi iparosok gyűlése.** Novisadról jelentik: A novisadi iparosok az Ipartestület helyiségében Csidik Ferenc ipartestületi elnök elnökletével a főucai piacok áthelyezése ügyében értekezletet tartottak. Az értekezleten elhatározták, hogy memorandumban arra kéri a várost, hogy a vásárcsarnok felépítéséig a piacot mostani helyén hagyják meg.

— **Leszurta feleségét.** Veliki-Becskerekéről jelentik: A Belackva melletti Potporan községben Jungics Nikola gazdálkodó már régóta rossz viszonyban élt vadházastársával, Popov Katicával. Pénteken este a nő összecsomagolt és kijelentette, hogy örökre elhagyja a házat. El is indult, de a férfi utána rohant és a kezében levő konyhakéssel hábaszurta az asszonyt, aki nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták.

— **Református istentisztelet Szentán.** Benkő Viktor szombori és Kovácsy Sándor szuboticiai lelkészek kedden délelőtt fél tizenegy órakor istentiszteletet, délután három órakor vilásos összejövetelt tartanak Szentán.

— **Képzőművészet a palicsi nagyvendéglőben.** Perczel Margit és Csincsák Elemér festőművészek a palicsi nagyvendéglő szalonjában képzőművészeti kiállítást nyitottak meg. A kiállításon mindkét művész olaj és akvarell-képekkel vesz részt. Az érdekes kiállítás iránt élénk érdeklődés nyilvánul.

— **Letartóztatott vasuti tolvajok.** Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség május hónapban letartóztatta Gazsa Mihály, Ország Mihály és Pácz György vasuti raktári munkásokat, akik a vasuti raktárt állandóan dézsmálták. A házkutatás alkalmával annak idején ötvenezer dinár értékű lopott árut találtak lakásukon. A novisadi rendőrség azóta tovább folytatta a nyomozást bűntársaik után és az újabb nyomok alapján pénteken és szombaton ismét nyolc helyen tartották házkutatást. Ez alkalommal Balog Sándor vasuti munkás lakásán is igen sok lopott árut találtak. Balogot letartóztatták.

— **Súlyos autószerencsétlenség történt Kolozsvárott harminckét sebesülten.** Kolozsvárról jelentik: Pénteken reggel harminckét utassal közeledett Torda felől Kolozsvárra a 31-es számú autóbussz, amelyet maga a tulajdonos Alb Jon vezetett. A monostori vámnál levő lejtős kanyarulatnál a sebesen száguldó gépkocsi az árokba fordult. Az utasok többé-kevésbé súlyosan mind megsebesültek, három utas sebesülése életveszélyes. A rendőrség letartóztatta az autót tulajdonosát, mert mint a vizsgálat megállapította, a szerencsétlenséget ő okozta.

— **Őszi mintavásár Osziyeken.** Osziyekről jelentik: Az osziyei kereskedők és iparosok egyesülete október hó 10-18-ig mintavásárt rendez Osziyeken, melyre e hó 10-ig fogad el jelentkezéseket. A vásár iránt, melyet a Grand Hotel kerthelyiségében rendeznek, nagy az érdeklődés. A mintavásár rendezősége a díjnyertes kiállítókat arany-, ezüst- és bronzérmekkel tünteti ki.

— **Letartóztatott artistanő.** Osziyekről jelentik: Folkmann Ella artistanő még a múlt év folyamán egy karlováci utastársától 20.000 dinárt ellopott és Bécsbe szökött. Folkmann a napokban Osziyekre jött anyját meglátogatni. Felismerték és letartóztatták. Az artistanőt átadták a zagrebi ügyészségnek.

— **Fizetési osztályokba sorozzák a sentai rendőrlegénységet.** Szentáról jelentik: A sentai rendőrlegénység kérvényt adott be a főkapitányhoz fizetésemelés iránt. A főkapitány a kérvényt a város polgármesteréhez továbbította, aki ez ügyben tanácsulást hívott össze. A tanácsulésen elhatározták, hogy a rendőrlegénységet szolgálati éveik és minőségük figyelembe vételével a tisztviselőkhöz hasonló fizetési osztályokba sorozzák. Ezzel az átminősítéssel körülbelül 300 dinárral lesz több a rendőrök havi fizetése.

— **Hajóközlekedés Petrovaradin—Novisad közt.** A hajózási vállalat értesíti a közönséget, hogy szeptember hó 7-től kezdve Petrovaradin és Novisad között reggel 5 óra 1 est 8 óráig az átszállítás külön hajóval történik és a forgalom olyan gyorsan fog lebonyolódni, hogy a közönségnek nem kell várakoznia.

— **Német-lengyel határcsúszások.** Königsbergből jelentik: A legutóbbi napokban lengyel részről három súlyos határsértést követtek el. Mint a lapok megbízható forrásból jelentik, szerdán Freystadtnál, Keletporoszországban egy lengyel tiszt vezetésével husz lengyel katona lépte át a német határt. A múlt héten pedig kétszer történt meg, hogy egy kisebb különítmény Waldanál, Freystadt körzetében mélyen benyomult a német területre. Mind a két alkalommal lovasjárőrök követték el a határsértést; egy alkalommal hat, másodszor pedig tizenegy emberből állott a járőr. A lengyelek körülbelül egy kilométernyire lovagoltak be német területre, egy ideig gyakorlatoztak és körülbelül egy órai tartózkodás után távoztak el. Mivel mind a három határsértés Stuhl és Marienverder községek közelében játszódott le, ugyanakkor, amikor ott a keletporoszországi hadtest gyakorlatait tartotta, a lapok azt állítják, hogy nem véletlen esetekről, hanem vagy kémkedésről, vagy pedig provokációról van szó.

— **Povierenike za Novisad Sombori Suboticu traži društvo.** »Hrvatski Radiša« središnjica u Zagrebu. Prednost imadu umirovljeni svećenici, učitelji, profesori, činovnici, časnici, počasnici, koji imadu dobre veze sa trgovcima, obrtnicima, industrijalcima i naprednijim gospodarima. Ponude sa uvjetima podnieti »Hrvatskom Radiši« Zagreb, Senoiji ul. 16.

— **Szombori baranyai menekültek jelentkezése.** A baranyai menekültek egyesületének Szomborban tartózkodó tagjai sajtó érdekükben jelenjenek meg a Stöckl-vendéglőben (német Kulturbund) szeptember hó 6-án d. u. 5 órakor, ahol a szubotici vezetőség küldöttje endezni fogja igazolványügyeiket.

— **Dr. Kon Imre orvosi rendelőjét Pašičeva ul. 11.** (Munkásbiztosítópénztár mellett) megnyitotta. Rendel: 8—11, 2—5

— **Amerika bojkottálja a külföldi árukat.** A Morning Post washingtoni jelentése szerint az amerikai munkásszövetség felhívta Amerika népét, hogy csupán amerikai árukat vásároljon és a külföldi árukat bojkottálja.

— **Hivatalos órák a sentai városházán.** Szentáról jelentik: A szombaton tartott tanácsulés elhatározta, hogy a városházán a hivatalos órák hétfőtől kezdve délelőtt 8—1-ig és délután 3—5-ig tartanak.

ELHIZÁS ELLEN

enyedőli biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekintélyek által telj sen ártalmatlan és biztos hatásúnak elismert

„VILFAN-TEA“

Teljesen ártalmatlan! Számtalan elismerés Kapható az összes gyógyszer-tárakban és drogériákban.

Előállító:

Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszerkészítési Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204 616

Kabaréest a szubotical Munkás-Otthonban. Szeptember 12-ikén, szombaton a szubotical Munkás-Otthon változatos programmal kabaréelőadást rendez saját helyiségében.

Hajfestésre legalkalmasabb a garantáltan ártalmatlan Aureol J. F. Schwarzlose Söhne, Berlin gyártmánya. Gyári lerakat Emánuel Heller, Veliki-Kikinda.

Új zongoratanárnó Szubotican. Lövy Erzsike zongoratanárnó, aki a bécsi konzervatóriumban szerezte diplomáját és Thoman mesteriskolájának évekig volt növendéke. Szubotican telepedett le. Lakásán (dr. Bányainénál, Aleksandrova-ucca, Prokesch-ház) elfogad jelentkezőket zongorára szeptember 8-tól kezdve délelőtt 9—11-ig és délután 3—5-ig. Tanítványait a legmodernebb módszerrel a legmagasabb kiképzésben részesíti.

Mielőtt vásárolj jégsekrényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégsekrény-, fabutor- és rézárugyáráról Subotica, Jugovičeva 25.

Aureol minden színárnyalatban, a legkiválóbb hajfesték. Gyári lerakat: Emánuel Heller, Veliki-Kikinda.

Női- és gyermekfehérneműt a legújabb áron a »Dama« fehérneműszalon készít Tolstoleva (Ódor-u.) 21.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra utca 4 szám alatt, a Rossija-Fonciera palotájában, félelemmenten, modern szépségápolás, arcborhám-lesztás alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkenőcsök.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértórtulásoknál vegyel éhgyomorra 1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

KÖZGAZDASÁG

A grand prix nyertese

A szubotical kiállítás nagydíját, a grand prix-et a bíráló bizottság egyhangúlag a **Veliki-beckerek Malomépitő r.-t.**-nak ítélte oda. Ez a határozat osztatlanul meglepetést keltett mindenki-ben, aki a kiállítást látta, mert a **Veliki-beckerek Malomépitő r.-t.** gyártmányával valóban meglepetésszerű hatást ért el.

A vállalatnak ez a sikere annál jelentősebb, mert a malomépitő r.-t.-ra valóban ráillik az, hogy gyártmányai elsőrendű közszükségletet elégítenek ki. A malomipar Jugoszlávia legjelentősebb iparága s a malmok pontos, precíz és jó berendezésétől függ a mindennapi kenyérünk jósága s minthogy a lisztexport jelentékeny, sokban függ ettől a valuta stabilizálódása is. A szubotical eredmény, a zsüri egyhangúlag hozott ítélete mindennél ékezebben bizonyítja, hogy malomgépeket s berendezéseket nem kell okvetlenül külföldön beszerezni, a hazai termelés mindezt előállítja. De bizonyítja ezt az is, hogy a **Beckerek Malomépitő r.-t.** már eddig is igen sok malomszerelőt és átalakítást végzett el a megrendelők legnagyobb meglepedésére s a szakértők elismerésére.

A **Beckerek Malomépitő r.-t.** új vállalat, 1921-ben alakult a **Strasser és Köhlig** cég részvételével. Minthogy a vállalat új, berendezése a legmodernebb s mert igazgatója **Liebhö Károly** külföldön is általánosan elismert malomépitési szakértő, a modern berendezésű gyár, a malomépitészethez szükséges

nagyszerű, precízen működő felszereléseket állít elő, amint ezt a szubotical kiállítás szakértő zsürije nek elismerése is bizonyítja.

Aláírták az egyezményt a szeged—kikindai vasútvonal megnyitásáról

Szeptember hó 25-én vegyes-bizottság állapítja meg a helyszínen az üzembehelyezés módját

A vajdasági, különösen pedig a bánáti kereskedelmi és gazdasági köröknek régi kívánsága, hogy a kikinda—szegedi vasútvonalat nyissák meg. Ennek a vonalnak elzárása rengeteg kárt okozott már a bánáti kereskedőknek, mert a bánáti áruforgalmat Szubotican keresztül nagy kerülővel kellett lebonyolítani, ami egyrészt tetemesen megrágitotta, másrészt lényegesen meg is lassította a szállítást.

A bánáti gazdasági köröknek a vasútvonal megnyitására vonatkozó akciója most végre eredményre vezetett. A **jugoszláv és magyar kormány megbízottai pénteken írták alá Budapesten a szeged—kikindai vasútvonal megnyitásáról szóló egyezményt.** A két kormány megegyezése után a vonal megnyitása most már nem fog soká késni. A technikai üzembelyezés módját egy vegyes bizottság fogja megállapítani, amely szeptember 25-én száll ki a helyszínre.

A kikinda—szegedi vasútvonal megnyitásának nagy fontossága van olyan szempontból is, hogy ez a **szubotical pályaudvar lényeges tehermentesítésére vezet,** aminek kedvező hatása a teheráruforgalomra az egész Vajdaságban érezhető lesz.

Csöd. Grünwald Sándor adai rőfös kereskedő cég elen a szubotical törvénytörvény csődöt nyitott. A csödvagyon a vagyonbukott becslése szerint 300 ezer dinár. A tartozások meghaladják a félmillió dinárt. A csödtömeg gondnokja **Holló Oszkár dr.** adai ügyvéd.

Ingtatulajdonosok kongresszusa Zagrebban. A ház- és földtulajdonosok vasárnap kezdik meg Zagrebban országos kongresszusukat. A tanácskozáson a lakástörvény megszüntetéséről, illetve enyhítéséről, az agrárreformról, az ingatlantulajdonosok gazdasági helyzetéről, az ingatlanbirtokos kamarák felállításáról és a jelzálog kölcsönök ügyéről fognak tárgyalni. A kongresszuson, amely három napig fog tartani, az ország összes ház- és telektulajdonosai képviseltetik magukat.

Esnek az ingatlan-árak. Amikor az új lakástörvény életbelépett, mindenki azt várta, hogy nagy lakáskereslet áll be és ennek következtében a házak árai jelentékenyen emelkedni fognak. A gyakorlatból azonban az derül ki, hogy csupán az egyszoba-konyhás kislakások iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés, míg azokat a házakat, amelyekben több lakás van, nem lehet eladni. A dinár stabilizálódása és a pénzühiány is erősen érveteli hatását, miálta az ingatlan-árakban igen nagymérvű esés állt be. Az áresés főleg a városi házaknál mutatkozik jelentékenyen; olyan házak, melyért pár hónappal ezelőtt két milliót fizettek, ma nem egész egy millióért kínálnak és még így sem igen akad vevő az ingatlanra.

DRÓTKÖTELEKET szigetelt és csupasz rézhuzalokat, izzólámpaszabványokat, antennadrótokat, ólomábrókat elrendelt minőségben, jutányos áron szállít a **Novisadi Kábelgyár (Radnička u. 2)** Telefon 121 443

ILLATOS MOLYIRTÓ „KERMELIN” a neve, kérje mindenütt **DEPOT „SOA” DROGERIJA NOVISAD**

KINTORNA

Egy ismeri subotical kereskedőről folyik a szó:

— Látod, neki mindig nagy szerecséje volt a nők körül — mondja valaki.

— Ezzel az ábrázattal?
— Ezzel. **Egy nő sem akart hozzá-menni feleségü.**

*
— Mi az, felbontottad az eljegyzésedet?
— Igen.

— Miért?
— A mai lakáviszonyok miatt. Két év alatt nem tudunk lakáshoz jutni.
— Hát miért nem költöztök a leendő apósodhoz?
— Nem lehet.
— Miért nem?
— Mert ő is az apósánál lakik.

*
Mariska az udvarlójához:
— Alajos, én azt hiszem, maga Olaszországban született.
— Miért?
— Mert öröközöd.

SPORT

Vasárnapi subotical futballprogram. A **Bácska-pályán** délután öt órai kezdettel **Subotical Sport—Szombori Sport.** A **Sand-pályán** délelőtt tíz órakor **Ferrum—Vrbasi Amateur,** délután fél három órakor **Sloga—S aribecsei Fokó,** délután fél öt órakor az **SzMTC—Vrbasi SC** fognak bajnoki mérkőzést játszani.

Svédország—Finnország. A két északi nemzet kiváló atlétagárdája csap össze most vasárnap Stockholmban. A versenyen Amerikából való visszatérése után először szerepel **Nurmi,** aki 800-on, 1500-on és 3000 méteren veszi fel a küzdelmet. A finn futócsoda mindhárom számban a világrekordot akarja megdönteni.

A szubotical lovaregylet utolsó mitingje. A szubotical »Kralj Alekszandar« lovaregylet ötödik löversenvét, mint azt a Bácsmegyei Napló jelentette, a kedvezőtlen idő miatt augusztus 30-án nem tartották meg, hanem szeptember 8-ára keddre halasztották. A löverseny programja is megváltozott és pedig a következőképpen: **Bácskat mezőgazdák versenyé** három éves és idősebb lovak részére. Táv 1800 méter. (Díjak: 3000, 1000, 500 dinár.) **Általános verseny (Handicap)** hároméves és idősebb félvér és telivér lovak részére. Táv 2000 méter. (Díjak: 3000, 1500 és 750 dinár.) **Általános vigaszverseny** két év-nél idősebb félvér lovak részére, amelyen még nem nyertek elsődiát. Táv: 1400 méter. (Díjak: 3000, 1000 és 500 dinár.) **Tisztek és urlovasok akadályversenye.** Táv 4000 méter — tíz akadály-lyal. Díjak 4000, 2000, 1000 és tiszteletdíjak. **Általános kétfogatu ügetőverseny amatőrök részére** hároméves és idősebb félvér és telivér ügetőlovakkal. Táv 4000 méter. Díjak 3000, 1500, 750 dinár és tiszteletdíjak. A löversenyre számos nevezés érkezett és előreláthatólag ez lesz az idény legjobb sikerült versenyé. A versenyt a műtrágyagyár mögötti pályán kedden délután három órai kezdettel tartják meg.

Az **ind-magyar tenniszverseny.** Budapestről jelentik: Az ind-magyar tenniszverseny a szombati napon már több sikert hozott a magyaroknak. **Kehrling—Jakob** 6:0, 3:6, 6:1. **Lal—Fidler** (magyar) 6:1, 6:2, 5:7, 6:0, **Fyzée—Takáts** 6:2, 6:3, 6:1. **Párosversenyek:** **Kehrling—Fidler—Fyzée-testvérek** 8:6, 6:1, 4:6, 6:1, **Petery—Kirchmayer—Fyzée-testvérek** 4:6, 7:9 6:4, 6:2, 6:3, **Kehrling—Kirchmayer—Lal, Fyzée** 6:4, 6:1, 3:4. félbeszakítva. Az országközi verseny eddigi eredménye: 4:3. India javára.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyama
1925. szeptember 5.

Zürich deviza 9.225.
Budapest deviza 1261—1269, valuta 1241—1263.
Berlin deviza 74.6—74.8 milliárd márka, deviza 74.7—74.40 milliárd márka.
London deviza 2.73.
Nework deviza 178 1/2.

Zürich, szept. 5. **Zárlat: Beograd 9.225,** Páris 24.30, London 25.115, Newyork 5.1, Brüsszel 23.05, Milánó 20.75, Amsterdam 208.50, Berlin 123.25, Bécs 0.007305, Szófia 3.75, Prága 15.35, Varsó 92.50, Budapest 0.00726, Bukarest 2.55.

Beograd, szept. 5. (Magánforgalom): London 273, Newyork 5630, Milánó 226.50, Berlin 1343, Bécs 7.95, Prága 167.25, Budapest 792, Genf 1088.50.

Noviszadi terménytőzsde, szept. 5. Buza: 5 vagon bácskai november-december 274 dinár, 5 vagon bácskai 77 kilós, 2%-os Bega hajóállomás 252.50 dinár. Tengeri: 6 vagon bácskai 172.50—175 dinár, 10 vagon szerémi 180 dinár. Bab: 2 vagon bácskai 230 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0-ás 407.50 dinár, 1 vagon bácskai 2-es kenyérliszt 365 dinár, 1 vagon bácskai 5-ös 330 dinár. Árpa: 1 vagon bácskai 65 kilós 190 dinár. Korpa: 1 vagon bácskai jutatszákban 160 dinár.

Szombori gabonárak, szept. 5. Buza 245 dinár, Árpa 175 dinár. Rozs 190 dinár. Zab 150 dinár. Tengeri 175 dinár. A tőzsdén állandó az üzletlenség.

Budapesti gabonatózsde, szept. 5. Nyitáskor a gabonatózsdén az irányzat tartott, a kínálat a legjobb minőségű zabban gyöngye. Dunántul valamivel jobb. A kereslet igen szűk keretek között mozog, mivel a kivitel jelentéktelen. Az amerikai piacokról is alig tartott irányzatot jelentenek. **Csikágóban** szeptemberre 3, decemberre 2 1/4 centtel esett a buza ára, Newyorkban 3 centtel lett olcsóbb.

Csikágói gabonatózsde, szept. 4. Buza prompt 3 min. 153.5, buza szeptemberre 151.75, buza decemberre 151.5, buza májusra 155.875. Tengeri szeptemberre 97.625, tengeri decemberre 95.625, tengeri májusra 89.125. Zab szeptemberre 38.5, zab decemberre 42.125, zab májusra 46.25. Rozs szeptemberre 90, rozs decemberre 94.75, rozs májusra 99.75.

Newyorki gabonatózsde, szept. 4. Buza őszi vörös 163.75, buza őszi kemény 165.75. Tengeri 111.625. Liszt sp. w. cl. 750—800. Az irányzat búzánál alig tartott, tengerinél gyenge.

LISZT

zsákjegyeket és egyéb nyomtatványokat legelőnyösebben szállít: **BERKOVITS-NYOMDA, KULA.**

HA BEIRATTA GYERMEKÉT úgy vásároljon az iskolaidényre 7267 **HARISNYAT és SZVETERT** legelőnyösebben a „Harisnyakirálynál” **MEIN JENÓNÉL, NOV. SAD**

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az „Atlas” d. d. **Novisad, Šumadjska ul. 10. (a Háltéren tul) hírdő esét**

A **Lloyd éttermeiben** kitűnő italok és ételek olcsó áron kaphatók. Izletes házi konyha.

BUTOROKAT lefizetésre elad 6768 **„ATLAS” d. d. Novisad, Šumadijska u. 10. (Háltéren tul)**

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen feleségem és drága jó anyánk elhunytá alkalmával részvét-nyilvánításukkal és virágadományukkal, valamint a temetésen való megjelenésükkel mértelen fájdalomkon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Tary Sándor
és családja

A szt.-kanizsai iskolaszéknek szüksége van 14 drb. fafűtéses iskolakályhára: 5 drb. 170 m³, 6 drb. 350 m³, 1 drb. 280 m³, 1 drb. 200 m³ és 1 drb. 100 m³-es fűtőképességgel az iskolatermek fűtésére.

Ajánlatokat kérünk szeptember 15-ig.

7593

Árverési hirdetmény.

Adjansko-Molska Ujedinjena Štedionica ügyfelemnek, Mihajlović M. elleni 13.000 din. és jár. iránti ügyében Suboticán Vojvoda Putnika trg 4. sz. alatt nyilvános árverésen eladatik több értékes szobaberendezés és különböző műtárgyak. Közelebbi részletek dr. Békeffy suboticaei ügyvéd urnál és nálam megtekinthetők.

Dr. Holló Oszkár, ügyvéd
Ada.

7634

Értesítés.

Értesitem a t. közönséget, hogy az „Ita“ női kalapkülönlegességek megérkeztek. Bécsi és párisi legújabb kalapmodellek a legolcsóbb áron kaphatók. Alakítások a lehető legjutányosabb áron.

Teljes tisztelettel

Revü-Salon, Sombor.

7609

Hirdetmény

Közhirre tesszük, hogy Stantić Jakab ur által aláírt 50.000 és 25.000 dinárról szóló egyébként bianco váltók megsemmisítése iránt a suboticaei törvényszéknél kérvényt nyújtottunk be a váltótulajdonos megbízásából — mert azokat a váltó birtokosa elvesztette.

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy ezeket a váltókat ne fogadja el, mert az, aki azokat tovább akarná adni, jogtalan uton jutott a birtokukba.

Suboticán, 1925. évi szeptember hó 3-án.

Dr. Fischer Jákó és
Dr. Kalmár Elemér
ügyvédek

7544

Oglas

Dajem na znanje da ću prodati na javnoj dražbi u trgovačkoj radnji i stovarištu popisanu robu, trgovački i kućni nameštaj, koji pripadaju stečajju propalog imanja Menjharta Halasa, a koji se nalazi u Majora Jovanovića ul. od 14-og septembra o. g. po podne u 2 sata pa nastavljajući na javnoj dražbi.

Dr. Nandor Brichta
kurator mase

Hirdetmény

Közhirre teszem, hogy vb. Halász Menyhért csődtömegéhez tartozó és a Majora Jovanovića-utcába lévő üzlet és raktárban összeírt árukat, üzleti berendezést és házi bútort folyó év szeptember hó 14-én d. u. 2 órakor és folytatólagosan nyilvános árverésen eladom.

Dr. Brichta Nándor
csődtömeggondnok

Felhívás

Felkérjük a suboticaei zsidó hitközség tagjait, hogy a szeptember 8-án tartandó főrabbi választásnál a hitközség akaratának minél impozánsabb kifejezésre juttatása céljából minél nagyobb számmal jelenjenek meg és adják le minél tömegesebben szavazataikat.

7572

A százask bizottság

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy az őszi és téli modelljeim megérkeztek.

Tisztelettel

Risztics nőiszabó

Prestolonas ednika Petra 1.
(Zombri ut)

7576

Földhasznóbérleti árverés.

Alulírott gondnokság nyilvános árverésen bérbeadja az 1925/26-i gazdasági évre az alapítvány tulajdonát képező 10 lánca ludasi földet.

Óvadékul 1000 dinár készpénz teendő le. Az árverés 1925. szeptember hó 13-án d. e. 10 órakor fog az Izraelita Szent-Egyet irodahelyiségében (VI. Zrinjski trg 23.) megtartatni, a hol a hivatalos órák alatt előzetes felvilágosítás is nyerhető.

Subotica, 1925. szeptember 3.

A Halbrohr János-féle
alapítványi gondnokság

7587

PORZOL

vetőmagvak

száraz csávázására

Biztosan megvédi búzáját üszöggár elleni
200 g (1/5 kg) PORZOL kell 100 kg buza pácolásához

PORZOL-lal 10 perc alatt 100—200 kg vetőmag vetés közben is pácolható

PORZOL-lal pácolt vetőmagot nem kell szárítani, azonnal el lehet vetni

PORZOL-lal pácolt búzát nem bántják az egerek

PORZOL erősen fokozza a mag csiraerejét

PORZOL többtermelést biztosít

Minden haladó gazda

PORZOL-lal pácolja búzáját!

Kérjen ismertetőt és árajánlatot

„KAŠTEL”

Tvornica Kemijsko-Farmaceutskih Proizvodad.d.

KARLOVAC

6491

Ügyes, intelligens

biztosítási üzletszerzőket

keresünk.

Ajánlatok a Bácsmegeyi Napló noviszádi kiadó-hivatalához címzendők.

7512

Olcsó tűzifa, bárdolt tölgydorong

vagononként a 10.000 kg 1100 dinár frankon vaco Kutina
(a Novska-dugoselói vonalon) kasszafizetésre

Rendeléseket elfogad:

FILIPA DEUTSCHA SINOVI cég ZAGREB

7601

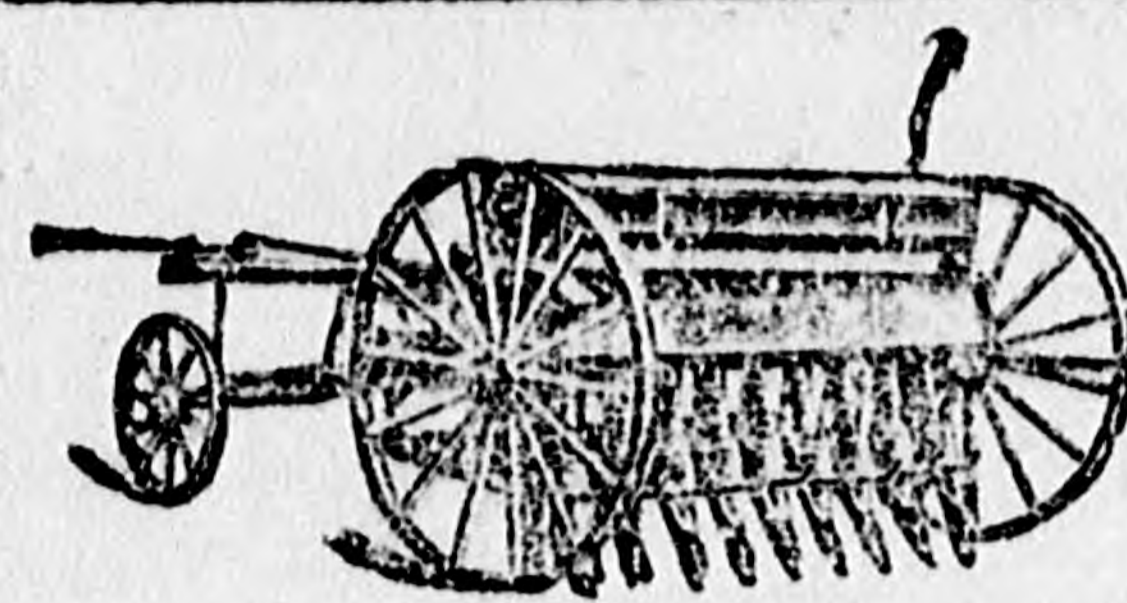
Azért nevetek

mert biztosra veszem,
hogy én nyerem meg az

AUTÓT

amelyet a Bácsmegeyi
Napló kisorsol.

Négy hónapra 200 dinár
előfizetést beküldtem.

Gazdák figyelmébe!

Unicum Drill vetőgépek
Kombinált Imperator vetőgépek
Westfáliai rendszerű műtrágyaszórók
Új rendszerű műtrágyaszórók
Egyes és kettős acélekék
Kulorica-morzsolók
Csöves tengeri-darálók
Répavágók
Szecskavágók
Egy- és többtagu acélboronák
Automatikus acél szénagyűjtők
Trieurók

és ezekhez járó bármilyen alkatrész

Tizedes mérlegek és súlyok
jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer—Franz Melichar mezőgaz-
dasági gépgyár és Baltic tejseparatorok
egyedüli sombori képviselője:

SZLÁVY OSZKÁR

VASKERESKEDÉS — SOMBOR

Telefon 15

6957

Legolcsóbb Legjobb Legtakarékosabb
MOTOROK

Benzin, petroleum, szivógáz, nyersolaj (Semi Diesel)
üzemr. Speciális hajómotorok 3—120 HP-ig.
Gőzgépek, gőzkazánok, rezervoárok, malom és
daráló berendezések. Bércszántást vállalkozó motoros
szántógéppel. Tűzoltó-fecskendők és szerelvények.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK
PETRASS LÁSZLÓ VELIKI-BEČKEREK

Geleova (Német) utca 48.

Osers & Bauer motorgyár képviselője.

Garantált tiszta fehér

kőszó

és finom örökítő kőszó, vagonon-
ként és kis tételekben azonnali
szállításra kapható.

Gausz János Novisad, Fu-
loški put 68. Inter. telefon 594

7648

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, vagyonos, urikörökben diszkretnen közzétett Faragó Jenő budapesti irodája. Népszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. — (Népszínház-utca tizenhat.) Megbízások: Szlovensko, Jugoszlávia, Románia, Magyarország területeiről. — (Alapítástott 1910. évben.)

Nősülné különböző koru, társadalmi állásu, vagyonu, vallásu urienber. Férjhezmenendők, illetve hozzártatózói részükre díjtalan felvilágosítást ad Faragó Jenő irodája, Budapest. Népszínház-utca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. 7391

Földbirtokos férjhezadná leányát. Vagyon hatszáz hold. Bővebbet: Faragó Irodája, Budapest. 7388

Nagvobb készpénzhozománnyal előkelően nevelt urleány férjhezmenne. Bővebbet: Faragó irodája, Budapest. 7390

Malomtulajdonos férjhezadná leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 7389

Intelligens háziasan nevelt 23 éves csinos román, kath. urleány férjhezmenne idősebb intelligens finomlelkű uriemberhez, aki házasságánál nem az anyagiakat, hanem megértő hűséges feleséget keres. Leveleket »Szerény igényű« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 7616

Hugocskám, huszonegy éves, keresztény, előkelően nevelt, határozottan csinosnak mondott urleányt szeretném főként alá juttatni! Eltekintve jóságától, azonnali hozománya is van. Teljesen felszerelt nagvobb földbirtok, továbbá két városi háza, készpénze, butor-kelencvénye, Szüleink, — kik — egvetlen gyermekük, így még ezeken kívül örökségre is számíthat. — Megismerkednék oly korrek uriemberrel, kit azután — ha megfelelőnek találók, — bemutatnám hugocskámnak, mint jó ismerősömet. — Teljes címmel megírt levélre válaszolok, melyet »Gondos nagvobni« jellegre továbbítja a kiadóhivatal. 7382

Zsidó, huszonkilenc éves földbirtokos varvok, ötszázholdas birtokom van. Ismeretség hiányában ezután próbálkozom megismerkedni oly családdal, hol fiatal, jólnevelt leányka férjhezadásáról lehet szó. Levelet »Jogvégzett földbirtokos« jellegre kiadóhivatalba kérem. 7383

Harminchétéves, keresztény, özvegy, gyógyszerártulajdonos vagyok. Saját házamban lakom. Egvetlen négy éves fiacskám gondozó anyuskára, magam pedig hűséges hitvestárs után vágyodom. Vagyonom, jövedelmem megélhetésemet biztosítja, fővendébelimtel nem kérdezem, hogy »mije« van, hanem csak azt, hogy tud-e szeretni, odaadó, gondozó anya lenni... Megértő urhölgy bizalommal megírt levelét »Hozomány mellékes« jellegre kiadóhivatalba küldje. — (Névtelen céltalan.) 7380

Házasságot legjobb családoknál díszkrétnen elintézek. Előtegyzésbe földbirtokos, gyáros, nagykereskedő, iparos, orvos, ügyvéd, gyógyszerész, hivatalnok, özvegyek, urleányok megbízást »Doktorné« Subotica, Agina 11 7633

Nősülné 50 éves állami özvegy hivatalnok, nyugdíjkezes, ebből a célból megismerkedne olyan önálló középkorú özvegy nővel, kinek némi vagyon van. Teljes címmel és fényképpel ellátott leveleket a kiadóhivatal továbbítja »Hivatalnok« címmel. 7526

26 éves vidéki iparos nősülné szándékából megismerkedne román, kath. intelligens kimondottan fess hozománnyal rendelkező leánnyal. Teljes című leveleket »Októberben« jellegre a kiadó továbbítja. 7501

LEVELEZÉS

Irenkém, mióta városba kerültem oly ritkán keresel fel soraiddal, Péter. 7615

FOGLALKOZÁS

Perfekt német, magyar levelező, mérlegképes könyvelő — külföldi praxissal — állást keres. Címeket a kiadóba kér. 7536

Főmólnár keresetkeltik előbbi belépésre tanyai felvagonos vámmalomban. Aki famunkát némfleg ért, előnyben részesül. Nős főmólnárnak konvenció és lakás, nőlelnek koszt és kvártély. Vujkovic Benő, Park Kralja Petra 9, Subotica. 7437

Főzni tudó mindenest keresek azonnali belépésre. Hoffmann fűszeres, Csirkepiac, Subotica. 7500

Tanulóleányok felvételnek Salon Esterka, Aleksandrova ul. 9. 7463

Masamód modistin önálló munkásnőket sürgősen felvesz magas fizetéssel szalon Esterka, Aleksandrova 9, Korso. 7464

Kifutó fölvetetik. Buchsbaum József vaskereskedés, Szegedinski put, 7468

6 éves kislányom mellé feltétlen intelligens, a német nyelvet perfekt bíró nevelőnőt keresek. Fényképes ajánlatokat kérek. Grünfeld Herman, Stara-Kanjiza. 7360

Állandó kereset és fényes egzisztencia ügyes helyi képviselőknél. Steiner & Co., Wien, IX., Wahringerstr. 16. 7109

36 éves okleveles közszéki levezető, most állami pénzügyi tisztviselő (poreznik) banknál vagy nagvobb vállalatnál pénztárnoki vagy más állást keres. — Ajánlatokat »Magas kauceió« címen a kiadóba. 7617

Idősebb elektro-konstruktor mérnököt keres helybeli cég. Leveleket »Jövő« jellegre a kiadóba kér. 7488

Önálló szabóné, árva, keres jobb házból tisztasultu magyar leányt, ki a háztartásban jártas, akít esetleg e szakmából kiképezne. Cím: Vincze, Osijek, Desatičina 33. 7614

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapok és ünnepek kizárásával. Legtöbb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyogított jellegű leveleket továbbítunk. Kérlekészletekhez válaszoldygy megküldendő.

Elsőrendű cipeszemkascakát felvesz Danica ind cipela. Pozorina ul. 2. 7618

Kézimunkában jártas szőlid házikisasszony keresetkeltik. Közlebbit Neményi i Drug fűszerüzletben. 7588

Hímző ajórozó és tanulóleányok havi fizetéssel felvételnek. Weisz kézimunka-üzlet, Trumbičeva ul. 9. Csirkepiac. 7586

Nőtlen 27 éves érettségizett fiatalember — bármilyen kereskedelmi vagy iparvállalatnál — gazdaságban bizalmi állást keres. Levébeli megkereséseket »Bérlő« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 7408

Képviseletet és tanulóleányokat keresek egész Jugoszlávia területén, nagvobb városokban szegedi panrika eladására. Ajánlatokat: Szenesi Ferenc, Szeged, Teleki ucca 2. címre. 7602

Deutsche Erzieherin mit franc., etwas serb. und Klavier, sucht sofort Posten. Adresse Zeitung. 7562

Ein absolviertes Exportakademiker, derzeit Jurist, sucht Stelle, als deutscher Korrespondent. Adresse in der Administration. 7601

Faesztergályos és fénynyomó-segédék állandó munkára felvételnek. Braca Lénárd, V., Save Teke-lle 23. 7574

Tanító-nevelőnő állást keres 5—10 éves gyermekekhez. Tanít magyarul, németül és szerbül. Cím »Okleveles« Vršac, Vilsonova ul. 7. 7564

Deutsches Fräulein wird für sofort gesucht. Zmaj Jovina 15. 7595

Suche eine älteres deutsches Kinderfräulein, welche auch im Haus behilflich ist. Adresse in der Administration. 7600

Kifutófiút keresünk azonnali belépésre, Barzel vaskereskedés. 7629

Helyi képviselet elsőrendű iróképre Bácska. Bánát és Baranvára átadó. Ajánlatokat »Pisáci stroj« jellegre Osijek 3 — post-restante címre kérünk. 7284

Elárusított, ügyes gimnáziumba büfiféhez keres Kalka-iskolánál Mayer-sütőde. 7444

Perfekt német-magyar orvos- és gépirónó levelezőnek keresetkeltik. Cím a kiadóban. 7469

Steiner cukraszdaiban kieszolgáló tanulóleány felvételnek. Buravac előnyben részesül. 7520

Gabonaszakmabeli érettségizett fiatalember, jugoszláv állampolgár, szerbhorvát, német és magyar nyelvismérettel, könyvelésben, gépirásban jártas, megfélelő állást keres. Cím: J. Štefanić, Ruma. 7514

Rabbinak 19 éves, szerény igényű fia, ki a gabonaszakma gyakorlati és irodai részében jártas, szerb és magyar nyelven ír és beszél, gépiráshoz ért, a szakmában oly elhelyezést keres, hol a szombatot megtarthatná. Leveleket »Noblesse Oblige« jellegre a kiadóhivatal. 7408

Vas- és fűszerkereskedő-segéd bármelyik szakmában állást keres. Cím a kiadóban. 7566

Tisztviselő, önálló munkatér, aki a német és szerb nyelvet írásban és szóban teljesen bírja, a vasszakmában és a könyvelésben is jártas, helybeli vállalat-hoz felvételnek. Ajánlatokat »Vaskereskedő« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 7503

Kereskedelmi könyvek vezetését, lezárását, mérlegkésztést, levelezést és bármilyen kereskedelmi ügyek intézését havi általánnyban vagy óraszámra vállal Raskó Lajos kereskedelmi irodája, Sokolska ul. 2. 7448

Német kisasszonyt keresek aug. 15. esetleg szept. 1-i belépésre. Cím a kiadóban. 6740

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

Reményl M. fényképezésnél egy ftu fizetéssel tanoncul felvételnek. 7424

Fiatal ügyessegéd, ki épület és képkerekezésben jártas, állandó állást nyerhet. Ajánlatokat Gál ügyes, Pančevo kér. 7319

Fiatal vaskereskedősegéd melőbbi belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 7581

Mérnök vagy földmérő, aki alkalmazást keres, irton: Ivan Ivković Ivandekić, Subotica Šenoe ulica broj 28. címre. 7316

Kellő jártasságu, szerb és magyar nyelvű irnokot keres Dr. Fischer Jákó és Dr. Kalmár Elemér ügyvédi irodája. 7395

Uradmali seréditiszt, nős, magyar, német, szerb nyelvtudással, a gazdaságban megfelelő, esetleg gabonacégnél irodai állást keres október 1-re. Megkeresések »Öszli vetés« a kiadóban. 7542

Hivatalnok kezdő és három tanulófiu (inas) kerestetik fiztűzlet részére. Cím a kiadóban. 7485

Főmólnár és egy munkavezető felvételnek a Bratinac-Požarevaci Mesarović-féle gőzmalomban. Bizonyítványokkal és okmányokkal felszerelt szerb nyelvű ajánlatokat legkésőbb szeptember hó 20-ig kell Milutin Mesarović, Beograd, Knez Mihajlova 18 (Telefon 28-02) címre benyújtani. — Feltétlenül szükséges a szerb nyelv ismerete. 7575

35 éves földbirtokos keres azonnali belépésre igen csinos és fess házvezetőnőt, középkorut. Cím a kiadóhivatalban. 7565

VÉTEL-ELADÁS

Egy jóforgalmu kiskereskedés nagvobb közszémben betéréség miatt házzal együtt azonnali eladó. Bővebb felvilágosítást ad Kohn Simon rövidáru nagvkereskedő, Subotica, Pašičeva 4. 6976

Motorkerékpár, gyárilag rászertelt modern pótkocsival, B. S. A. (angol) gyártmány, 4-6 HP motor, lamellás kapcsolás, 3 sebességre ékszíjhajtás, főnyomó 25 km-ként 1 kg benzint, masszív, erős turagép, szavatolt üzemi képes, olcsón eladó, Csónakmotor 5-6 HP eladó, Horváth tanító, Bačko-Petrovoselo. 7562

30 HP szivógáz garnitúra, magánjáró ötvenezer dinárért. Eredeti evári magánjáró szivógáz garnitúra százötvenezer dinárért sürgősen eladók. Ivitz Péter, Bačko-Petrovoselo. 7561

Somborban a központhoz közel, egy ház, 3 szoba, előszoba, stb. azonnali beköltözhető, haláleset miatt eladó. Franja Zoni, Kosovska ul. 6. 7559

Kupuszínán liszt- és panrikaőrő motormalom eladó. Megtekinthető és bővebb felvilágosítás a tulajdonosnál Soti Mihály és Társainál, Kupuszínán. 7513

Vadászhatva 3 éves növőnő példány, eladó 150 dinárért, II. kör, Losincki ul. 5. aító 12. Németh, vasúti gépész. 7613

Eladó 23 hold amerikai szőlő, villával és gazdasági épületekkel a dáiiai hegyekben, ház alapincézve, 1000 hektóliter hordóval és hozzártatózó inventárral, Karl Hoffmann, Osijek 1., Vukovarska ul. 47

Eladó 4 HP Liszter benzinnmotor szállafűrésszel, magánjáró, favágást vállalok. Érdeklődni zsidó templom sarkon, gyümölcsös bódé. 7604

Eladó ház, Zmaj Jovan ulica (volt Jókai utca) vendéglő épület eladó. Bővebb felvilágosítást Bódis Mátyás, a Kereskedelmi és Iparbankban ad. 7318

Eszterpád oszlopos fűrógéppel felszerelt, teljesen berendezett lakatosműhely, 8 HP Ruston magánjáró MÁV cséplővel eladó. Ginder Ferenc, St. Becej. 7626

Kórház mögött 4 láncku koricsaszár eladó, Vilsonova ul. 35. szám. 7628

Eladó 32 méhcsalád, kasokban, teletérés mézzel ellátva. Ár 6.400 dinár, Franjo Koller méhész, Borovo Vukovár. 7627

Elsőrendű Ehrbár kereszt-húros zongora eladó. — Szilvász Ferenc zongorahangoló, Vilsonova ul. 36 7621

Eladó vagy bérbeadó egy üzemben álló gyapufonoda, 4-es ut Stiria kötőgép és egy 1000 mm-es Hoffherr cséplő és egy új Fordson-tractork. Kovács Lajos, gépész, Nova-Kanjiza. 7625

Somborban, Preradović (Géza) ul. 34. számú ház, jömeneteli fűszerüzlettel, eladó, Rögton beköltözhető. 7608

Régi jóforgalmu vendéglő eladó vagy átadó, Bérl Bálint, Stara-Moravica. 7594

Mélyen leszállított árak tülhalmozott raktár miatt, Lústerkabát D 350,—, tennisz nadrág 175,—, gvermekruha 100,—, gumikőpeny 350,—, női raglán 600,—, leányköpeny 350,—, bőrkabát 975,—, Tavalyi összes téliárak félárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban, Pölder Samu, Narod-kávéház mellett, Vidékre utánvétel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Eladó Banatski-Monostoron — vasutállomás Cokai egy tagban 50 katasztrális hold föld, 25 önyi különféle épülettel, takarmánnyal, termésel is. — Bővebb felvilágosítás — levélben is — a tulajdonos Sečerov, vagy Gaier tanító szolgál. Válaszbélyeg! 7279

Alte használt Kirchner II-es Ideal szállag-fűrészgép 4-es motorral eladó. Bővebbet Sombor, Birsanin-ulica 64. 6828

Fizvelem! Jegyezzék fel a címet, mert a téli szezonra olcsó árak mellett cserépkályha átrakásokat és tisztításokat, tüzhelvetek és fürdőkádakat valamint faburkolatokat olcsón elvállalok. Pontos kiszolgálás, Majláth Mátyás cserépkályhakészítő, Subotica, III., Škeričeva ulica 7. Rókusi plébánia mögött. 7103

191 literes pálinkafőzőkázán, kerékreépült, eladó, Levelekre válaszbelveg melléklendő. Cím: Kubovics József, Mokrin (Banat). 7162

Új zongorák, pianók, csakis elsőrendű világ-márkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagvobb választék az országban, Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

16 főkos új kalapállvány, új ülőfürdőkád — álló tróasztal eladó. »Jelena« divatterem, Subotica Aleksandrova ulica 11, háttul az udvarban, földszint. 7315

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Szeptember 7-9.
Hétfő-szerda

Alexander Bisson
világhírű szindarabja
filmje

Névtelen asszony

drama 7 felvonásban
Főszereplő
PAULINE FREDERIK
az amerikai Sarah Bernhard

Szeptember 7-9.
Hétfő-szerda

A német filmgyártás
reprezentáló ujdonsága
A szépség és elegancia
filmje

KOHN GRÓF
(A hiúság rabja)

Modern színjáték az új
gazdagok életéből 8 fel-
vonásban. — Főszereplő:
BERN ALDOR

Sentán, főtéren, sarkon
azonnal eladó egy női és
férfi divattizlet, teljes be-
rendezéssel. Értekezni le-
het Bata Károly vaske-
teskedő, St.-Kanjiza vagy
Bata V. Fia céggel Subo-
tica, 7607

Gazdasági henger (gurgu-
la) minden vastagságban
kapható azonnali szállítá-
sra. Gyantár Kovács, Bač-
ka-Topola, 6408

Eladó ház, melyben pék-
ség nyílt üzlettel, 3 szoba,
szükséges helyiségekkel
420 □-ól telken szép fekvé-
sű sarokház 150.000 dinár-
ért eladó. Értekezni lehet
Ujházi Vincénél Szentán
felsőváros, 7013

Nea-Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Villanymotor eladó »Sie-
mens-Suckert«, 06 lóerős
100 voltos, 50 amperes.
Korrás László Sombor,
Laza Kostić br. 2, 7610

Eladó a város központjában
azonnal elfoglalható
modern parkettás lakás-
sal két utcára szülő ház,
melyben gazdasági épü-
letek is vannak. Cim a
kiadóban, 7405

Eladó birtok sotal határ-
ban, 40 kat. hold prima
szántóföld teljes felszere-
léssel, épületekkel ked-
vező fizetési feltételek
mellett. Közlebbi felvilá-
gosítást ad Apatini Bank
és Takarékpénztár, 7175

Eladó ház, melyben jófor-
galmu vendéglő van, be-
rendezéssel, lakás, kerthe-
lyisége, tekepálya, meg-
egyezés szerint, bármikor
átvehető. Cim: I. kör, Su-
ćiceva ulica 7, a főpostá-
nál, 7458

JEGYGYÜRÜKET

és menyasszonyi ajándékokat
a legolcsóbban vásárolhat

Ádám ékszerésznél

Subotica, Rudićeva ulica 6.
Sugár-ház, 3769

Boroshordók, pinceberen-
dezés eladó, Pašićeva ul.
11. Edénypiac, 7539

Ház, a főtér közelében,
azonnal elfoglalható la-
kással, eladó. Cim a ki-
adóban, 7530

Emeleten öt modern szo-
bás lakás eladó, Gergić,
Barátok temploma mel-
lett 6, 7553

Jóforgalmu éjjeli-üzlet,
házzal együtt eladó beteg-
ség miatt, Madász János,
Novibečej (Banat), 7515

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emmi-
kötésesre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbontatlanul felvett leveleket továbbítani
Kérdezőkéréshez válaszdelelő mellékelendő.

Nagy parti használt, de
jókarban levő boros- és
pálinkáshordó 1-3000 li-
teres, olcsó árban eladó.
Korsós & Comp., Panče-
vo, 7573

EKSZEREK

inga- és zsebórák, írő-
készletek, ridikülök,
cigarettatárcák ezüst-
ből és alpakkákból —
Nagy választék, olcsó
árak.

S O K

ékszerésznél, Rudićeva ul.

Hegedű, butorok, edények,
férfiruhák eladók. Megte-
kinthető délután. Cim a
kiadóban, 7535

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti **PINTÉR** gyógytár

Eladó Sentán egy 8-as
cséplőgarnitúra, gyári ma-
gánjáró, pénzért vagy ga-
bonáért is, hitelképes em-
bernek több évi kamat-
mentes gabonatorlesztésre
is. Felvilágosítást ad, Hor-
váth Gergely kovácsmest-
ternél, Ivana Kosančića
ul. 11. (volt Malom-utca),
Postafiók 25, 6751

Olcsó és jó naplan csakis
Németh Margit üzletében,
Subotica, Pašićeva ul. 8.
kapható. Megrendelésre ké-
szíték nehelyből, gyapju-
ból és vattából, ugy ujat
mint régit. Németh trafik,
Térvény-diac, 6710

Mustra pénzt előre adok.
Cim a kiadóban, 7092

Rőfőskereskedés, jól jöve-
delmező, Kula forgalmas
helyén, nagy árukészlet-
tel, olcsón 300.000 dinár-
ért eladó. »Bömches«
közvetítőiroda, Bačka-To-
pola, 7429

Hentesüzletemet és mű-
helyemet eladom, Boros-
gvevi Antal, Senta, 7409

Szélmalom, vitorlatengely,
öntvény, olcsón eladó, Áb-
rahám Ferenc, Rusko-
Selo, 6387

Retortafaszenet és tüzfűtő
ajánl a teslici iparművek
vaidasági vezérképviselő-
je Hubert Lajos, Novisad,
Postafiók 25, 6751

Allandó kiállításában veheti minden alkalomra a
legszebb és legolcsóbb ajándékokat
Kényelmes fizetési feltételek!
Subotica, Aleksandrova 5. (Barány szálló mellett)

Nagyságos asszony okvetlenül győződjék meg róla, hogy:

HÖLGYEK ÖRÖME „J E L E N A“ DIVATTEREM

meglepő olcsón: féláron, garantált elsőrendű kivitelben készít

ritkább választékú divatlap és mérték után kiváló angol férfiszabász, külön francia
nőiszabász kézimunkájával termelt, izlésben és kivitelben bármely fővárosi divat-
terem munkájával vetekedő angol, francia, női és gyermek kosztümöt, ka-
bátot és ruha különlegességet. Házi varrásnál és kész boltiárnál sokkal olcsóbb,
kiválóbb és kényelmesebb.

Készítményei a női szabóipar remekei!

Subotica, Aleksandrova ulica 11. (Korzó) Kizárólag hátul az udvarban
földszint!

Tessék próbát tenni!

Vigyázat a címre!

F. BACHINGER SUBOTICA

Bene Sudarević ul.
(Bercsényi u.) 34.

TEPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ

Faragott facsil-
lárok gyártása
Arany, antik és
bronz kivitelben.

Képeret különlegességek gyártása.
Modern képeretkezés
Kézimunkák szakszerű keretezése
Feszületek, szent szobrok és
aranyozott áruk gyártása

Kötött jumper

igazi gyapjuból, minden színben 34 din.
Divatos mintákkal 62 din. Tekerő blu-
vastag, kék gyapjuból 76 din. Divatos
mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din.
Ujdivatú kötöttkabát 220 din.
Szetküldi: 1461

R. Stermecki nagyruház
Ceje No. 27. Slovenija

Árjegyzéket 10.0 ábrával küldünk minden-
kinek ingyen. Szövet, kam aru és más
előtérítésmintákat csak 3 napig megtekintésre.
Ha az aru nem me felelt és nincs veg ol-
tágya, kicseréljük vagy a pénzt vissza-
adjuk. Re delést 500 dinaron felül ber-
mentve küldük.

KÖLÖNFÉLE

Magános bankhivatalnok-
nő keres egy butorozatlan
szobát, esetleg teljes ellá-
tással. Cim: Eskontna
Banka, 7521

Keresek egy szobát butor-
ral vagy butor nélkül a
vasut közelében. Jelent-
kezni vasuti étterem tu-
lajdonosánál, 7540

Lakás 5-6 diák részére,
teljes ellátással, kiadó, III.
Ivanova ulica 10, 7532

Bánáthban élő- és holtfel-
szereléssel gabonáért tíz
évre bérbeadunk cirka 380
holdas birtokot. Szemé-
lyes érkezés előre közlen-
dő, Bega hirdető- és köz-
vetítőnél Veliki-Beckerek,
7456

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén
bérmentve küldöm szabadalma-
zott szenzációs találmányomat
ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608“
Cluj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókhérlét.

Uri család elfogad 2-3
fiut vagy leányt ellátásra,
fürdőszobás egészséges
lakással és zongora hasz-
nálattal. Cim a kiadóban.

Kiadó egy utcai butoro-
zott és egy udvari üres
szoba azonnala a város
központjában. Ugyanott
elsőrendű házikoszt kiho-
rdásra kapható. Cim a ki-
adóban, 7406

Nagyenyedi-Kovács gyógy-
szerész általánosan ked-
velt arckenőcse kifogás-
talan békemínőségben is-
mét kapható. Postán is
utánvétellel azonnali küld-
dünk. Hercl drogeria Su-
botica, Aleksandrova ul. 1,
7005

Előnyömdát legujabb raj-
zokkal legolcsóbban szállít
Blejer Márk Senta.

Fiatall hivatalnok keres
okt. 1-re jobb családnál
szép tiszta szobát, esetleg
teljes ellátással. — Aján-
latok »Österreich« jel-
igére a kiadóhivatalba ké-
retnek, 7630

Pénzkölcsönt városi há-
zakra, földekre, kedvező
feltétellel közvetíték. La-
kások, butorozott szobák
kiadása, Butorok olcsó
kiadására, Langné, Agi-
na ul. 11, 7632

Nagy műhely raktárnak
is alkalmas, kiadó, Pukkel,
Bajski put 9, 7585

Franciául, angolul, olaszul
3 hónap alatt megtanítom,
»Nyelvtanár« a kiadóhiva-
talba, 7619

Lakást és ellátást adnék
azon egvének (lehetőleg
nő), ki két 4-ik gimnazis-
ta gyermekemmel korre-
petálna (szerbül), 7623

Külfönbéjárati butorozott
szoba kiadó, Cim: Skotus
Viatora ul. 16, 7622

Butorozott szoba egy sze-
mélyre kiadó, Cara Laza-
ra (Fűzfás) ul. 8, 7591

Jóforgalmu két uccára
szülő pékség bérbeadó. —
Füstös Lajosnál, Mali-
ldjós, 6502

Keveset használt világos
hálószoba, konyha és több-
féle butorok eladók, Bő-
vebbet Singer cipészüzle-
tében, Rudićeva ulica,
7605

Zarebiban, város központ-
ján sző. I. emeleti utcai
lakás két szoba, kabinet,
mellékkelviszések, elegáns
butorral vag vanélkül el-
utazás miatt átadó. Le-
veleket »Elegáns« jeligére
a kiadóba, 7568

Gummibélyegzőt bármil-
yen nyelven készít Mol-
nár József Subotica, Fran-
kopanska ulica 25. Meg-
rendeléseket a Bácsme-
gyei Napló kiadóhivatala
is elfogad.

Daruvár-Creme éjjeli
használatra és az eredeti
»Renée« Liliom-Creme
nappali használatra a leg-
ideálisabb szőpítőszerek.
Kapható mindenütt, ahol
nincs, a készítőnél, Blum
(Illés) gyógytár, Subotica,
a főpostával szemben,
5594

8 hold szőlő, Kraljev-Bre-
gon, Mátéfi Kálmán-féle,
eladó, 7472

Hölgyek figyelmébe!

Eredeti bécsi modell

KALAPOK

rendkívül izléses
kivitelben

OLCSÓN

Átalakításokat gyorsan és
pontosan végez

HIS PIROSKA I DRUG

Subotica, Pašićeva ulica

A jövő háboruja

A felhőalaku gáz lesz a főfegyver

Egy angol katonai szakértő a *The Royal Engineers Journal*-ban behatóan foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy milyen lesz a jövő háboruja.

A szerző az egyes fegyvernemeket és harci eszközöket (gyalogos, lovasság, tüzéség, tankok, légi járművek és gáz) mindenképp teljesítő-képességük és alkalmazhatóságuk szempontjából bírálja el. Ilyen képen a következő nézethez jut:

A jövő háboru főfegyvere szerinte a gáz és pedig felhő-alakban a kevésbé hatásos gázlővedékek helyett. A gázt mint harci eszközt — mondja a cikkíró — sem szerződés, sem konferenciák által eltüntetni nem lehet. Minden más harci eszköz vagy fegyver előtt az az előnye van, hogy egyszerű, gyors és biztos hatású. Amellett igen olcsó az előállítás a többi fegyverekhez viszonyítva. Végül pedig még egy nagy előnye van: a legújabb gázok láthatatlanok és ellenük védekezni csak akkor lehet, ha összetételüket ismerjük. Egy újabb, még ismeretlen gáz tehát feltétlenül pusztító hatású.

A gáz hatása csak a tankok és légi járművek védekezhetnek. Tankok azáltal, hogy minden nyílást légmentesen elzárnak és a tank belsőjében oxigén-élelgesre térnek át, légi járművek pedig sietve magasabb vagy tiszta légréteget keresnek fel.

A gyalogságot, lovasságot és tüzéséget a gáz ellen csak úgy lehet megvédeni, ha ezeket a fegyvernemeket afféle buvár-öltözet által a gáz hatása ellen megvédjük. Ilyen felszerelés azonban nagyon nehézséges teszi a csapatokat, mozgékonyaságukat gátolja, így kevésbé harcképesek. Amennyiben tehát a főfegyver a gáz, akkor a gyakorlatban csak tankok és légi járművek maradnak alkalmazhatók.

Az új tankok óránkénti 50—55 kilométer, átlagos 25—35 kilométeres sebességet érhetnek el, tehát igen gyors harci eszközök, de nehezen elrejtethők. Egy tank, mint harcegység, megfelel körülbelül egy gyalogszakasznak, karbantartási, üzemi és legénységnek ellátási költségei viszont jóval csekélyebbek, mint egy gyalogszakaszé. Amellett a tank tüzeje sokkal nagyobb, mint a szakaszé és mozgás közben nem szünetel. Végül a tank leghathatósabban védhető páncélozás által. A tank sok előnye oda is fog hatni, hogy a tábori tüzéség lövegei tankokba lesznek beépítve, amiáltal ezek a lövegek sokkal mozgékonyabbak lesznek és az ellenséges tüz ellen jobban védettek is.

A légi járművek mozgékonyaság tekintetében tulszárnyalják a többi fegyvereket. Feladatuk: mindenemű felderítés, a mozgósítás megzavarása, védelmi állások elpusztítása, ellenséges haderők tönkretétele bombavetés által.

A légi járművet nappal elrejteni lehetetlen. Ennélfogva sok esetben még idejekorán megmenekülhetnek a veszélyeztetett élő célok. A légi járművek hátránya, hogy ellenséges löfegyver hatása iránt igen érzékenyek és csakis gyors mozgásuk nyújt a tüz ellen védelmet. A gáz el nem éri őket.

Tankok tankok elleni és légi járművek légi járművek elleni harcában páncéllővedékeket fognak használni, nem gázt.

A jövő szárazföldi haderők tehát, ha a gázt főfegyvernek vesszük, az angol szerző szerint mindenképp légi járművekből és tankokból fognak állni, melyek önállóan és külső egységműködéstől menten fognak harcolni. Ezekon kívül még egy bi-

zonyos százalék gyalogságot és tüzéséget fognak alkalmazni, melyeket azonban csak meghatározott feladatokra fognak igénybevenni.

A gyalogság főértéke, a szerző szerint, az egyes ember mozgékonyaságában relik. A gyalogos tehát még mindig szerepet fog játszani, de csak a közelharcban.

Az ellenség megpuhítása távról és ellenállóképességének letörése nem a gyalogság dolga. A gyalogos hivatva van a közelharcban az ellenséget menekülésre készíteni. Csúpan ebből a célból vezessen tüzharcot a gyalogos és csakis erre legyen főfegyverkeze — mondja az angol szerző. — Ezért a gyalogságot csak könnyű önműködő löfegyverrel és kézigránáttal kívánja felszerelni. A gyalogságnak gépfegyverrel, aknavetővel és könnyű kísérő-lövegekkel való felszerelését hibáztatja az angol szakértő, mert ezek a fegyverek a mozgékonyaságot gátolják és így a gyalogság célját nem szolgálják.

A tábori tüzéséget a jövőben nem lovak vonják, hanem géperő, mert a lovak pótlása mindinkább nehezebb lesz. Géperőként tekintetbe jönnek az autó-mozdonyok lövegek húzására, azonkívül hernyó-kerekű (catar-

pillar) gépkocsikkal fogják szállítani és végül tankokba beépíteni. Utóbbi eljárás a legcélszerűbb, mert a páncélozott tank jó védelmet nyújt és a löveg helyváltoztatás, illetve állás-változtatás közben is tüzelhet.

A nehéz tüzéség, melyet eddig is géperő által szállítottak, legfeljebb átütőerőfokozást fog elérni. Céljai a jövőben is csak erődítmények, helyiségek lesznek. Legveszedelmesebb ellenségei a járművek és tankok: ezeknek védtelenülkivan szolgáltatva a nehéz löveg, ha egyszer állása fel van derítve.

A lovasság az angolszerző szerint többé mint harcoló csapat nem fog szerepelni, de elismeri, hogy a lovasságot felderítés és biztosítási szempontból a jövőben sem lehet teljesen mellőzni. Hiszen ködös, esős időben és erdős vidéken jobban alkalmazható a lovasság, mint a légi jármű. A lovasság tehát ily célokra meg fog maradni addig, míg a ló-ananyag pótlása lehetséges. Miután pedig az angol szerző nézete szerint a lovat ipari célokra idővel lassanként megelőzik és mechanikai segéderőkkel pótolják, háboru esetén nem lesz eleendő lóanyag.

EMBERGYÜLÖLET?

Irtó: BAEDEKER

Egy svájci hotelnek a halljában ülünk hatan-heten, különböző nemzetbeliek. Nem sokat tudunk egymásról, jóformán csak a neveket, amelyek oly keveset mondanak, — mégis, bár a háboru alatt nem tartoztunk ugyanahhoz a hatalmi csoporthoz, most a békében (Svájcban s annak hoteljeiben mindig békesség van) jól megértünk. Mivelhogy 8—10 nap óta együtt reggeliztünk s ebédeltünk s hozzá még reménytelen eső is esett, elég alkalmunk volt intim módon összemegledni. Bármily prózai foglalkozás az evés, s bármily kegyetlen csapás az unalmas eső, a fehér asztalnak is, a felhők nedveinek is barátságteremtő hatása van, s az emberek könnyen barátkoznak étkezésközben és jobban vonzódnak egymáshoz esős időben. (Talán azért, mert az eső az embernél is unalmasabb.)

Egy angol ur haladt el mellettünk, aki a hotelben senkivel se állott bizalmas lábon. Még a kalapemelése is lüvös, előkelő s majdnem sértő módon közömbös volt. Azt beszélték róla, hogy embergyűlölő.

— Nem értem, hogy lehet valaki mizantrop, — jegyezte meg valaki a társaságunkból. — Ami engem illet, én is tudok gyűlölni, komolyan haragszom azokra, akik megbántottak, s nem nyugszom addig, amíg ezért valamelyes módon meg nem leckéztetem őket, de képtelen vagyok elképzelni olyan sérelmeket, amelyek valakit egészen az embergyűlöletig elkeseríthetnének. És aztán, ha 3—4 vagy akár 10—20 embertársam rosszul bánik velem, mért haragudjak az egész világra?

— Ki tudja, mi történhetett vele? — elmélkedett egy másik uriember. — Vannak bántalmak, amelyek felbőszíthetnek valakit az egész emberiség ellen.

— Ugy van, — hagyta helyben egy harmadik. — Az én esetem ilyen.

Csodálkozva néztünk rája, s többen kiáltották:

— Ön is mizantrop? Nem hinné az ember!

— A látszat csal. Az vagyok, és pedig a javából... Ne itéljenek meg arról, hogy udvariasan társalgok önökkel. Azért hogy valakinek elment a gusztusa az embertársaitól, még nem kell minden életörömről lemondania. Bár az embereket megszüntem szeretni, az életet s annak kínálkozó gyönyöreit korántsem utáltam meg. Köztem s e közt az angol közt az a különbség csak talán, hogy én nem haraggal gyűlölöm az embereket mint ő, hanem megvetéssel.

— Bizonyosan van rá oka, — mondta valaki konciliánsan.

— Ok nélkül nem jön az ilyen. Az ember a természeténél fogva szereti az embert. De hát én olyan tapasztalatokat tettem... Ha megengedik, elmondom.

— Meghallgatjuk.

*

Nem voltam épp gazdag, de teljes anyagi függetlenséggel dicsekedhettem, s mert aránylag könnyen kötöttem, módomban volt elegánsan élni, résztvenni a társasélet mozgalmában s a fölösleghől bőven juttatni azoknak a jótékony és kulturális céloknak, amelyek a művelt ember érdeklődését fölkelik. Volt is tekintélyem a városban (Belgium egyik jelentékeny helye), amelynek társadalma sok tiszteletbeli állással ruházott fel, s avva a rokonszenvvel ajándékozott meg, amellyel csak legkiválóbb polgárait szokta kitüntetni. Magas rendjére is föl voltam terjesztve, s úgy hírlétt, hogy azt, ha megérkezik, fényes ünnepek keretében fogják a mellemre tüzni, amikor egy szerencsétlen spekuláció egyszerre, máról-holnapra teljesen tönkretett. A hajul kiűtött tranzakció mindenemet elvitte, s bár tartozásaimat az utolsó fillérig kiegyenlítetttem s így az erkölcsi integritásom érintetlen maradt, mégis nagyot estem a polgártársaim megbecsülésében s nem sokkal kisebbet a barátaimban.

Feltűnően vonult vissza e nehéz napokban tőlem mindenki. A dekorációmra vonatkozó felterjesztést a megyefőnök visszavonta; az ismerőseim kevésbbé mélyen emeltek kalapot előttem, s az ajtók, amelyek jöttemre régebben tüntően tárultak föl, ezidőben csak hosszas előszobázás után nyíltak meg számomra. A megszokott meghívások is elmaradoztak, s ahová mégis kaptam meghívót, ott nem ültettek olyan előnyös helyre mint a régi időben, amikor még *in floribus* voltam. A nők se mosolyogtak rám oly édesen mint a *krach*-om előtt, s ez különösen fájt, mert őket, e kedves teremteket, érdek nélkül szerettem, s nagyon rosszul esett, hogy ők — mint a viselkedésük bizonyította — kevésbbé érdektelenül vonzódtak hozzám... Hogy a pénzügyi és kereskedelmi vállalatok igazgatóságaihoz a vagyoni leromlásom következtében kicsöppentem, természetesen találtam, s nem vettem rossz néven, mert hiszen az ilyen intézmények csak pénzes embereket használhatnak, — de mellőztek a kulturális mozgalmaknál, s kihagytak a társadalmi alakulatoknál is, ami már fájt, mert gondoltam: ahhoz, hogy

valaki a közművelődésért, a városa szépitéséért s a művészetek népszerűsítéséért dolgozhasson, ahhoz igazán nem kell nagy vagyon.

E mellőztetést lépten-nyomon fájón éreztem. Bizony, a bukásom előtt, ha valakinek az elbeszéléséhez fogtam (azt mondták sokan, hogy kitűnően tudok előadni) egész embergyűri, tekintélyes udvar képződött körülöttem, amely érdeklődéssel leste ajkamról a szót. Mostan, ha valakinek az elmondásába kezdtem, már a második mondatnál észre kellett vennem, hogy a hallgatóságom unatkozik. Akik azelőtt hasonló alkalmakkor rokonszenvesen figyeltek, most unottan ásítottak. Éreznem kellett, hogy a pénzügyi összeomlásom nemcsak a vagyonomat pusztította el, de a szellemi értékeimet is letarolta. Pedig hát ettől a hanyatlástól még messze voltam akkor... De hát régi dolog: a gazdag ur számárságaitak hálásabb közönsége szokott lenni mint a szegény ördög bőcsességének.

Mivelhogy mindezt tudtam, s különben is szeretek filozofálni, nem lettem embergyűlölővé. Mindössze is csak visszavonultam a társaságtól, amely elhüvösödött tőlem, s kevesebb alkalmat adtam neki, hogy lenézzen a szegénységemért. Hogy embergyűlölővé lettem, azt az újabb meggazdagodásom idézte elő.

Néhány évvel az esetem után Cleveland-ből azt az értesítést kaptam, hogy a nagybátyám (mert vannak amerikai nagybácsik) nyolcszáz ezer dollárt hagyott rám. Előbb azt hittem: bohózatilag, aminőt mindennap hallunk, s amelyről nemsokára kistű, hogy hű ábránd, csaló remény. De ez valóság volt. Az örökség nem lehetett vitás. Valódi közjegyző küldte a hírt, s a jelentésc igazi dollárokról szólt. A szerencsémnel nem csaptam nagy lármát, s az újságok, amelyek fantasztikus és légből kapott amerikai örökségekről szenzációs riportokat szoktak hozni, az enyémről egy szót se irtak. Az ügyet csendben intéztem el. Magamhoz vettem a szükséges iratokat s kiutaztam a százezrekért, amelyek nálunk sok-sok milliót jelentettek. A végrendelet oly világos volt, mint egy hotelszámla, nem volt ellene appella, pörrel senki se támadhatta meg, s a pénzre nem kellett sokáig várnom. Amint igazoltam magam, azonnal átutalták hazámnak egyik legnagyobb bankjához, ahol azzal minden percben rendelkezhettem.

Nem tagadom, boldog voltam. A gazdagság olyan mint az egészség. Valamint a visszanyert egészség értékebb annál, amelyet sose veszített el az ember, a visszanyert vagyon is boldogítóbb mint az, amely velünk születik és állandóan a miénk. Előbb szegénynek kell lenni annak, aki igazán akarja élvezni a gazdagságát... Ezer tervet forgattam az agyamban, s malatt a hajón átkeltem öreg Európánkba, három kis nótészt firkáltam tele mindenféle számításokkal, amelyek a vagyonom hováfordítására vonatkoztak. Széppé és naggyá akartam tenni a városomat, gyarapítani a humanitárius és kulturális alapjait, fejleszteni a köztisztviselést, s terjeszteni benne a műveltséget.

Az első célom, mégis, nem tagadom, önző volt: vissza akartam vásárolni a városi házamat és a mezői birtokomat, amelyeket pár év előtt a tönkremenetelen folytatni kénytelen voltam újra ütni. De erre nem került a sor... Az ügyvédemnek vagy valamelyik banktisztviselőnek az indiszkréciónja folytán megtudták a sorsom fordulását, természetesen nagyítva. A fama, amely szereti a gigantikus méreteket és a kolosszális összegeket, nyolc millióról regélt, s az emberek, akik kedvelik a nagy számokat, elhitték, hogy sokszoros dollármilliomos lettem.

S most történt az, ami elvette a kedvemem a polgártársaimtól, de a köztük maradástól is.

Alig érkeztem haza, egyik látogatást a másik után kaptam. Éppen olyan gyors iramban lettem megint népszerű, mint amily gyorsan vesztettem el évek előtt a publikum kegyét. Nemcsak egyesek, de külföldiek és testületek jöttek

gratulálni s a régi állásokkal még ujakkal, még előnyösebbekkel megkínálni. A lakosság szemében nagyobb lettem mint valaha voltam. Az igaz, hogy ez a vagyon is nagyobb volt mint az, amelynek régebben voltam az ura. A kalapot még mélyebben emelték meg mint az elmúlt időkben, s olyanok is, akik nem vadásztak a pénzemre, pusztán azért, mert birtokában voltam ennek az áldásnak, olyan tiszteletet tanúsítottak velem szemben, hogy az — melegségnítő volt rám nézve. Hiszen az a dollárjaimnak szól és nem a többi érdemeimnek... Bárhol fordultam meg, megint udvar vett körül, amely olymód figyelt reám, mintha szokrateszi bölcsességet prédikálnék. Ujból szellemes férfiú és kitűnő causeur lettem. Egy még mindig szép hölgy, aki valaha sokat flörtölt velem, de pár év óta rám se nézett, nagyon is világosan adta tudtomra, hogy hajlandó elválni az urától, ha komolyak a szándékaim...

Nem társazom önöket a többi részletekkel. Valószínűleg önök is ismerik az embertársait és magukat, s így elgondolhatják, hogyan történt mindez. Egyszerűen és röviden: undorító volt, s én lemondtam arról, hogy visszavásároljam az ingatlanaimat, s arról, hogy közügyű szereplést folytassak oly emberek között, akik annyival becsülték többre a pénzem mint engem... Messzire költöztem el tőlük, mert nem tudtam elviselni, hogy a dollárjaimnak szalutáljanak, s engem csak azért becsülienek, mert tekintélyes csekkönyvem van.

— Az ön embergyűlölete, uram, — jegyezte meg valamelyikünk. — nincsen megokolva. Hiszen efféle válságon és értékecsúfásán keresztül megy mindenki, aki elszegényedik, vagy meggazdagodik. Szinte gazdasági és erkölcsi törvény, hogy aki elszegényedik, az meggyűlöli, s aki nagyon meggazdagodik, megveti az embereket. Valószínűleg ön is többre becsüli a gazdag embert mint a szegényt, ha ez a kettő máskülönben egyforma értékű.

— Valószínűleg... Mégis, én mind a két krízisen átestem, s nem tehetek róla, nem tudok többé az embertársaimmal kibékülni.

— Alapjában szomorú dolog. — jegyezte meg egy író, aki hihetőleg nem volt se szegény, se gazda. — Szomorú... Hiszen ilyenformán nemcsak az baj, ha az ember szegény, de az is baj, ha gazdag.

— Attól függ, hogy milyen az ember. Aki nem szereti a társait s az önérzése sáncát közé hujk, az megmarad a nem-szeretés negatívuma s a közömbösség passzivitása mellett, de aki oly melegen szerette őket mint én s így csalódik a beléjük vetett hitében, az azok után, amik velem történtek, csak megvetheti őket.

— Van valami a dologban. — helyeselte az író. — Minden attól függ, hogy hogy fogja föl az ember, amit tapasztal, s hogy hogy éli át, ami történik vele.

— Ugy, ugy, — mondta az embergyűlölő.

De látszott rajta, nagyon látszott, mennyire fáj neki az embergyűlölete.

A dal

Irtó: Somlyó Zoltán

Szívembe, — mert az élet így akarja —
belé van döfve a dac fényes kardja,

Derekamra, — az élet így kívánja —
esatolva van a dőlőnek acélpántja.

Mellemre, — mert az élet erre intett —
Viperanyelvékből varrattam inget.

Nyakamra, meg, biz én kiezelt se hagytam —
fekete, sűrű sárkányvért folytattam.

S mert erre is kényszerített az élet:
a két tenyerem csalódosan égél.

De ó, a szám! A számmal mit tehetnék?
Csak énekel... Bár dörögni szeretnék...

Lovagi torna

Irtó: Rozványi Vilmos

A cirkuszosok utolsó napjaikat töltik a városban. Már csak a díjbirkózó tartja bennük a lelket; a birkozók kedvéért még elment néhány ember az előadásra. A középosztály fiatalabbjai, akik az íróasztal mellett való görnyedés fanyar poshadtságát lelkesedték ki magukból esténként s a nagy testi erőről való álmódosásban szellőztették ki egész napi hunyászkodásukat. Lelkük szövetét már pókhálónak rága az unalom és a gond s az ész erőinek haszontalanságát érezték lépten-nyomon, mert naponta kellett csodálkozniuk azon, hogy bár ők mindent megértenek maguk körül: életet, embert, társadalmat, gazdasági harcot, mégsem mennek ezzel a tudásukkal semmire.

— Mi hasznát veszem az eszemnek? — mondta a helybeli takarékpénztár főkönyvelője az igazgató ur leányának, akít vele kísértettek minden este a cirkuszba. — Csak gondolja meg, Médike, mi hasznát veszem? Rendben tartom a főkönyveket... De kijelentem becsületre, hogy egy főlév alatt a hivatal-szolgát is betanítom erre a munkára... Sőt! Jobban csinálja, mint én, mert ő legalább gyönyörködik benne... Hanem ez!... Lássa, ez a Stepanek, a cirkusz házbirkózója, az — boldog ember!... Minden este odamázol egy-két embert s ha itt végzett, elmegy másik városba, ott is érezteti fölényét... Ez a cseh-szlovák huskolossz minden este nyugodtan ígérhet vagyont annak, aki földhöz vágja. Nyugodtan kínálhatja az én hathavi fizetésemet. Senki sem fogja től elvenni.

A leány elkaecagja magát s huncutul nézegeti lovagját a szemé sarkából. Száznyolcvan centiméter főkönyvelő a cirkusz porondján, amint a hájas Stepanekkel összekapaszkodik életre-halálra. Mennyből teremtem! Ebben az unalmas városkában ez lenne a legmulatságosabb mulatság!

— Látja, ha maga szeret, elveszi tőle az ígért vagyont... Ilyen erős ember!

A főkönyvelő érezte, hogy a leány sokkal komolyabban gondolja, mint ahogy mondja s bosszankodott, mert azt is tudta, miért biztatják ilyen ostobaságra. Később mégis mulatott a gondolaton. Istenem, a rizikó mindössze egy-két borda, amely betörök esetleg fog is ugyanakkora tételeben, amely viszont kitörök; ezzel szemben áll hat havi fizetés... És ez a leány legalább egyszer — megcsodálja.

Azon veszi észre, hogy már védekezik a gondolat ellen.

— Nem lehet Médike! A helybeli sportklub profivá nyilvánít...

Pózosan fanyalozta védekezését, mintha csakugyan ez lenne az egyetlen gátló körülmény, hogy Stepanek urat nem kenji föl kenverére reggelijéhez.

Am a leány már nem hagyja szépsé-lyes ötlejét.

— Hát aztán!... Képzeld el, ha földhöz vágja Stepaneket, kap egy... Megcsokolom magát.

— Mint a középkori lovagokat szokták?

— Ugy!

A nagy szál ember elkomolyodik. S amint a leányhoz fordul, megint szomorúság cseng a hangján:

— Látja, ez a mi életünk! Az unalom ostobaságokat juttat az eszünkbe s mi jobb híján az ostobaságokkal is komolyan foglalkozunk.

És mintha a maga részéről el is intézte volna az egész tréfát. Nagy lomha válla egyenletesen ring a homályban, amint a cirkusz felé haladnak. De szótlan. És az maradt az egész előadás alatt.

A leány már kezdett bosszankodni, hogy a furcsa téma vidám feszegetése helyett halálos unalmat kapott... Csak akkor döbönt meg, amikor a fiu arcára nézett...

A főkönyvelő ur idegesen harapdálta szája szélét s dühösne figyelte Stepanek ur minden mozdulatát. A birkozó éppen egy mézáróselegényt gyurt s közben nagyokat szuszogott. Pára szállott fel a tífekedőkről a csipős őszi estében. A leány undorral nézte a tülekedőket, de valami beteges izgalom hajtotta, hogy meggyőződjön lovagját.

— Milyen szépek az ilyen erős emberek! — sugta oda galádul a feszülten figyelő könyvelőnek.

Am az nem volt hajlandó vele eszmecserébe bocsátkozni többé. Stepanek urat figyelte, hogyan ugrik rá áldozatára, mekkorát üvölt s »műfogás« címén milyeneket öklöz amannak bordái közé.

— Uahh!

És ugrik.

Ha a jámbor mézáró ilyenkor szintén ugranék egyet hátrafelé. Stepanek ur elterülne a porondon, mint a béka, mert nem lenne mibe kapaszkodnia. Szegény mézáróselegény minden lehető elkövet, hogy talpon tartsa a cseh-szlovákot. Ha legalább a fejét lehuzná, amikor Stepanek ur azon a címen, hogy a nyakáért nyult, egy-egy hatalmas pofont mér le neki... Akkor is megfordulna tengelye körül Stepanek ur a saját svungiától s hátha lehetne lökni.

A könyvelő idegességében egyszer meg is jegyzi halkán:

— Számár az a legény!

A leány abban a hitben, hogy iménti megjegyzésére felelték, ingerülten vág vissza:

— De legalább nem gyáva!

A férfi elmosolyodik:

— Mennyi ostobaság kell maguknak, nőknek, hogy elhiggyék rólunk az erőt és elszántságot.

Az arcán szájalom kifejezése vibrál, tekintetén megint átvillan a szomorúság. Lelkében apáskodó lehajlás a lány felé, a toporzékoló, a csacsiságokat követelő gyerek felé:

— Nem rossz gondolat, Médike... Kósa Zsiga, a mezőgazdasági takarékpénztár főkönyvelője — professzionista birkozóbajnok... Jó éca!...

A leány ellenségesen, hidegen bigygyesztli ajkát.

— Miért me!

Könyvelő ur egy pillanatig kerekre tágtult szemmel hámul a lányra. Aztán a dühtől vörösösen ugrik fel helyéről:

— Ejnye a teremtésit!

Tiltakozni akart az ellen, hogy őt ilyen ostobaságba akarják belevinni. Csak későn vette észre, hogy ostobán viselkedett. Visekedése olyan feltűnő volt, hogy egy percre még a porondon tülekedők is megálltak...

— Itt a botrány! — riadt öntudatra Kósa ur.

Eredetileg azzal a szándékkal ugrott fel, hogy itt hagyja a lányt a cirkuszával, a szép emhereivel s az álnok un-szolásával együtt. De ha megteszi, holnap az egész város erről beszél s őt kidobják az állásából. Oda a fizetés. De ugyanez történik akkor is, ha most semmit sem tesz. Ide figyel mindenki. Ha most visszaül a helyére, kitör a hahota s holnap a helyi lapban csipős cikk jelenik meg ilyesféle címen: Élének családlí jelenet a cirkuszban» vagy »Hangos szerelmi enyelgés a bajnoki mérkőzés alatt« stb.

Botrány.

Botrány, amelyből csak egyetlen kiút van. Odalépni a »zsűrű« elé s bejelenteni, hogy birkózik a kitűzött díjért... Így csak ő válik nevétségessé; a lány megmenekül.

A leány is érzi ezt.

Szinte könnyet csillántó halálával kíséri tekintete a fiut, amint az odalép a zsűrűhez.

A férfi... Most már az volt a lány szemében, mert hajlandó volt elviselni az ő oktatására következőkét... A férfi még megpróbált menekülni:

— Tegyétek ki a pénzt!... Babra nem játszom.

Főlényesen mondta, mert remélte,

hogy az egész truppnál együttvéve sem kaparhatják össze a kitűzött díjat. Az igazgató azonban, aki jó reklámot sejtett a különös esett mögött gyorsan összeszedte a társulat minden pénzét, még valamit köcsönkért a szállodástól, akinél laktak és öt perc múlva letette a pénzt az asztalra.

A cirkusz öltözőjében még trikót is kerítettek Kósa urnak. Ki kellett állni.

Mikor a porondon megjelent, a közönség örült tapsolásra kezdett. Az ő arca azonban szomorú és nyugodt volt. Egész lényé hangoztatta:

— Oly mindegy! Oly mindegy, hogy idejövök és ezt csinálom vagy ott ülök és nézem... És olyan mindegy, hogy miért csinálom! Asszonyért —, pénzért, akármért... Csinálom... Ugyis mit csinálnék egyebet?

Egy pillantása a lányra is eltévedt:

— Igaza van, kedves, mulasszunk!

És összeakaszkodott a cseh-szlovák husztómeggel.

Stepanek ur egészen be-zavarodott a dolgába. Elfelejtette, hogy neki tulajdonképpen fel kellene fálnia ellenfelét. Annak ur megjelölése megriasztotta s valósággal menekült az előkelő szomorú ember elől. Amikor pedig megérezte, hogy ellenfele egészen izmos és rugalmas legény: végkép elvesztette a fejét. Szinte önmagát vágta földhöz s Kósa ur csak támogatta ebbéli igyekezetét.

Mikor az előadás után számonkérte a kétségbeesett cirkuszfajdonos, hogyan történt, hogy földhöz vágta, még akkor is izgalomtól remegve dadogta a birkozó:

— Á... á szó á trauriga Laki!... Ilet életembe nem láttál. Vánan héd i kőnen...

Hazafelé utban Kósa ur hősi izgalma megint mélabuvá tompul. Az a kevés frissült hangulat, amelyet a heves mozgással felkavart vér idézett elő izmában, hamar elroppant. Szótlanul lépdelnek egymás mellett. Érzik, hogy groteszk és hiu dolog történt, bármennyire tombolt az aréna a lelkesedéstől.

A leány tért előbb magához:

— Mondja, Zsiga, nagyon rossz néven veszi, ha én mégis ezért csokolom meg elszőr?

— Nem!

Megcsokolták egymást és nevetve váltak el. De a cinizmus árnya most sem hiányzott a nevetésükből.

LEGUJABB ŐSZI
FÉRFI ÉS NŐI
DIVATLAPOK
nagy választékban
Angol, francia, német és olasz kiadások
VIG
KÖNYVKERESKEDÉS SUBOTICA

LIPIK FÜRDO 3200

Az őszi évad kezdete. Csodás gyógyulási eredmények, modern berendezés, olcsó árak. Napi penzió, amely jó ellátásból, lakásból, fürdőből és tündöklő ételekből áll. Hísziviselőknél és egyéb kedvezményezettnek szeptember 1-től kezdve napi 50-90, másoknak 60-105 dinár. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG LIPIK

JUGOSLAVIJA
ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
Bácsmegeyi főtelepei:

NOVISAD
Petra Zrinjskog ul. 36.
Telefon 55.

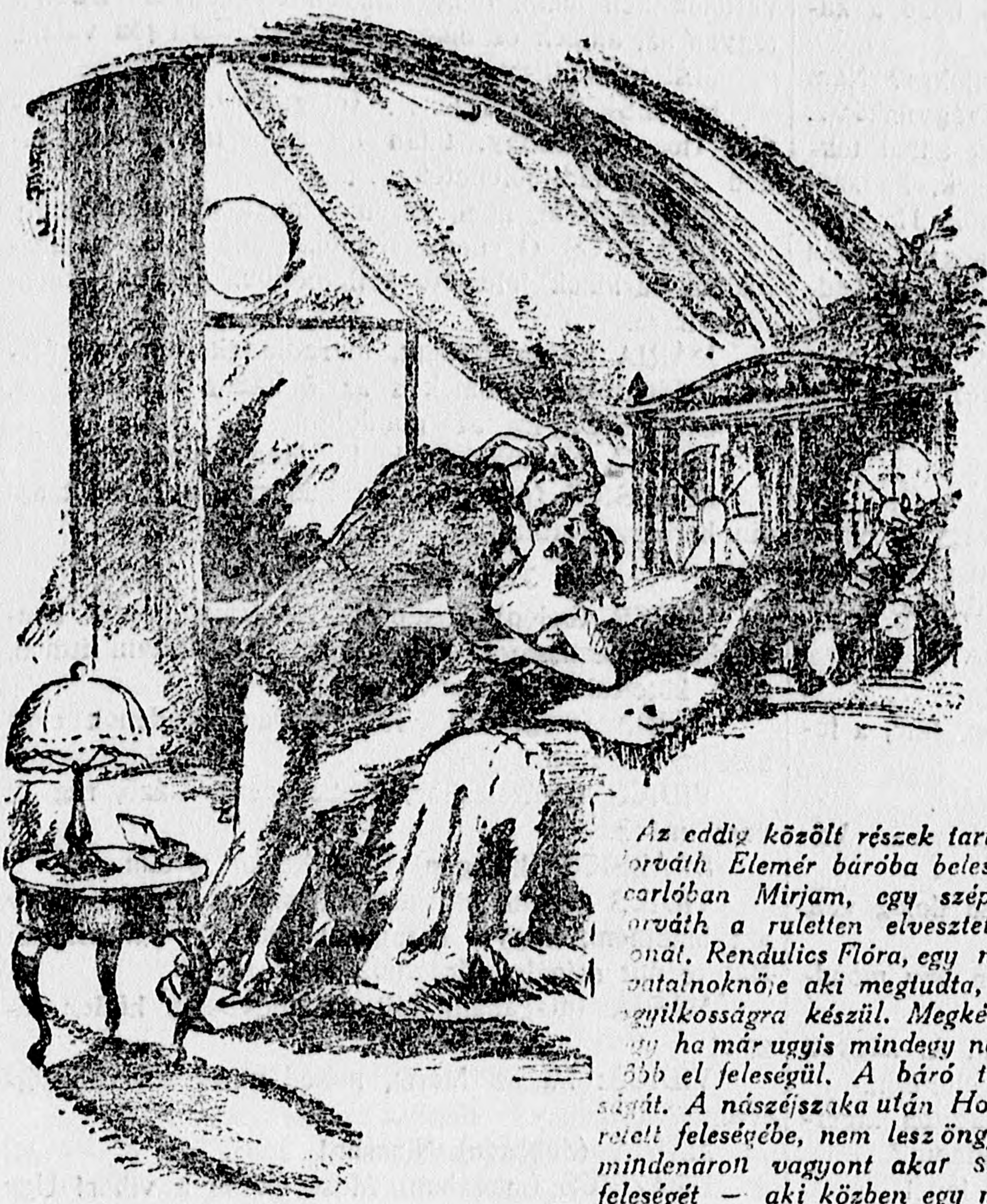
SUBOTICA **SOMBOR**
Kr. Aleksandra u. 7. Telefon 216.
Telefon 303. 6393

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Bíró Mihály írta

30. folytatás

„És csókolta, ahol érte“

Risch Guidó megint jelentkezik

Flóra valóságos testőrcsapattal ment a drótkötélvasuton San Salvatoréba. Néhány nap alatt egész Luganót izgalomba hozta.

Wallace György, az angol volt az első, aki bemutatni merete magát neki. A hotel igazgatóját használta fel arra, hogy valamely módon mégis abban a kiváló szerencsében részesülhessen, hogy Flórával megismerkedhessen.

Flóra előkelően két ujját nyújtotta neki és folyékony, de kissé idegenszerű angolsággal felelt kérdéseire.

Az udvar Flóra körül mindinkább nagybodott. Senor Doktor Baez is csatlakozott, aztán a svéd Simonson, egy német gyáros és egy olasz milliomas. Estéről-estére növekedett a sereg. A bárónő királynőként trónolt közöttük, késő éjjelig a kivilágított tóparton, amíg alant a víz csendesen pihent.

Fent a hegytetőn ugy viselkedett Flóra, mint egy gyermek. Elragadtatva tapost kezeivel, amint lenézett lába alá a völgybe. Nagy szürke szemei csillogtak, mint még soha.

— Az ott szemben a Monte Generoso, ugy-e?

Az urak egymással versengve válaszoltak. Mind nagyon lelkesedett Flóráért, ő pedig mindig úgy csinálta, hogy folyton legyen körülötte egy-egy csoport. Ilyen különítményekkel nézte meg az alapítványi templomot, a kápolnákat, gyönyörködött a festményekben.

Egy hét múlva, mintha a földből bujt volna elő, ott termett Risch Guido.

A bárónő gúnyosan húzta félre száját:

— Hogy kerül ide?

A szőke fiatalember barátságosan kezét szorította Flórával. Az urak ezt látva hátrább vonultak.

— Autón jöttem Churig. A Sun-művek direktora fejébe vette, hogy versenyautóját én próbáljam ki. A többi vasutal kellett elintéznem.

— Mindenesetre...

Risch átvette a szót:

— Mindenesetre véletlen az egész! Különbösen Bécsben a verebék is azt csipelik, hogy itt milyen jól lehet bujni,

Az eddig közölt részek tartalma:
Horváth Elemér báróba beleszeretett Montecarlóban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a reletlen elvesztette egész vagyonát. Rendülcis Flóra, egy novisadi bank-patalnoknője aki megtudta, hogy a báró gyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugys mindegy neki, vegye őt bűb el feleségül. A báró teljesíti kívánását. A nászéjszaka után Horváth beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem mindenáron vagyont akar szerezni, hogy feleségét — aki közben egy milliárdos szeretője lett — visszaszerezze. A báró nem tudja, hogy lovag Lepkowski, akire ezer frankot bízott Montecarlóban, ezer frankot nyert számára. Mirjam telepátikus uton keresi Horváthot.

Ezen az estén megleste Flórát szobája előtt.

A nő egy pillanatra elvesztette egyensúlyát:

— Mit akar ez jelenteni?

Ez a kérdés felesleges volt. Risch tökéletes udváriassággal hajolt meg:

— Oly pompás, ragyogó az est, jó volna egy kicsit sétálni, de természetesen, ha magának is kedve van hozzá...

Flóra nem felelt rögtön, csak félperc múlva szólalt meg halkán:

— Negyóra múlva a San Rocco-templomnál leszek. Besuhant szobájába, leplet kerített vállára, homlokát és halántékát megdörzsölte kölni vízzel és már ment is lefelé.

A templom bejáratából bontakozott ki Risch alakja.

— Menjük talán arra, ahol a mandulafák vannak.

Felajánlotta karját:

— Gondolja, hogy báiban, vagy valami más mulatságon van, ott is elfogadja akármilyen alaknak...

Flóra nem felelt. Különös fáradságot tapasztalt tagjaiban:

— A levegőtől van ez? — kérdezte.

Érezte, hogy a férfi feletlenül mosolyog.

A töröl hűvös esti szellő fúdogált. A hold utolsó negyede áltátszó fényök mögött bukkant és amint előjött, gyenge, ezüstös fényt borított az eperfák koronáira.

Mind lassabban és lassabban sétáltak.

— Most magyarázza meg kérem...

— kezdte Flóra.

— Nincs mit magyarázni, legfeljebb...

A bárónő megállott. Pillantásuk találkozott.

— Legfeljebb?...

Risch elfordította felét:

— Legfeljebb az, hogy vannak olyan elhatározások... vagyis nem annyira elhatározás. Vannak az ember életében órák, amikor az ember védtelen, amikor valaki üzi...

— Ha az ember maga is akarja. Szóval: mégis elhatározások.

Flóra csengő hangon nevetett.

— Ugy forgathatja szavaimat, ahogyan akarja, — felelte a férfi. — Az ember aztán sokat adhat az élelslására, vagy arra, amit megtudni vél...

Bákezzével zsebébe nyult és felpattanotta cigarettatárcája fedelét.

— Köszönöm, — felelte Flóra.

Risch megint mosolygott és a nő érezte, hogy ez a mosoly a szívéig hatol.

— Látja ezt is, kicsi nő, ezt is...

— Kicsi nő? — sziszegte Flóra.

— Ezt is úgy foghatom fel, ahogyan akarom. Talán azért nem fogadja el a cigarettámat és nem gyújt rá, mert a pillanat nagyon is szép és ünnepélyes magának ehhez.

Mielőtt a nő szavakat talált volna a tiltakozásra, a férfi még hozzátette:

— Egyébként nekem is az. Illetőleg be tudnám magának beszélni, hogy az. Így csatároztak szavakkal tovább.

Flóra azonban mind szükségzavabb lett. Egyszer csak Risch azt kérdezte:

— Reszket. Mi baja? Mért reszket, Flóra?

A bárónő egy rántással kihúzta karját az övéből:

— Nevetséges, igazán nevetséges... A San Rocco-templom előtt elváltak egymástól.

— Ez az az éjszaka, amelynek jönnie kellett, — gyötörte magát Flóra.

Akárhogy is védkezett, minden erejét összeszedve, az álmatlanul töltött éjjel után a szürkület órái meghozták azt a bizonyosgot, hogy valami megfoghatatlan vonzza őt Risch Guidó felé. S megszerkesztett attól a gondolatától, hogy talán szereti ezt az embert.

A nap már a függönyökkel kacérkodott, amikor Flóra elaludt. Azonban álmaiból egy másik alak lépett elő, Horváth és nem engedte őt szabadon, hanem egészen a késő délelőtti órákig kihozta, gyötörte, amíg csak fel nem ébredt.

Minden, ami Svájcba való utazásától visszatartotta, most mindaz feltámadt lelkében: Elemér és megint csak Elemér, aki képes a lehetlent is véghezvinni és aki már most is félig-meddig gazdag. Alig telik el pár hónap, megint kopogtatni fog ajtaján, keményen, követelőn, könyörtelenül és mi lesz akkor?

Hideg futott át hátán erre a gondolatára. Tudta, hogy aki annyit küzdött és szenvedett egy nőért, aki annyit kiindott érte, az nem tréfál. Egyszer lehetett vele akudozni, de többet nem... És inkább ölni fog, mintsem hogy őt kiengedje kezéből, inkább megöli és aztán öngyilkos lesz, de szabadulás nincsen.

Ó azonban gyűlöli, szívből gyűlöli Horváthot.

Elővigyázatosan, mindenféle kémelevelel töltötte el Flóra a következő órákat. Risch azonban sehohsem látta. Az angol is, meg a svéd is csudáloskép visszahúzódott. Egyedül a német gyáros közeledett ismét panamakalapjában, barátságosan beszélgetve. Az olasz közben fogát szivta és minden pillanatban a menü iránt érdeklődött.

Estig ketten mulattatták Flórát.

A bárónő szíve hangosan dobogott, amikor este, a szokottnál korábban visszatért szobájába. Lépteit akaratlanul is meggyorsította a homályos folyosón, de zavartalanul érkezett el eifájához. Üres mosollyal tárta fel ki s úgy lépett a szobába, mintha sirba nyitott volna be.

Három nap tel el így.

A negyedik napon ott ült Risch Guido a parti teraszon.

— Csodaszép volt Locarnóban — magyarázta az olasznak. — A Maggiore-tóban versenyt usztunk három amerikai meg én. Kalapot kell emelni előttük! Ezeknek van tréningjük!

Könnyedén odafordult Flórához:

— Tudnillik, odaát voltam a Lago Maggiore.

Különös, hogy akik eddig visszavonultak és nem hűtlenül elhagyták Flórát, azok most egyenként jelentkeztek és engedelmet kértek, hogy az asztalhoz ülhessenek. Wallace György nagy csokor alpesi rózsát nyújtott át a bárónőnek, senor dr. Baez spanvol uisággal kezében a direktórium rémtetteiről kezdett előadást, Simonson ur pedig észak

száraz és vértelen nőiről beszélt némi célzással Flórára, akiből minden ilyen északi kvalitás hiányzott.

A tó mintha megkövesedett volna. Az új koromfekete volt. Csak itt-ott csillant fel a messzeségben egy-egy bárka lámpása.

Az olasz újra meg újra szízig töltötte a poharakat.

A társalgás közepette Risch Flórához hajolt és suttogva kérdezte:

— Megpuhult már?

Flóra azonban a svéd szavaiba kapcsolódott bele és arról beszélt, hogy lsbent utálja, Strindberg pedig egyenesen elviselhetetlen számára.

A többiek még együtt maradtak, amikor a szőke sportfőri eltavozott.

Flóra egy óráig maradt fenn, egyszerűen nagyon unatkozni kezdett. Az angol egyenesen elviselhetetlennek találta.

— Nagyon kedves, — mondta valamire és sejtelve sem volt róla, hogy Wallace miről beszél.

Elbucuzott és szobájába tért.

Megint eltelt egy nap.

Fleischlertől reggel telegramm jött. Érkezését jelezte. Professzor Katschke rendkívül kedves levelet írt; bejelentette, hogy az Uhu-kabaré három hét múlva megnyílik és az igazgatóság biztosan számít Flóra felléptére. A levélhez mellékelte az egyik bécsi napilaphoz kivágott kommunikét, amely így hangzott:

— Színházi körökben híre jár, hogy az Uhu-kabarében, amely október 1-én nyitja meg kapuit, az előkelő társaságok egyik ismert tagja, báró Horváth Flóra mint énekesnő fog debutálni szerb népdalokkal, és balladákkal. Az új művésznő, aki Katschke Romulus tanárnál, a kltűnő énekedagógikusnál képezte ki magát szinpadra, a legközelebbi napokban visszaérkezik nyaralásából Bécsbe. Első nyilvános szereplését nagy érdeklődéssel várják az előkelő körökben.

Flóra elővasta a reklámlírt és nem örült neki; unottan lecitette a padlóra.

Harmadnap este Guido Risch megint jelentkezett és elvitte sétálni. Flóra ment, amerre a fiu vezetete. Nem beszélgettek, az asszony az eget nézte. Szűk ösvényeken vágtak át, egyszerre csak Risch megállt egyik villa fehér kapuja előtt és lenyomta a kilincset.

— Egy pillanatra, — mondta, elővette zsebéből a kulcsot és felnyitotta a zárat — erre...

Végigmentek az akácfákkal szegélyezett kerti uton. A zöld zsálugáteres ház sárga fala elővillogott a fák közül.

— Nem valami elegáns, de egyébként...

A szobában lesegítette Flóra válláról a köpenyt.

— Itt vagyunk...

— És maga azt gondolja, — szólt Flóra — hogy: most pedig aztán...

Guido válasz helyett átnyújtotta cigarettatárcáját.

Flóra rágyújtott.

A fiu a legnagyobb nyugalommal iujta a füstkarikákat.

— Maga most azt gondolja, — kezdte rá Flóra megint.

Risch fanyarul mosolygott.

— Egyáltalán nem gondolok semmit, Legfeljebb várok.

— Mulatságos szórakozás. Az idők végtelenségig üzheti...

Risch leültette a diván szélére, maga mellé.

— Szó sincs róla. Minden attól függ, hogy melyikünknek jobbak az idegei.

— Ó, az én idegeim...

— Tessék, bizonyítsa be.

Elvett egy cigarettát az asztalról és remegett a keze közben. A szemé tágra nyílt...

Risch feléje hajolt lassan...

Flóra fel akart ugrani.

— És most...

A nő érezte forró lehelletét.

— És most...

— Most?

— Most színt kell vallani!

— Ó...

— Tegezzen!

— Soha!

(Folyt. köv.)

Szerelmes levél

Bohózat egy felvonásban

Irtó: Trifkóvícs Koszta

II.

Kilencedik jelenet.

MÁRIA Megint nőnek kellett megbetegednie! Miért nem férfi a beteg? Nem tudom, minden orvosnál ennyi nőbeteg van, vagy csak az én uramnak? Minden nő őt hívja, mintha más orvos nem is lenne a városban!... És ugylátszik, ismét féltékeny leszek. Nem, nem, nem szabad féltékenynek lenni, ez nem szép magától, kedves Mária. Az ön férje igazán, őszintén szereti önt és mindent megtesz önért, még többet is, mint kellene. Maga, kedves Mária, hálátlan teremtés!... Igen, igen, én olyan boldog és olyan megelégedett vagyok, (elgondolkodik). Csak azt tudnám, mit dugott a zsebébe?... De miért ne tudnám, hiszen a felesége vagyok? A férjnek semmit se szabad titkolnia felesége előtt, ez a bizalmatlanság jele volna és épen ő mondta, hogy a bizalom az igazi szeretet alapja... (a házikabát zsebébe nyúl és kihuzza a levelet). Egy levél, még hozzá cím nélkül! Vajon mi lehet benne? Jó dolog-e az, hogy felnyisam? — Ha már kivettem, úgy már fel is kell nyitnom! (felbontja és olvassa)

»Drágám! megkaptam leveledet és megcsókoltam. Azt írod, hogy hat órákor jössz, de ha korábban akarom, úgy értesítslek. Már högyne akarnám, minél korábban, annál jobb. Így legalább megmenekülisz a bemondott kellemetlen látogatástól. Enyéim még semmit se tudnak, ezért szerelmünknek még titokban kell maradni. Kérlek, vigyázz, nehogy elárulj. A közeli viszonylatásra — Évad! Éva! Tehát a férjem szerelmes levelet kap Éva asszonytól! Gyalázat! Szégyen, gyalázat! A férjem tehát megcsal engem, engem, a feleségét, aki őt annyira szereti!... Mással van viszonya! Hát így becsúli meg engem? Hát ez a bizalom? »Kellemetlen látogatás!« Neki kellemetlen, ha itthon van a feleségével! Ezt nem tudom elviselni, ez egy olyan csapás... halálos csapás... (a dívánra veti magát és sir.)

Tizedik jelenet.

ZSÓFIA (bejövet) Jónapot Mária! Már kétszer kopogtattam, de senkisémet felelt. De mit látok, könnyes a szemed? (Mária hallgat) Mi az? Mond, mi történt?

MÁRIA Jaj, én olyan szerencsétlen vagyok!

ZSÓFIA Te szerencsétlen? De miért? (leveti kalapját és kabátját.)

MÁRIA Miért? Azért mert a férjnek hűtlenek, árulók és nem érdemlik meg még a levegőt sem.

ZSÓFIA Milyen férfiak? Talán csak nem mind?

MÁRIA Törődöm is én a többiekkel, én csak az én férjemről beszélek.

ZSÓFIA A te férjed hűtlen? Ez lehetetlen.

MÁRIA (átadja a levelet) Itt van, olvasd... A férjem szerelmi levelezést folytat Éva asszonnyal. Szégyen-gyalázat!

ZSÓFIA (átolvassa a levelet) Hallatlan!

MÁRIA Engem megcsalni!

ZSÓFIA Ilyen szép asszonykát.

MÁRIA És mást szeretni!

ZSÓFIA Egy olyan vén boszorkányt!

MÁRIA Itthon meg teteti, mintha engem szeretne!

MÁRIA (dühösen) Nem akarok róla semmit se tudni.

ZSÓFIA El kell válnod tőle. (Nevetésbe tör ki.)

MÁRIA Te nevisz? (Zsófia tovább nevet) Az én szerencsétlenségem neked neveltség?

ZSÓFIA Kedves Máriám, bocsáss meg, de nekem nevetnem kell, ha ilyen szomorúnak látlak efféle csekélység miatt.

MÁRIA Ez nálad csekélység?

ZSÓFIA Csekélység — bolondság. Ahogy akard.

MÁRIA Nem értelek.

ZSÓFIA Ki mérgeledne ilyesmiért?

MÁRIA Hát nem baj, hogy a férjem megcsal, hogy mással viszonyt folytat?

ZSÓFIA Ez csak annak a jele, hogy szívében kettőnek is van helye.

MÁRIA Nem szabad, hogy ez lehetséges legyen!

ZSÓFIA És mégis lehetséges.

MÁRIA Hát nyugodjam bele?

ZSÓFIA Ezt teszi minden okos asszony.

MÁRIA Szép elv!

ZSÓFIA Nem szép, de hasznos. Hallgass csak rám. Beszélj így a férjedhez: »Hallod-e, hagyd el azt az asszonyt, elég, ha én a nyakadon vagyok!« Ha a férjed elég okos, akkor be fogja látni, hogy igazad van és elhagyja Éva öngyűlöletét, ha pedig nem, akkor hiába minden sírás és jajgatás.

MÁRIA Mondhatom neked, szavaid egy csöppet se nyugtatnak meg, sőt még szerencsétlenebb vagyok, mint voltam.

ZSÓFIA Majd ha meguzsonnázol, megnyugszol. Ja igaz, készítettél uzsonnát? Talán még masra is tudsz gondolni nem csupán Éva öngyűlöletére. Én bizony nem vagyok ennyire érzékeny, én inkább éhes vagyok.

MÁRIA Igazad van, a kávéról teljesen megfeledkeztem! (csenget, János belép) Teríts és hozd a kávé! (János terít, utána el.)

ZSÓFIA Így ni. Ki haragudna a férfiakra? Nem érdemlik meg, hogy miattuk elrontsuk étvágyunkat... És aztán? Minnél többet mérgeledünk, ökö annál többet szeretnek, sőt akkor a legbüszkébbek, ha szemükre vetjük, hogy hűtlenek és csélesapok. Ha nézzük, mint legénykednek, azt hihetjük, hogy minden nőt meghódítanak, pedig ha mindnyájan így viselkednének, úgy egyvel sem boldogulnánk! Még hozzá mi mérgeledünk! Ó, tisztelt uraim, maguk várhatnak, míg én mérgeledöm! (János hozza a kávé) Itt a kávé. Akarsz kis cukrot Mária?

MÁRIA Nem kell semmi.

ZSÓFIA Keserűen iszod?

MÁRIA Sehogyan se iszom! Nem vagyok éhes!

ZSÓFIA Bizony, nincs igazad! Milyen szép a tejszín meg ez a kuglóf. Mindhatom neked, Mária, ez a kuglóf nagyszerűen sikerült.

Tizenegyedik jelenet.

DRÁZSICS (bejön) Kezesök, hölgyeim, Ime, a feleségem már itthon van.

ZSÓFIA Espedig már majdnem félórája.

DRÁZSICS Egy kicsit el voltam foglalva... Vátszó nincs itt?

MÁRIA (gunnyal) Neki roppant fontos dolog van. Egy asszony halálosan megbetegedett!

DRÁZSICS Ezt nagyságos asszonyom úgy mondja, mintha semmit se híne belőle.

MÁRIA (gunnyal) Én mindent hiszek, én nagyon jó lélek vagyok, velem könnyű valamit elhítenni.

DRÁZSICS Nagyságos asszonyom nagyon ingerlékenynek látszik. Szabad az okát megtudnom?

ZSÓFIA Csekélység. Egy szerelmes levél.

DRÁZSICS Szerelmes levél?! (magában) Mit hallok? Na most leüt a villám!

ZSÓFIA Mária egy szerelmes levelet talált...

DRÁZSICS Tán csak nem?... (magában) Kivel a hideg!

ZSÓFIA Hol találtad?

MÁRIA Férjem házikabátjában.

DRÁZSICS (magában) Most már igazán kilel a hideg, mert biztos, hogy az én levelemről van szó.

ZSÓFIA Képzeld csak, valami Éva asszony...

DRÁZSICS Sose hallottam ezt a nevet! (magában) Milyen hidegvérrel beszél, az ember azt hihetné, hogy semmit se tud. Ilyenek az asszonyok!

ZSÓFIA... szerelmi levelezésbe bocsájtkozott egy nő emberrel.

DRÁZSICS (magában) Most csap le a ménykü! (fenn) Mit hallok?

ZSÓFIA Igen, minden valószínűség szerint Éva asszony Vidics ural levelezett.

MÁRIA Ez már teljesen biztos!

DRÁZSICS (magában) Ők tehát azt hiszik, hogy Vidics! (nevet.)

MÁRIA Maga nevet?

ZSÓFIA (egyszerre) Te nevisz?

DRÁZSICS (magában) Hát persze! (türtözteti magát) Én? Isten ments, a dolog épen nem neveltség.

MÁRIA Ugye, hogy nem?

ZSÓFIA Ellenkezőleg, nagyon is.

DRÁZSICS Nekem az a véleményem, hogy a férjnek egyedül feleségét kell szeretni, különösen, ha az oly szép, mint nagyságos asszonyom.

MÁRIA Én is úgy gondolom.

ZSÓFIA Én azt nem tartom épen szent irásnak.

DRÁZSICS A férj csak feleségének éljen.

MÁRIA Én is úgy gondolom.

ZSÓFIA Nana!

DRÁZSICS És ne csalja meg feleségét!... Igazán mondhatom, Vászónak nincs szíve.

MÁRIA Ugye nincs? Ön valószínűleg nem tenné így?

DRÁZSICS Isten ments! (magában) Csak most az egyszer kerüljek ki a csávából!

ZSÓFIA És ha épen megtenné?!

MÁRIA Ugye, önnek a feleség a legkedvesebb asszony?

DRÁZSICS Milyen kérdés? Magától értetődik.

ZSÓFIA Ha mindjárt nem is igaz.

MÁRIA De az én férjem nem törődik velem! Én nem tudom őt boldoggá tenni. Ő — család... DRÁZSICS Nagy kópé, nagyságos asszonyom!

MÁRIA Hűtlen!

DRÁZSICS Gazember! Szégyelheti magát. Felbontom vele a barátságot, még engem is elrontana... (magában) Most élvez a feleségem.

ZSÓFIA Így elítéli Vászót ilyen csekélység miatt. Nincs igazatok.

DRÁZSICS De asszony!

ZSÓFIA Semmi de, nincs igazatok! Ti férfiak mindig egyformák vagytok. Te sem vagy különb, de azért egy csöppet sem boszankodom.

DRÁZSICS Tehát, te azt gondold...

ZSÓFIA Te belöled a féltékenység beszé, Mária, te belöled pedig az irigység — ez az egész. Hidegvérűnek kell lenni, mint amilyen én vagyok. De mit tegyen az, akinél ez nincs megadva? Csitt jön valaki.

MÁRIA (felgyelve) Ez ő!

DRÁZSICS Ő az!... (magában) Most kezdődik! (fenn) Asszony, talán mi haza mehetnénk, tudod... családi jelenetek...

MÁRIA Nem, nem, kérem önöket, maradjanak itt.

DRÁZSICS Ó, nem, semmiképpen! Ilyen pilanatokban bárkinek jelenléte kellemetlen. Asszony, menjünk haza.

MÁRIA Kérem önöket, maradjanak, legyenek tanul boldogtalanságomnak s az ő hazug szerelmének.

DRÁZSICS Én azt gondolom...

ZSÓFIA No maradjunk, ha Mária marasztal.

DRÁZSICS (magában) Ej Lázár, Lázár, most aztán hurokra kerülte.

Tizenkettedik jelenet.

VIDICS (belép) Jónapot!... Isten hozott beneteket! Bocsássatok meg, hogy nem voltam itthon, de a kötelesség mindenek előtt!

MÁRIA (magában) Kötelesség mindenek előtt asszonyt szeretni!

VIDICS (Drázsicshez) Szervusz Lázó, rég itt vagy már?

DRÁZSICS (hidegen) Elég korán jöttem.

VIDICS Olyan hidegen válaszolsz nekem, hogy azt hihetném, hogy haragszol rám... (Máriához) Hát te mit csinálsz, drágám?

MÁRIA (magában) Milyen kedves a hűtlen kigyó!

VIDICS: Mi az Mária, neked nincs szavad férjedhez?

MÁRIA (dühösen) Nincsen!

DRÁZSICS (magában) Most tör ki a vihar! Ugy szeretnék hazamenni.

VIDICS (csodálkozva) Mi ez? Lázár hideg, feleségem haragos. (Zsófiához fordul) Nem lenne szives talán ön, nagyságos asszonyom megmagyarázni ezt az érthetetlen helyzetet?

ZSÓFIA Nem tudom hivatott vagyok-e erre?

MÁRIA Mond meg csak bátran. Kérlek csak mond meg neki. Én egy sem tudok beszélni a... a... méregtől.

DRÁZSICS Nem, nem, semmiesetre sem Zsófia! Ehhez nekem és neked semmi közünk!... Ellenben hallgass rám és menjünk haza!

VIDICS (dühösen) De most már elegendem van! Vagy mondjátok meg miről van szó, vagy pedig én megyek el hazulról.

ZSÓFIA Az egész semmi. Isten bizony csekélység... egy szerelmes levél.

DRÁZSICS Majd meglátod milyen... majd később... máskor. Asszony, menjünk haza.

MÁRIA Hogy játsza az ártatlant! Ez már több a soknál.

VIDICS Mi az ördög az a több a soknál?

MÁRIA Te azt hiszed, hogy mi semmit se tudunk?

VIDICS Mit tudtok?

ZSÓFIA Majd megmondom én. Kiderült Éva öngyűlöletével folytatott szerelmes levelezés.

VIDICS Mi? (nevetésbe tör.)

MÁRIA Ő még nevet!

DRÁZSICS (magában) Ez aztán balul ütött ki! (fenn) Asszony menjünk!

VIDICS (tovább nevet) Én ártatlan vagyok. Nagyon sajnálom... egészen meglepedkeztem róla.

Mária Természetesen! Ilyen dolgokat nem tartunk a házi kabátban!

VIDICS (nevet) Igen, igen, a házi kabátban felejtettem.

DRÁZSICS (magában) Most aztán csehül állunk! (fenn) Asszony, menjünk haza!

MÁRIA És te nem érzed semmi megbánást? Nem érzed, hogy valakitől bocsánatot kell kérned?

VIDICS (nyugodtan) Igazad van... (kezet nyúlt Drázsicsnak.) Kedves barátom, bocsáss meg. Az én feledékenységem az oka mindennek.

DRÁZSICS (zavarban) Mit?... Én bocsássak meg neked?... Nekem nincs mit megbocsátani.

VIDICS Tudom már. Később feleségedtől is bocsánatot fogok kérni, de elsősorban tőled akartam.

MÁRIA } (együtt) Mit jelentesen ez?

ZSÓFIA } (együtt) Mit jelentesen ez?

VIDICS Tudod, ahogy hirtelenben elhívtak, egészen meglepedkeztem a levélről.

DRÁZSICS Milyen levélről? Én semmiféle levélről nem tudok!

VIDICS Az istenért, mit alakoskods, mikor már minden kiderült. Nem te voltál ma délután nálam?

MÁRIA } (együtt) És aztán?

ZSÓFIA } (együtt) És aztán?

VIDICS Hát nem te adtad át azt a szerencsét-

len levelet, hogy Éva nagyságos asszonyhoz juttassam, mert szakítani akarsz vele?

MÁRIA Ez tehát nem a te leveled?

VIDICS Persze hogy nem!

ZSÓFIA Ez a levél a férjemé?

VIDICS Természetesen.

MÁRIA Hát neked csak át kellett volna adnod?

VIDICS Igen.

ZSÓFIA És a házikabátban fejtette.

VIDICS Igen. Ép le akartam pecsételni, amikor belépett a feleségem, erre én zsebembe rejtettem.

MÁRIA (Vidics nyakába ugrik) Milyen igazságtalan voltam veled szemben!

ZSÓFIA (Drázsicshez) Te gazember, hát ez a te leveled?

DRÁZSICS (az égre néz) Uram, a te kezébe helyezem lelkemet!

ZSÓFIA Felelj! Mit hallgatsz most, te csaló, te hűlen, te gonosztevő! Hát illik ilyesmi egy nős férfinhez, akinek ilyen jó felesége van? Hát így tartod meg te hűségküddet, amit az eltár előtt tettél?

MÁRIA (aki közben megnyugodott, nevetve) Csekélység, bolondság. Ki mérgeződik ilyesmin?

ZSÓFIA Mi? Hát nem elég az, hogy a férjem megcsal, hogy mással van viszonya?

MÁRIA Ez csak annak a jele, hogy szívében két asszonynak is van helye!

ZSÓFIA De nem szabad, hogy így legyen!

MÁRIA És mégis lehetséges.

ZSÓFIA Igazán szép elv!

MÁRIA Nem szép, de igaz. Látod Zsófia, én a te helyedben így szólnék: »Hallod Lázó, hagyd el Éva asszonyt, elég ha én a nyakadon vagyok.«

ZSÓFIA Én vagyok a legszerencsétlenebb asszony a világon (sir.)

MÁRIA Majd megnyugszol, ha elvonult az első vihar (leül az asztalhoz) Parancsolsz kávé? A kuglóf nagyon jó, már jobb nem is lehet.

ZSÓFIA Nem kérek semmit. El akarok menni! Hová? Magam sem tudom, csak megyek a világba, az ördöglőz, a pokolba (a pamlagra veti magát és sir.)

MÁRIA Ki haragudna a férfiakra? Nem érdemlik meg, hogy miattuk elveszítsük étvágyunkat... És aztán? Minél többet mérgeződünk, ók annál többet nevetnek, sőt akkor a legbüszkébben, ha szemükre vetjük, hogy hűtlennék és csélesapok. Nincs-e így, kedves Zsófikám?

ZSÓFIA (egyszerre Lázorra támad) Mond meg rögtön, ki az az Éva asszony?

DRÁZSICS (magában) Most kezdődik a kihallgatás (fenn) Éva asszony? Sohasem hallottam valamit róla. Talán te többet tudsz felőle, kedves barátom.

ZSÓFIA Téged kérdezlek, beszélj! Kitől kaptad ezt a levelet?

DRÁZSICS Ezt a levelet? Honnan kaptam ezt a levelet? Ja igen, ezt a levelet? Képzeld csak ezt a levelet találtam. Igen, igen, egészen jól emlékszem, ezt a levelet találtam.

VIDICS (magában) Nagyszerűen tud hazudni!

ZSÓFIA Találtad? Hol a csodában találtad?

DRÁZSICS Hol? ... Várj csak kérlek! ... Hol is találtam ezt a levelet?

VIDICS (magában) No erre én is kíváncsi vagyok!

DRÁZSICS Igen, utközben találtam, mikor Vászóhoz jöttem, hogy bejelentsem látogatásodat, mint ahogy mondtad is, hogy jelentsem be, nehogy Mária nagyságos asszony máshová menjen el. Ezt meg is tettem, Hát nincs így, Vászó?

ZSÓFIA A levél, a levél! Hol találtad a levelet?

DRÁZSICS (zavartan) Hol találtam? Hol is találtam? Hát itt!

ZSÓFIA Itt?

DRÁZSICS Itt.

ZSÓFIA Ebben a szobában?

DRÁZSICS Igen, ebben a szobában.

VIDICS Hogy hazudik!

ZSÓFIA Hát ez nem a te leveled?

DRÁZSICS Az enyém? Na még csak az kellene! Ez sértés rám nézve.

ZSÓFIA De hogyan került a levél a házikabátba?

DRÁZSICS A házikabátba? (magában) Mit mondanak most (fenn) Azért volt a házikabátban, mert Vászó tette oda. Különbösen is Vászó megmondhatja.

ZSÓFIA De hogyan került a levél Vidics urhoz, mikor te találtad meg?

DRÁZSICS Hogyan? Hát én találtam meg a levelet s átadtam Vászónak.

ZSÓFIA Ugy? És miért éppen neki?

DRÁZSICS Mert őt illeti meg.

VIDICS Engem? Ohó, Lázó!

DRÁZSICS Azaz nem is annyira téged, mint ...

Ki is írta alá a levelet?

ZSÓFIA Éva.

DRÁZSICS Akkor hát Évát illeti a levél.

MIND Évát?

DRÁZSICS Igen, Évát.

VIDICS Az én hugomat?

MÁRIA A sógornőmet?

DRÁZSICS (magában) Nagyszerű gondolat! (fenn) Természetesen! ... Hát nem hívják őt Évának?

MIND De igen.

DRÁZSICS Értik most már az egész dolgot? Egy levelet találtam ebben a szobában. Az aláírás: Éva. Szerelmes levél. A testvérbátyja van legközelebb. Komédia, botrány, sírás, könnyek ... ime, így került a levél a házikabátba (magában) Hál' istennek, hogy így kihúztam magam!

VIDICS (magában) Ez aztán tud hazudni!

ZSÓFIA Bocsáss meg, kedves férjem. Így aztán egész más megvilágításba kerül a dolog! Mindjárt gondolhattam volna rá de ki hitte volna? Éva! Meg tudsz bocsájtani nekem?

DRÁZSICS Tulajdonképpen nem kellene, mert nem érdemelted meg, de én jó férj vagyok és nem tudok rád haragudni (közeledik feléje.)

MÁRIA Az lehetetlen, hogy Éva szerelmes levelet írjon ... Ő még oly fiatal, csendes s tulajdonképpen senkit sem ismer Milán urat kivéve, de hozzá is alig szól, ha eljön látogatóba. Nem, nem, ez lehetetlen! ... Különbösen megkérdezhetjük Évát, majd érte küldök.

DRÁZSICS Semmiesetre. Én abba nem egyezhetem bele, hogy ilyen szerény lányka előttünk tegyen vallomást. Ez nem lehet! Ha majd egyedül lesznek vele, úgy kikérdezhetik, de előttünk semmiesetre! (Magában) Még csak ez hiányozna! (fenn) Asszony, menjünk haza.

MÁRIA Ime, csak beszélni kell róla s máris itt van.

DRÁZSICS (magában) Itt van? Végem van!

Tizenharmadik jelenet.

ÉVA Jónapot (Zsófiához) Kezét csókolom. Nem is tudtam, hogy itt vannak, különben előbb abba hagytam volna munkámat (Az órára néz, magában.) Már fél hat s ő még nincs itt!

ZSÓFIA Még mindig elég korán jöttél, kedves Éva.

ÉVA Nagyon örülök, hogy így van, mert ennek az a jele, hogy még soká fognak itt maradni.

DRÁZSICS Téved, kisasszony, mert mi azonnal megyünk haza. Ugye drága asszonykám?

ZSÓFIA Majd meglátjuk, ez Évától függ.

ÉVA Tölem? Akkor még soká fognak itt maradni.

DRÁZSICS (magában) Oda minden reménység!

MÁRIA Ki tudja?

ÉVA Én tudom, kedves sógorasszony, mert a nagyságos asszony társasága mindig kellemes.

MÁRIA És mi kellemes még neked?

ÉVA Milyen kérdés! Annyi kellemes dolog van a világon, hogy nehéz lenne őket mind felsorolni! (magában) Még mindig nincs itt!

MÁRIA Például — szerelem.

ÉVA Azt nem tudom, hogy a szerelem kellemes-e?

(magában) Mit jelentsen ez?

MÁRIA Azt hiszem, mégis tudod! Éva, nézz a szemembe!

ÉVA De Mária!

MÁRIA Mondj igazat! Irtál-e már életedben levelet?

ÉVA Hogyne! Bátyámnak, mikor az intézetben voltam, azután barátnőmnek, aztán tanítónőimnek boldog új évet és névnapot kívántam ...

MÁRIA De ezen kívül, olyan ... olyan ... más levelet.

ÉVA Más levelet? (magában) Rossztól tartok.

MÁRIA Igen, más levelet, amelyet szerelmes levélnek mondanak.

ÉVA Kedves Mária, milyen kérdés!

MÁRIA Például ezt a levelet! (megmutatja).

ÉVA (magában) Elveszttem!

MÁRIA Te zavarban vagy, semmit se szólsz?

ÉVA Kedves sógorasszony ... kedves Mária ...

a levelet tényleg én írtam ... de csupán stilisztikai gyakorlatból, mert tanítónők azt mondták, hogy gyakoroljuk magunkat a levélírásban.

DRÁZSICS (magában) Hát ez mi?! Beismeri!

VIDICS Már nem vagyok elég okos!

MÁRIA Ugy tehát senkinek se írtad?

ÉVA Senkinek! (magában) Rosszul érzem magam.

MÁRIA Senkibe sem vagy szerelmes?

ÉVA De, kedves Mária ...

MÁRIA És senkisémet beléd?

ÉVA Milyen feltevések!

MÁRIA Jól van, mindjárt megnézzük a levelet (felveszi és olvassa a levelet) »Drágám! ... Azt írod, hogy hat órákor jössz ... és így tovább. De ha akarod korábban, úgy értesítelek ... és így tovább. Ugy látszik ez a levél elveszett. Tehát a címzett, mivel értesítést nem kapott, pont hat órákor érkezik (az órára néz) Két perc múlva hat.

ÉVA (magában) Végem van!

MÁRIA Ha senkisémet jón, akkor igazad van, de ellenkező esetben ... (az óra üt, Mária olvassa) Egy ... kettő ... három ... négy ... öt ... hat!

Tizennegyedik jelenet.

MILÁN (Jánossal belép) Alászólgá! (Mind nevetnek. Éva sir. (Magában) Mindenki nevet, csak Éva sir. Mit jelentsen ez? (fenn) Bocsánatot kérek, ha alkalmatlankodom ... véletlenül ép erre mentem, mikor vidám nevetést hallottam s ezért bátor voltam néhány percre bejönni (János elveszi betűjét és kaptáját és keres valamit a földön.)

MIND (nevetnek) Véletlenül?

MILÁN Igen, véletlenül és hálát kell adnom a véletlennek, hogy ilyen kellemes társaságba hozott ... De ön kisasszony ... ön nem is mosolyog. Szabad az okát tudnom? (Éva hallgat) Bocsásson meg, de nem tudom megmagyarázni magamnak ezt a jelenetet.

VIDICS Kedves Milán, ennek a jelenetnek egy csekélység az oka, egy levélke ...

JÁNOS (magában) Levélke?

VIDICS Mely véletlenül elveszett és megtaláltatott.

JÁNOS Hát megvan a levél? És én mennyit kerestem!

VIDICS Mi az, mit beszélsz itt bolondokat?

JÁNOS Bocsánatot kérek, nagyságos ur, de én elvesztettem egy levelet, melyet már régen keresek.

MIND Egy levelet?

JÁNOS Igen, egy levelet, melyet Milán urnak kellett volna átadnom, de hogy kitől kaptam, azt nem mondom meg.

MIND (nevetnek.)

MILÁN (magában) Minden kiderül!

JÁNOS Ezt a levelet ép alvás közben kaptam s ezért bedugtam a házikabát zsebébe.

VIDICS A házikabát zsebébe?

JÁNOS Bocsásson meg nagyságos ur, de valahányszor a fotóljben alszom ...

MÁRIA A fotóljben?

JÁNOS ... mindig a nagyságos ur házikabátját veszem fel, hogy ne rontsam a libériámat.

MÁRIA Tehát most minden világos!

ZSÓFIA Most már én is értek mindent!

VIDICS (magában) Én csak most kezdem nem érteni. (Drázsicshez) És te?

DRÁZSICS Egy szót sem. Ez a levél tényleg Éva levele, de akkor hol az enyém?

MÁRIA A tréfa nagyszerűen volt kigondolva, én okultam belőle. Örökre kigyógyított a féltékenységből.

ZSÓFIA Ugyanugy engem is, kedves Lázó. De ahogy te tudsz alakoskodni!

VIDICS Hála istennek, hogy végre meggyőződtek a férjék hűségéről. Remélem, ezentúl nem fogod átkutatni házikabátomat?

MÁRIA Soha többé!

VIDICS De add csak ide a házikabátot, szinte bele izzadtam ebbe a bolondságba.

MÁRIA Itt van, kedves Vászó (hozza a kabátot.)

VIDICS (Drázsicshez) Gazember legyek, ha az egészről értek valamit. Én határozottan emlékszem, hogy a levelet a házikabát zsebébe tettem és ha nem csalódom, a jobb zsebbe (belenyul a zsebbe.) Ebbe a zsebbe! (felkiáltva) Hát itt a levél!

DRÁZSICS (kitépi kezéből a levelet) Hallgass, ha istent ismersz!

MÁRIA (nevet) Csak egész nyugodtan.

ZSÓFIA (nevet) Most már nem csapnak be egykönnyen.

VIDICS Akkor minden rendben van.

MÁRIA De mit csináljunk a vádlottakkal? (Évára és Milánra mutat.)

VIDICS Ők egymáséi lesznek, mert ez a befejezése minden vigjátéknak.

Függöny.

Ford. Szenteleky Kornél.

Hölgyek!

Ne felejtsek el, hogy a szépséget az arc üdesége adja meg és ez csak úgy érhető el, ha „VISAGINE ADELINA PATTI“ arctejet, használ. Üvegje 30 dinár. LABORATOIRE „ADELINE PATTI“ PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8

TERE-FERE

•••

Mozart ebéd. Salzburgban Mozart születésének 150-ik évfordulóját ülik. Itt mesélték el azt a történetet, mely nagyon jellemző a halhatatlan zeneszerzőre.

A mester annak idején Párisban lakott, a legnagyobb nyomorúságban. Egy napon bement a Rue Royal szegényes vendéglőcskéjébe, de hirtelenül valami ihlet ragadta meg, lenyűgözte, valóság-gal megszállotta. Gépiesen átfutotta az étlapot, melyet a pincér feljé nyújtott. Végül husvést rendelt.

A leves már az asztalon volt, de a mester meg se izlelte. Agya forrongott, képzelete a művészet magas légköreibe röpködött s a leves közben egészen meglágyodott.

Később a zeneszerző megint rendelt: — Pincér, egy sült tengerinyelvet.

A levest főlváltotta a szép pirosra sült tengerinyelv, de ennek sem volt több szerencséje, mint a levesnek, nem tudta magára irányítani Mozart figyelmét.

Még néhány fogás fordult így meg az asztalon, melyre a mester éboly közönnyel tekintett. A pincér, ki váltig csodálkozott a különös vendégen, nem mert semmitféle megjegyzést se tenni. Ámuldoztak a többi vendégek is, kik látták a furcsa jelenetet.

Végül Mozart, miután még vagy fél-óráig elmélkedett az asztalnál, egyszerre felugrott, egész erszényének tartalmát a pincér markába űrtette, megragadta kalapját és kifelé futott ezt kiabálva:

— Megtaláltam, megtaláltam.

Mit talált meg? Senki sem tudta. Csak később hallották, hónapok múlva, hogy Mozart ekkor a Don Juan harmadik felvonásának a finalját találta meg.

•

Utánozzuk a gorillát! Orvosok, tanárok, nevelők régóta keresik a különböző nemzetközi gyűléseken, mi módon biztosíthatják leginkább az emberi test, a fajta legelőnyösebb fejlődését.

Egyesek az orvostudomány tételeire hivatkoznak, mások az ésszerű táplálkozást ajánlják, ismét mások az ügyes mozgást, táncot stb.

Utóbb a szakemberek előtt nagy sikerre volt Pocock Erbert doktornak, a torontói egyetem tanárának a csonttani gyűlésen.

A kanadai tudós kifejtette, hogy legtöbb betegséget sikeresen elkerülhetünk, ha nem a talpunkon, hanem a lábujjunkon járunk. Ez a szokás elejét veszi sok nyavalyának.

— A bizonyítékot — mondotta — megjelöljük az állatok társadalmában: sok állat jó példával szolgál az embernek, de mi legközelebi rokonunkra, a majomra tekintünk, melynek tájbonciana a legközelebb áll a miénkhez, a gorillára. Nézzétek hatalmas melkasát, tüdejének csodálatos fejlettségét, mely arra vall, hogy az emberi csontozatnak is ilyennek kellene lennie. A gorilla ezt a csodálatos izmosságát annak köszönheti, hogy mindig a lábujján jár. Utánozzuk a gorillát...

A majompőr idején furcsa tanács, de azért talán meglehet szivlelni.

•

A Sasfiók, bécsi ibolyái. A Matin munkatársa most Bécsben járt és itt nem politikai nevezetességeket vallatott, hanem a mult varázsának engedve Schönbrunnba látogatott, lement a Kapucinusok kriptájába és ott a hűvös árnyak között azokról emlékezett, akik dicsőségesen, vagy tragikusan harcolták végig a történelmet.

A francia újságíró megállapítja, hogy a mult nagyjait közül — beleszámlálva a legnevezetesebbeket és legtragikusabbakat is, Mária Teréziát, Ferenc császárt, Erzsébet királynét — leginkább él a bécsi nép emlékezetében a Sasfiók, Napoleon fiatal fia, ki 21 éves korában halt meg s a Habsburgok kriptájában pihen.

— Micsoda furcsa kriptá — írja — mennyire nem rejtélyes 132 holttest fekszik itt egymás mellett, egyesek hatalmas szarkofágban, akkorokban, mint a szobák, mások egyszerű koporsóban. Egy fiatal kapucinus vezet be minket, ki VI. Károlyt idézi, a látogatók azonban közönyösen haladnak el a főséges esontok mellett. Egyszerre annak a hamvaihoz érkeznék, ki a római király volt. Ferenc császár szarkofágja mellett nyulik el koporsója, szemben azzal a koporsóval, mely Mária Luiza tetemét rejt, ezzel a fölírassal: »Gemahlin Napoleons I.« Rézburok, bronzpálma és — csodálatos! — két ibolyacsokor. Micsoda hűségos kéz juttatta el ide ezt, ebbe a virágtalan kriptába? Azt beszélék, hogy az ibolyacsokrok sohasem hervadnak el a Sasfiók koporsójában, mert folyton újat hoznak. Nem párizsi ibolyák, hanem bécsiék. Vajjon minek áldoz a hűségos ismeretlen? Talán a hercegnek, talán csak egy beteg gyermeknek, vagy talán egy regényes ábrándnak...

*

A pápa asztaltársai. A római pápa már nem eszik egyedül, vendégeket is hívhat az asztalához.

A szent év alkalmából állapítja meg ezt egy olasz lap, mely elmondja, mi módon szakított a Vatikán az évszázados hagyományával.

— Ismeretes, hogy X. Pius pápa nemcsak jóságos lélek volt, hanem finom, kedves kedély is.

A pápák évszázadok óta régi hagyományok alapján egyedül étkeztek, ami nem egyezett X. Pius szellemével.

Egy napon elrendelte, hogy asztalára tesszenek egy másik terítéket is, barátjának és titkárjának, Monsignore Bresan számára.

A parancs leírhatatlan meglepetést keltett a Vatikánban... Hiszen ez már valóságos forradalom.

Nyomban jelentkezett a szertartásmester, közölve a pápával, hogy rendelkezése ellentétben áll a hagyományval, mire X. Pius kedves mosollyal meglegezte:

— Hát ön annyira bizonyos abban, hogy Szent Péter egyedül evett?

— Nem tudom, Szent Atyám — válaszolt a ceremónia-mester, döbentén, — de abban bizonyos vagyok, hogy Szent-séged elődjei egyedül étkeztek.

A pápa nyájasan válaszolt:

— És II. X. Leó idejében?

A szertartásmester alig tudta megőrizni hidegvérét:

— Szent Atyám, a renaissance pápái valóban pompás lakomát adtak...

— Igen? — kérdezte a pápa. — Hát akkor mire alapozza ön a hagyományt?

— Urbán rendelkezlete, Szent Atyám.

X. Pius ünnepi nyugalommal vont le a következtetést:

— Dicsőséges elődöm, VIII. Urbán, ki pápa volt, mint mi, elrendelte, hogy a pápák egyedül egyenek. Ehhez joga volt. Mi azonban ugyanilyen joggal elrendeljük — az ellenkezőt.

K. D.

Szerkesztői üzenetek

•••

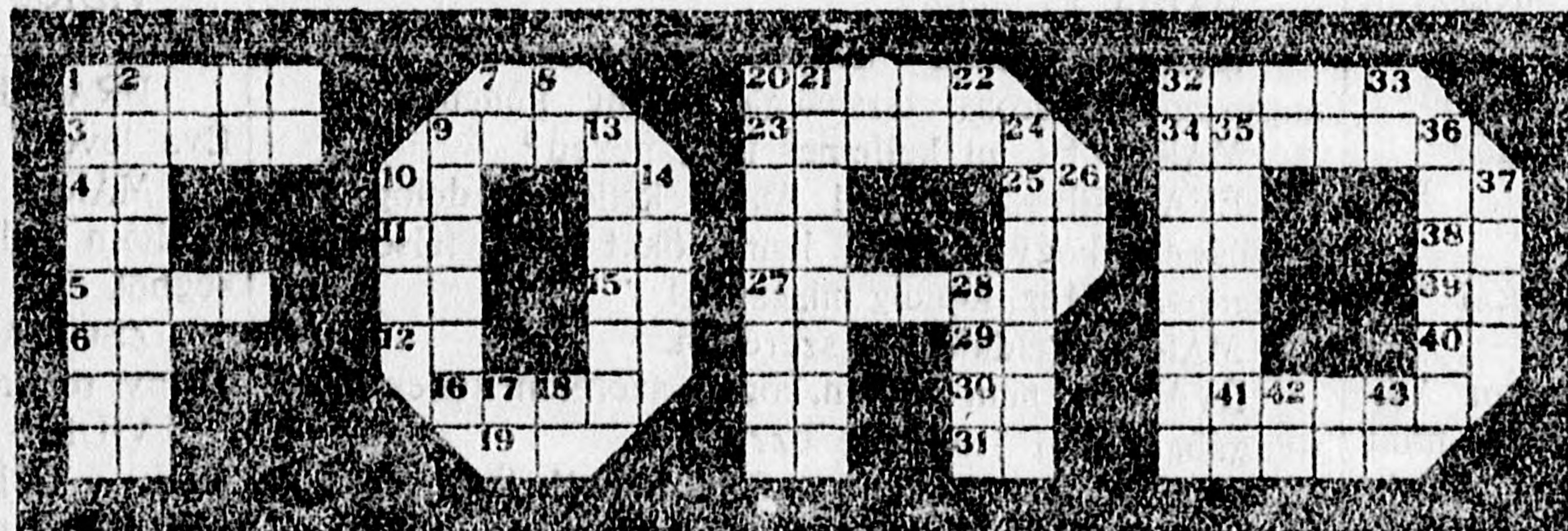
K. J. Draž. Aki a Vajdaságban az anyakönyvvezető előtt érvényes házasságot kötött, az egy másik nővel Horvát-Szláviában egyházi házasságot nem köthet, mielőtt a polgárilag megkötött első házasságot fel nem bontotta.

S. S. P. A kiutasítások, amelyek a közelmúltban történtek, nem vonatkoznak bizonyos kategóriákra, hanem csak egyes személyekre.

A. S. Trstenik. 1. A fizetésből a pénzügyvizsgátlóság az összes pótlékokkal együtt 3%-nál többet nem vonhat le. 2. A magyar postatakarékpénztárban elhelyezett betétek visszafizetési módjára nézve az ősszel Budapesten folytatódó jugoszláv-magyar tárgyalásokon fognak dönteni. A megegyezést, mielőtt létrejön, közölni fogjuk.

G. J. Szentá. A közjegyző hagyaték-tárgyalásainak költségei nem százalékban, hanem skála alapján vannak megállapítva. 10.000 dinárig 160 dinár, ezenfelül minden megkezdett 2500 dinár után további 6 dinár. 300.000 dináron feül ismét más kulcs szerint. Az illetéktörvény 6. cikk 5. pontjának második bekezdése szerint félmillió dinárt érő hagyaték után örökösödési illeték nem jár az el-

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vízszintes

1. Szubotcai antikereskedő cég vezetőneve
3. a klasszikusok igy fejezték ki a támogatást
4. indulatszó
5. étel
6. kevés igazi van
7. trillázás közben mondiák
9. férfinev
11. fém
12. személynév más idegen nyelven
15. mint 7.
16. a virág kellemes
19. folyó Szibériában
20. klasszikus tragédia címe
23. minden újság örül, ha sok van neki
27. fénytani fogalom
29. becéző női névnek egyik fele
30. kötőszó szerb nyelven
31. az unokának a szépapja
32. a papír alakja
34. Móricz Zsigmond regényének a címe
35. igekötő
38. kötőszó
40. személynév más
41. zenei műfaj
44. fegyver idegen nyelven

Függőleges

1. az orosz rendőrök fegyvere volt
2. híres renaissance korabeli művész keresztnéve
7. étel
8. névelő
9. Főváros címe
10. olcsó autó
13. hasonló idegen nyelven
14. szülőknél szokott lenni
17. Megdunlázva női név becézve
18. kereskedelmi kifejezés
20. égi jármű
21. hazug ember teszi
22. kertész gyakran
24. tavasszal történik
26. régi fegyver egy része
28. városon kívül van
32. a rómaiak igy hívták a harci fogatot
33. személynév más többes számban
35. modern szántógép
36. sportfelfű
37. gyermek ezt hallja örömmel
42. olasz főváros
43. helyhatározó rag

Wízszintes 1, 9, 39, függőleges 14, egyik vojvodina! Ford auto képviselő cég neve.

sőfoku vérrokonságtól származó hagyaték. Egyébként az örökösödési illeték a hagyaték nagyságától függ, amire nézve az illetékdíjszabás 23. díjtétele állít fel táblázatot. Az örökösödési illeték legalacsonyabb foka 4%, a legmagasabb 40%. Hagyaték csak az a rész, ami az elhunytak tulajdona. A közös szerzemény másik fele nem hagyaték.

Érdeklődő. 1. Ljubliában augusztus 29-én nyílt meg. Zagrebben szeptember 9-én nyílik meg. Osztályon most van a kiállítás. 2. A belföldi orvosi promóció előtt álló orvosoktól névsorát a zagrebi és a bozradri egyetem rektori hivatalában tudhatja meg. A többi adatot a noviszadi egészségügyi főnökségtől szeresheti be. 3. A legközelebbi orvoskongresszus Dubrovnikban lesz szeptember 8-ikától 12-éig.

F. S. Beograd. A hadisegély feltételül megilleti. Amennyiben elvonták, forduljon panasszal a szociálpolitikai minisztériumhoz.

D. G. Doroszlovó. A kért cikk munkatársunk Mikes Flóris írta.

N. F. Pancsevó. A munkaadónak 26 százalékot van joga levonni a munkás béréből munkásadó címén.

O. J. Beeskerek. Az optálási határidő már régen lejárt. Most legfeljebb kiutasíthatja magát Ausztriába, kérdés azonban, hogy Ausztria mint ottani állampolgárt elfogadja-e.

I. M. Szombor. A gyógyítási költségekért akkor perelhetnek, ha bizonyítható, hogy a betegséget az alperes okozta. Ha a betegség előidézése szándékosan történt, akkor az illető büntető uton is felelősségre vonható.

Többeknek. A Bácsmegyei Napló kiadóhivatala nem közölheti az autósorsolásban résztvevők sorsolási sorszáma, mert a sorszámkat a közjegyző közvetlenül a húzás előtt felvett jegyzőkönyvben állapítja meg.

D. F. Szentá. A fény továbbterjedésének sebessége másodpercenként 300.000 kilométer, a hangé másodpercenként 333 méter.

Csóka olvasó. Az agyaggalamblovóversenyben mindig szeres puskával vesznek részt. Az 1924. olimpiáson dr. Halasv lett az agyaggalamblovóverset világbajnoka 98 százalék találattal. Dr. Halasv az olimpiáson 12. Browningot használt.

H. M. Novisad. Ha mint külföldi alattvalónak lakhatási engedélye van az országban, akkor minden további nélkül elköltözködhetik más városba.

M. M. Pancsevó. Kelengyéjét vámentesen kiviheti. A feladónál peccsételtesse le a ládát, hogy Szaloniki-ig sehol se kelljen kibontania.

R. I. Subotica. Ha a férje nem amerikai állampolgár, akkor ön csak a kvóta terhére vándorolhat ki. Forduljon egyébként a zombi kivándorlási biztossághoz (Kamenita 15.)

H. Ö. Jótüzen van megírva, de tárgya jelentéktelenségénél és érdektelenségénél fogva nem közölhető.

K. G. Jelentse be találmányát a kereskedelmi minisztérium szabadalmi osztályán és kérjen rá szabadalmat.

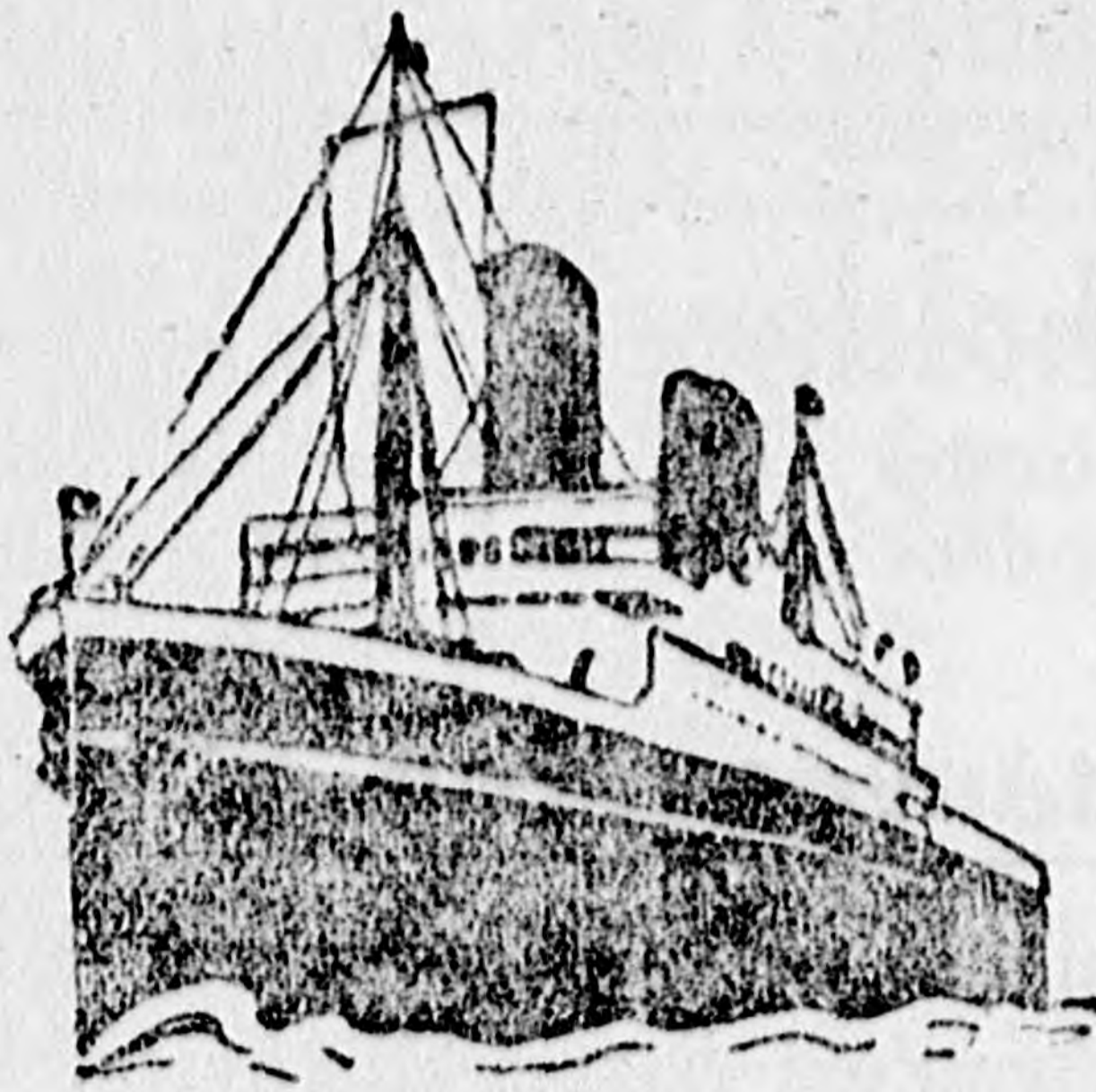
K. I. Csantavir. Inarendély kell ahhoz, hogy valaki cséplőgéppel másnál béreplést végezzen.

B. Topofa. Ezen a címen nincs jogéneve adómentességre.

B. K. Kuman. Atöbbi jelzálogos hiteltelő csak akkor tarthatja meg az árverést, ha a hirdetményben mint csatlakozottak szerepelnek, vagyis ezeknek is végrehajtási zálogjoguk van bekebelezve.

T. V. Szubotica. A közölt adatok nem elegendők ahhoz, hogy az amerikai cím kiúthatható legyen. Tegyen hozzá egy hirdetést a Newyorkban megjelenő Amerikai Magyar Népszavában.

Karlsdorfi előfizető. Az illető jelentkezzék a főszolgabírói hivatalban, adja elő a tényállást és ennek alapján esélyeg nyomban meghozzák a kiutasítási végzési Háztartási cikkeket, ruháit, fehérneműt kiutasítás esetén vámentesen viheti magával. Ezer dinárt és háromezer francia frank értékű valutát lehet az utazás alkalmával kivinni.

Royal Mail Line
Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és árutorgalom
Hambur — Cherbourg — Southampton on-
ból **Newyork** ba és **Kanadaba** **Cher-**
bourg — Liverpool — Southampton -ből
Delamerica ba

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-
Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kenyelem! Gyorsasági Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselet:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: **Beograd:** Karagorgjeva ul. 91. Ijubjana
Koludvorska 25. — **Vel. Bečkerek:** Kralja Aleksandra 4.
Sürgönycím: „Roymai pac”. **Boszna, Hercegovina és**
Dalmácia részén: S. eska Prometna Banka Sarajeva és
Gružban. Sürgönycím: „Prometna Banka”.
Split: Joklečjanova obala 8. **Motković:** Ivo Veraja.

Dipl. Ingenieur

Kovács és Társa
szivattyu-, motor-, gépgyár és vasöntöde
NOVISAD, Futaki-kapu.

Legmodernebbül berendezett gépgyár
és vasöntöde. Szerkesztő és modellirozó
iroda. Berendezve az összes géprészek
és gépek gyártására.

Teljes ellátással felvesszünk tanulókat.

7508

VELIKI-BEČKEREKRŐL

AZONNAL SZÁLLITHATÓ

I-a kétéves

romániai bükkhasáb tűzifa

I-a válogatott

romániai bükkhasítvány

a legelőnyösebb feltétel mellett, minden
mennyiségben. Megrendeléseket felvesz

STERN ANTAL VELIKI-BEČSKEREK
Vojvodina (Rizsa) szálló

Salon Eszterka

Aleksandrova ul. 9.

Párisi és bécsi modellek raktáron.
Divatos hazott kapok valourschif onból, selyem-
bársonyból 20) din rtól

Filckalapok 70 dinártól.
Atalakítások 60 dinártól.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon: 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bírpalota.
Telep: Szentai put.

Mindenféle zsák, zsinagáru, tömlő és
hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT
PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárptos
cikkék gyári áron beszerezhetők.

Naponta 750
friss pörkölt
csak
Sugár Manónál
kafetató Suboticán.

Fakereskedés
házzal együtt más vál-
lalkozás miatt **ELADÓ**
Sombor Beogradska u. 6

Prima szemüvegek inga-
órák, valamint ebédlő álló
óra, fűkhöz modern
űtőre berendezett
szerkezetek kaphatók
Markovics Ferenc
ékszerész Subotica
Kraj Petra ul. 6.

nyilas és Csajkás
órák, ékszerész és vésnők
Subotica, 7504
Strossmajerova ul. 7. Huspiae
Aranyat, ezüstöt és drágakö-
veket veszünk és eladunk.

2000 dinárt
és százalékot az el-
adásból fizetel havonta
egy per ekt
női fodrásznak
Kummerkramer Sombor, 7506

BABAKLINIKA
buhafelek és alkatrészek 50 szá-
zalek alacsonyabbak. Javítások
vidékre gyorsan és pontosan.
Fogorvosi fodrász Subotica,
Pašićeva ul. 6. Beküldött haj-
ból copfos 3 ágygal 30 din. ért
készülnek. 4-74

Saját készítmény!
Allando nagy raktár!
Legujabb divatu
modern
cipőkben
Márkó Pressburger
vezet

Külön mértékosztály! Szak-
szerű orvhopád munkák!
Aleksandrova ulica 5
Bárány-szálloda mellett 341

ELADÓ

Bácska egyik legna-
gyobb magyar nagy-
közsejében legforgal-
masabb helyen levő

**fűszer-
és vasüzlet.**

Megkeresések
„VASÜZLET” jeligére
e lap kiadóhivatalába
kéretnek. 7497

כשר

כשר

A szentai „Szeárd” hitközség mézárosa
házilag tisztán kezelt I-a szálamit és
kolbászt vidékre pontosan szállít:

HEIDUSKA MÉSZÁROS SENTA

A legolcsóbb és legjobb **FÜZŐK**
kivitelű halcsont nélküli

készítését elvállalom, valamint
tisztítást, javítást, alátást

Haskötők orvosi rendelés után

GUTAI FERENCNÉ

Subotica, VIII. kör, Os'ojiceva-ulica 29. szám. 7476

Üzlethelyiségem felmon-
dása miatt a raktáron levő
férfi-, női- és gyermekcipő-
et valamint férfi- és gyer-
mekeszmákat 24 számtól
kezdve, színes és lakkbőrből
melyen leszállított áron

küarsíom

Nézzé meg
kirakataimat!

THURZÓ

cipész. Subotica
Aleksandrova ulica 1 6720

ÉKSZEREK

ARANYLANCOK, ÓRÁK

REPOVICS-nál

Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
Ékszerfoglalkások megvárhatók.

ELADÓ

házhelyek az új Sand
pálya közvetlen köze-
lében. Érdeklődni lehet.

ENGLER MÁTYÁSNAI

VIII. Pala Dobanovácán ul. 7. 6721
(Corda Bódog u.)

Ébözőüti nyaku befőt és
űvegek és kő csöndények

Berkes József

űveg-
és porcellán kereskedése
SUBOTICA

Zrinjski trg 9. István utca sarok
nagy gyűmölcsipiac.

űveg és porcellán árak
nagy választékban

Versenyképes árak

Épület űvegezés és
képkeretezés 2625

7549

Elsőrendű

cukrász-segéd

felvétetik.

Dornstädter, Novisad

Előnyomdaberendezést
modernül és szakszerűen össze-
állítva legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL
előnyomdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka) 4489

Ingyen kóstoló

lesz f. hó 9-én Noj-
csék Géza fűszer-
üzletében a Vancó-
féle crém-porpól
készült

crémből.

Mindenki meggyőződ-
h tik ezen crém-par-
kivá ó mőségűről. 7624

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:
Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmulhatatlan
minőségben

a legkollemesebb és legolcsóbb
HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK
KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Módos (Jaša Tomić) Banat

HÁZASSÁG MAGÁNHIRDETÉS

Legszigorubb információt kibíró
30 éves építés. és építő-mester
fess, magas, jómegerjenésű, kifogástalan, korrekt uriember,
nősülne vagy benősülne jómódu családba. Csakis esin-
nos külsejű, intelligens hölgyek hozzájártoznak szíves ki-
merítéssel levélüket kéri címmel. Dis kreció, uri becsület-
szó. Cím: Rudolf Mosse, Budapest VI. „Diplomás 30” jeligére.

Fűzőkülönlegességek

toilet fűzők elsőrendű drából már 250 dinártól, a leg-
kényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők
legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve

DIMITRIJEVICS JULISKA FŰZŐTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10

Sombor várostól 3 km távolságban a Sombor-
čonoplai országút mentén 75, esetleg 125 hold
prima szántó

teljesen modern kastélyal és a hozzá szükséges
teljesen jókarban levő gazdasági épületekkel eladó.

Részletes felvilágosítással szolgál: dr. Würtz Mihály
ügyvéd Sombor, Kaludjerska ulica 3. Telefonszám: 320. 7262

PAPPLANOK

Rouge, klot, rózsaszín és minden más fajta
mérésékelt áron állandóan raktáron.
KÜLÖN PEHELYPAPLAN OSZTÁLY
ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLUNA
M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB
VLASKA ULICA 92. — TELEPON 28—39.

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
ELŐNYONDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT (BAČKA)

VEGYE MEG A FENEMLITETT
CÉGNEL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN.

Bánáthban járás székhelyű városban, jóforgalmu rő-
fűstüzlettel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és
100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő **egy**
emelets. haz jutányos árban eladó. Bővebb
felvilágosítással szolgál **Dr. Belohorski és Szugyi**
forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I./10. 5132

Kanadába és az Egyesült Államokba

legujabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól — Antwerpenből — Hamburgból Liverpoolba
Leggyorsabb összekötötes mindenhová

Kanadába és az Egyesült Államokba

Mindenmü felvilágosítást az utazásról, menet-
díjakról, továbbá a

legpontosabb adatokat
földmivesek elhelyezkedésére

a kanadai farmokong ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 107
Zagreb, Petrinjska ul. 40 3309

Egy nagy sarokház

a város központjában, gyárteleppel, tömegiekre évek óta berendezve, nagy vevőkörrel (szaktudás nem szükséges) minden célra alkalmas raktárakkal vagy műhelyekkel, szép lakással, irodákkal, nagy pincével, deszkázott padlásokkal, gyári berendezéssel vagy anélkül, betegség miatt azonnal **eladó**

Lakás, valamint a raktár és pince azonnal átvehető. Érdeklődni lehet: Novisad, Paromlinska ul. 7. vagy Schmolka hírdetőjében Novisad, Putoški put 2.

Bauerné Kiss Erzsébet

Leánynevelő Otthona

Budapest, VIII., Népszínház u. 22. III. 8. nyilvános iskolába vagy tanfolyamokra járó uri leányok részére

Zene és idegen nyelvek intenzív művelése. Korrepetálás. Elsőrangú tanerők. Kitűnő ellátás. Prospektust kívánatra küldünk.

Tüzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk- és gyertyánhasábfát, úgymint 2 éves száraz vegyeshasábfát, fűrészelt dorongfát legelőcsőbb napjára mellett, vasuton esetleg hajón is szállítható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szívógázmotor üzemhez alkalmas, legelőcsőbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

PRAGA PICCOLO AUTÓK

A Piccoló típus, kis fogyasztásával, nagy sebességével és tetszelős karosszériájával

a tökéletes kisautomobil

RECORD

Ipari és Kereskedelmi R. T.

Novisad

Vel.-Bečkerek

Temerinska ul. 8.

Vilsonov trg

7414

LIKÖR ÉS RUMGYÁRTÁS KÜLÖN ILLETÉKEI MEGSZÜNTEK!

Esenciákat

és eterikus olajokat elsőrendű minőségben gyárt:

DESTILERIE R. T.

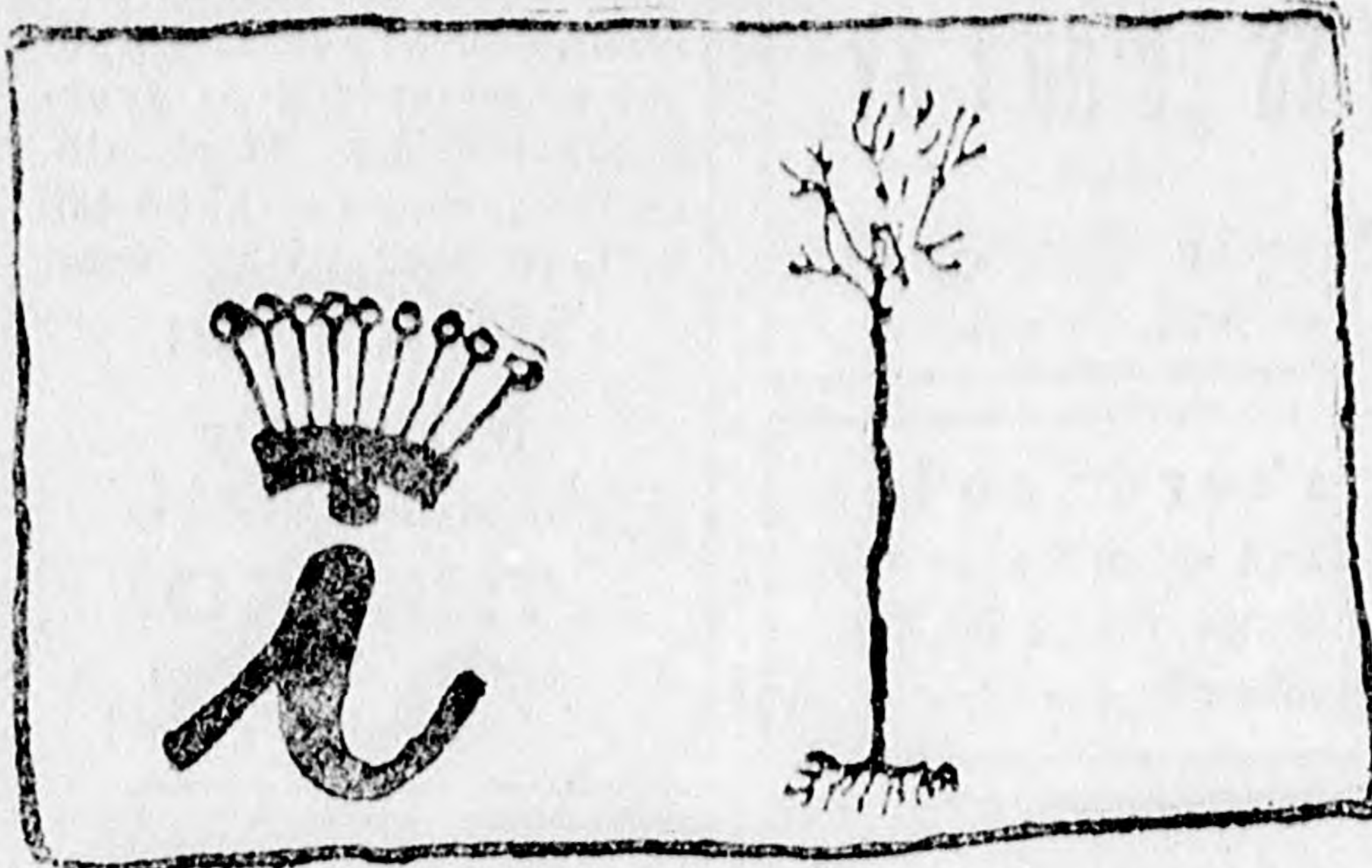
első jugoszláviai rum, likör, eterikus olaj és eter gyár

ZAGREB Račkoga ulica 10.

TELEFON 3-70.

Táviratcim: DESTILERIJA!

Rejtvény.

A múlt vasárnapi rejtély helyes megfejtése: „Önállóság”

Helyesen megfejtették: 211-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Kozma Livia Feketiő, 2. Bertron Kornélia Novivrbas, Korell-Kreuz-gasse, 3. Szegő Bözsi Kula, 4. Stefanović József Ruma Srem, 5. Kanyó Mátyás Bajmok, 6. Stern Samu Senta.

Keresztsoros-rejtvény

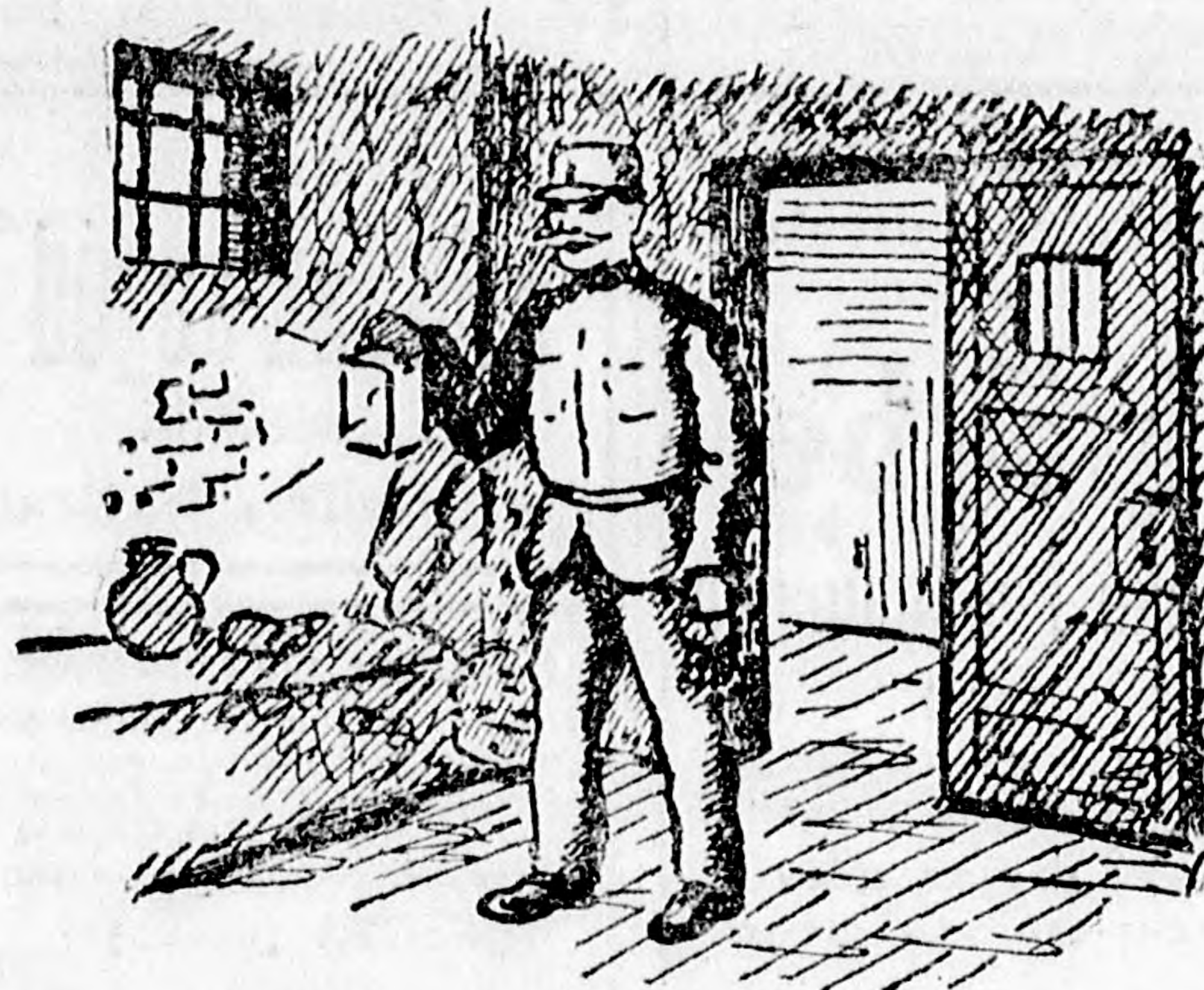
A múlt vasárnapi számban közölt rejtély helyes megfejtése:

Vízszintes: 1. Séd, 4. Páris, 6. Kos, 8. Rt., 9. Po, 10. Iró, 11. Ro, 14. Ki, 16. Monitor, 19. Hinár, 20. Ár, 21. Pust, 24. Saul, 27. Berber, 28. As, 29. Ud, 30. Ozonos, 34. Mar, 35. Cortez, 36. Sámson, 37. Bál, 39. At, 40. Do, 42. An, 43. Ma, 44. Juh, 46. Koliba, 47. Ba, 49. Barker, 53. Mozart, 55. Op, 56. Ab, 57. Atilla, 58. Dara, 59. Tóni, 60. Volta, 62. Kipling, 64. Apó, 65. Te, 66. Om, 67. Ara, 69. Órc, 70. Ambra, 71. Elv.

Függőleges: 1. Sás, 2. Ér, 3. Dió, 4. Potroh, 5. Sápkor, 6. Krim, 7. Noir, 12. Oniksz, 13. Status, 15. Ir, 17. Oh, 18. In, 21. Per, 22. Ur, 23. Teodora, 24. Szonett, 25. Un, 26. Lob, 27. Batum, 30. Osaka, 31. On, 32. Oh, 33. Sámfa, 34. Máj, 38. Lat, 41. Olt, 45. Hód, 46. Kar, 48. Apropo, 49. Bastit, 50. Ab, 51. Rio, 52. Ali, 54. Za, 60. Vipera, 61. Ancora, 62. Kata, 63. Game, 68. Ama, 69. Örv.

Rejtettkép.

Hol a fegyenc?

A múlt vasárnapi rejtettképen a virágárusnőt megtalálták 189-en.

Az első díjat, a nagyított fényképet Kardos Hermin Vel.-Bečkerek Miletičeva 5 nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, egy monogrammot, 10 különböző fazonban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Sámuel sentai tüzletéből Keller Katus Mokrin nyerte, aki közölte velünk, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, egy doboz valódi Astra körömlakkot Nagy Bertalan subotici gyógyszerárúhárból Merschbacher Erzsike Vel.-Bečkerek Beogradska ul. 3., aki küldjön be 10 dinár portóköltiséget a kiadóba.

Keresek megvételre egy komplett és jókarban levő

kendermángolókövet

egyben olcsón ajánlok egy jókarban és teljes munkaképes 24 HP nyersolajmotort, mely 1918. évben Wohanka budapesti gyárából került ki.

Pavlović Nikola, Stapar (Bačka)

7356

Allandó BUTOR Minálitás

NAGY VÁLASZTÉK EGYSZERŰ ÉS MŰBUTO. ROKBÓL SZOLID KIVITELBEN

Megrendelések legmodernebb, saját, vagy megadott tervek alapján rendkívüli olcsó árakon

Erdélyi lakberendezési vállalatánál

Subotican, IV. Sudarevičeva ul. 4.

FÖLDBIRTOK ELADÁS!

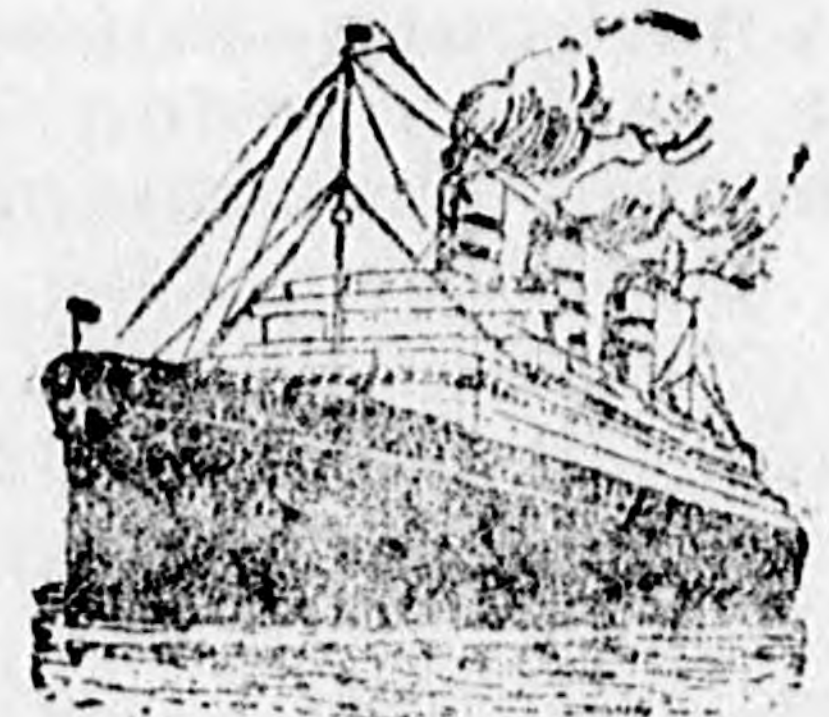
100 holdas szántóföld egy darabban, elsőrendű, termőföld, az összes szükséges épületekkel, víz és vasut közelében, Sremski-Mitrovicától nem messze,

jutányos áron eladó.

Közelebbi feltételek megtudhatók Dr. Giga Aranicki Srem-Mitrovica.

7612

„VESNA” HAJOZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
S U S A K

Rendszeres személy és áruforgalom

DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:

ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKA-KIKINDA.**

Budapesttől 65 kilométernyire Fehérmegyében, vasutállomás közelében

800 katasztrális hold

prima szántóföld

épületekkel, egyben vagy kisebb parcellákban

eladó.

Dr. Ruzsics Károly Budapest, V. Hold-u. 1

Nione Burgit szól:

Most a hegyes cipő modern

és én meg is értem, hogy mindenki a divattal tart, minthogy a kecses lábacskák nekem is tetszenek.

De ha a szemlélő örömmel is legelteti szemét, az aki ilyen cipőt hord, sokat szenved a tyukszemtől, mert ilyen cipőben a séta minden más, csak nem kellemes.

A legsimulekonyabb simmi is kinszenvedést és a farsang bőjti kinokat okoz, ha idejében nem gondoskodunk arról, hogy ezektől a kinoktól megszabaduljunk.

Ezért nem lehet elégszer felhívni a figyelmet a Burgitra és ismételtén kijelenteni, hogy a Burgit tyukszemtapasz ezeket a fájdalmas tyukszemeket gyökerestől együtt kellemesen megszünteti.

Emellett azonban ajánlatos a Burgit talptapaszt és a Burgit lábfürdőt is alkalmazni. A Burgit talptapaszt a lábtalpat a legrövidebb idő alatt megszabadítja mindennemű bőrkeményedéstől. A Burgit lábfürdő felrisszítja a tüzes lábakat, erősíti az inakat és izmokat és a lábát hajlékonyá teszi, úgy hogy a láb a legszűkebb cipőben is kényelmesen érzi magát.

Ápolja tehát lábait szorgalmasan Burgittal és jegyezze meg, hogy a Burgit gyűjtőcsomagok mind a három készítménnyel 30 dinár előnyárban itt is minden drogériában és gyógyszerárúhárból kaphatók. Ha az Ön szállítóójánál elfogyott volna, ami a nagy kereslet mellett könnyen megtörténhetik, rendeljen egy ilyen csomagot közvetlen lerakatunknál

Ivan Svetec Novomesto

BURGIT G. m. b. H. Freilassing, Bayern

Fontos!

Megőrizendő!

(Folytatása következik)

ZSÁKI PONYVAI ZSINEGI SZALAY ÉS TÁRSA

Subotica, Civil-Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komlós zsákokat, karpitos cikket és az összes len és juta árut NAGYBAN előnyös áron. KICSINYBEN

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

Ajánlja elsőrendű, jónévu, ismert gyártmányait: DIESELMOTOROK LÉGSŰRÍTŐVEL DIESELMOTOROK LÉGSŰRÍTŐ NÉLKÜL STABILGŐZGÉPEK FÉLSTABILGŐZGÉPEK GŐZKAZANOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek. Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöki látogatás. Azonnali részletes felvilágosítással szolgál SOMOGYI LA SZLÓ okl. gépészmérnök Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15

A nagyérdemű közönség figyelmébe! Naponta friss ujdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SAGI ÉS MARIJANOVICSNÁL Husplac szerezhet be Városi zenéde épület

Aki parkettáztatni akar

Hermann Rudolf asztalosmesterhez Novisad Ljubjanska ul. 25., aki minden e szakmába vágó munkát a legolcsóbban és szakszerűen készít el. — Kérjen ajánlatot.

FIGYELEM! FIGYELEM! FORD- ÉS FORDSON ALKATRÉSZEK

legszebb raktárát találja FORGÁCS BENŐNÉL, NOVISAD Pašičeva (Szűcs) utca 22. — Telefon 244 MEGRENDELÉSEKET AZNAP FOGANATOSITOK.

Wohanka és Társa Utóda R.T.

Teljes malomberendezések

Egyes malmi gépek Díjtalan mérnöki látogatás Költségvetés

Legújabb és lejobb rendszerű szivógáz- és nyersolajmotorok 5-200 HP-ig

Vezérképvisező az SHS királyság részére FÖLDVÁRI LAJOS SOMBOR

BUTOR Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tartóját áron alul, a gyár alakítása miatt, nagyban és kicsinyben, a legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben ATLAS D. D. butor- és fa ragyár, NOVISAD

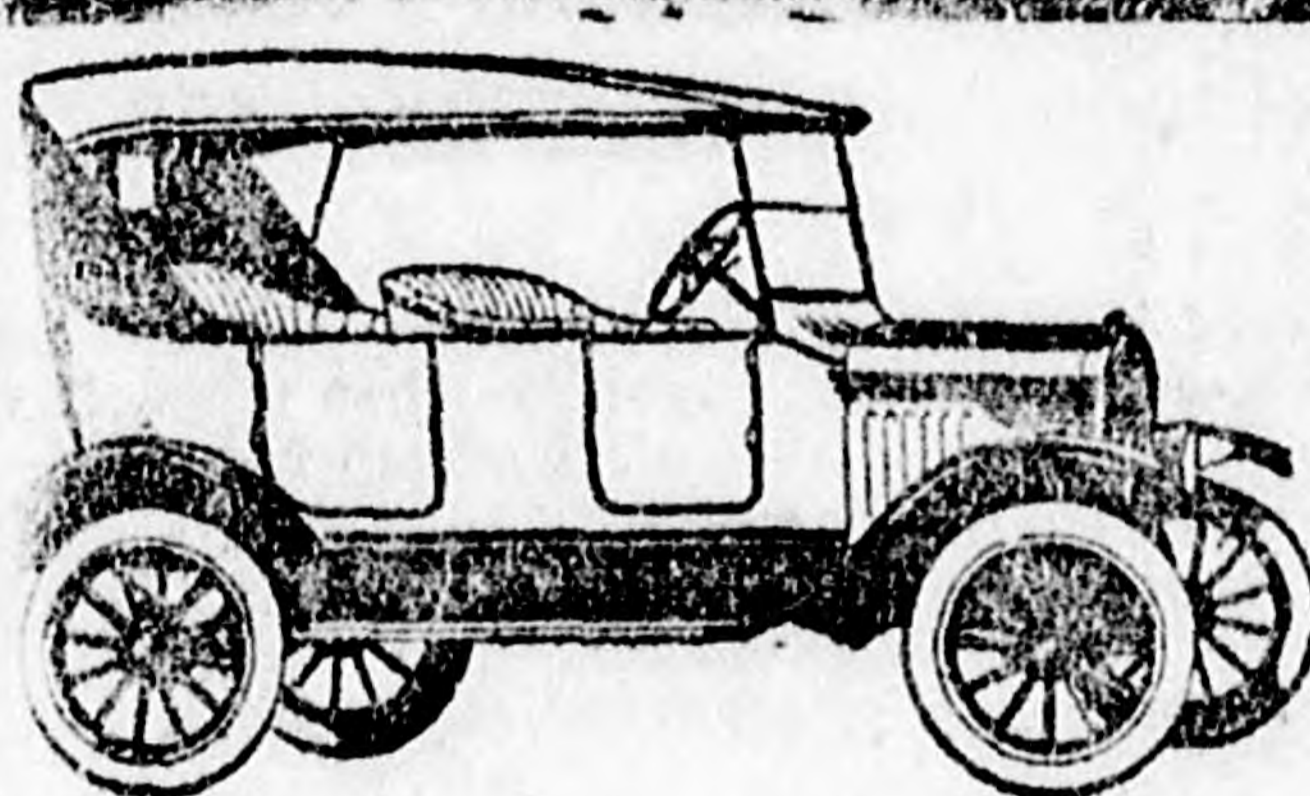
Helybeli nagy gyárvállalat villanyszerelőt keres

aki egyenáramú motorok üzemen tartását, kezelését, szerelését és javítását érti. Volt tekercselők (Wickler) előnyben. Írásbeli ajánlatok eddigi működés, nyelvtudás és fizetési igények megjelölésével „Elektromotor” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.

Földbirtok bérbeadó vagy eladó 150 hold szántó és 20 hold legelő

Kaptól községben felszereléssel vagy anélkül gazdasági épületekkel és lakásokkal JOSIF ADLER SLAV.-POŽEGA

PATKÁNYIN (törv. v.) Patkányirtószer Reiter Oszkár vel-beck re nyug. lókap tany nagyszéri tálmánya. Doboza 15 dinár Fő-elárulója: Patkánygyár (Torontáli Agrárbank Rt.) Vel.-Beckerek Vizonteladók Subotican Hezi dronera és Kurtoš Miloš vegyeskereskedő által a biztos eredményt

MIHÁLY SZKALA autó- és kocsifényező, nyerges SUBOTICA

Oslobodjenje ul. 23. — (Senčanski put) volt Sebestyén és Szentes mérle gyár Vállalja autók, valamint kocsik fényezését és a karpitózásnál előforduló összes munkákat. Előnyös árak! Pontos és szakszerű munka!

350 öl puha tűzifa (1924-25 évről) 60 százalék hasáb, 40 százalék dorong o csó áron eladó Freiermuth Ferenc Osijek I. Strossmajerova 83 7548

TÜKÖR-BORITÓ MUHELY Toilett, szekrény, kézi, egyszerű és CSISZOLT tükröket készít, rongált és vakult tükrök JAVÍTÁSÁT és ÜVEGCISISZOLÓ munkát vállal mérsékelt áron DROBAC SZIMA VEL.-BECKEREK (a szerb templom mellett) 4209

Kyffhäuser-Technikum Frankenhäuser (DEUTSCHLAND) Ingenieur- und Werkmeister-Abteilung für allgemeinen und landwirtschaftlichen Maschinenbau, Elektrotechnik, Flugtechnik und Eisenhochbau.

S. AD. ENGL SUBOTICA DETAIL JELAŠIĆEVA ULICA 2. TELEFON 815 ENGROS PETROGRADSKA UL.

Dürkopp, Haid & Neu (Exzella) világhírű varrógépek úgy ipari, mint családi használatra H. Stoll & Co., Reutlingen világhírű német kötőgépek (original „Links-links”) jugoszláviai főraktára

HELMER MIHÁLY villanyörre berendezett reszelővágóműhelye Vel.-Beckerek Geteova (Német) ulica 40 Vállalja ócska reszelők és rásplyok újra felvágását. Szerszámot készít kőfaragóknak

Beckereken festék, lakk, ecset, lárány, fedőlemez, és minden festékszakmába vágó áru legolcsóbb Welterschan Jánosnál

Mérlegeket a subotical kiállításon vegyen J. Sebestyén mérleggyár Subotica

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim szépek, tartósak és olcsók Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica Pašičeva ulica 8

„ATOM” SUBOTICA ALEKSANDRA UL. Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható

JEGYEZZE MEG a suboticei mintavásáron sem vásárolhat olcsóbban mint **RÉTI i DRUG** új rőfősüzletében **RUDICS U. 3.**

KURPENSION „SOPHIENHÖHE“ SLIFTING BEI GRAZ

TULAJDONOS ÉS VEZETŐ: Dr. A. BADER

7430

Modern gyógyintézet lábadozók részére, pormentes, napos fekvés, kitűnő levegő, hízó- és fekvőkurák. — Nagy természetes park, gyönyörű fenyves, minden kényelem, kitűnő ételmezés, különösen alkalmas őszi és téli tartózkodásra.

Saját autóforgalom.

Felvilágosítással szolgál és szobarendeléseket elfogad:

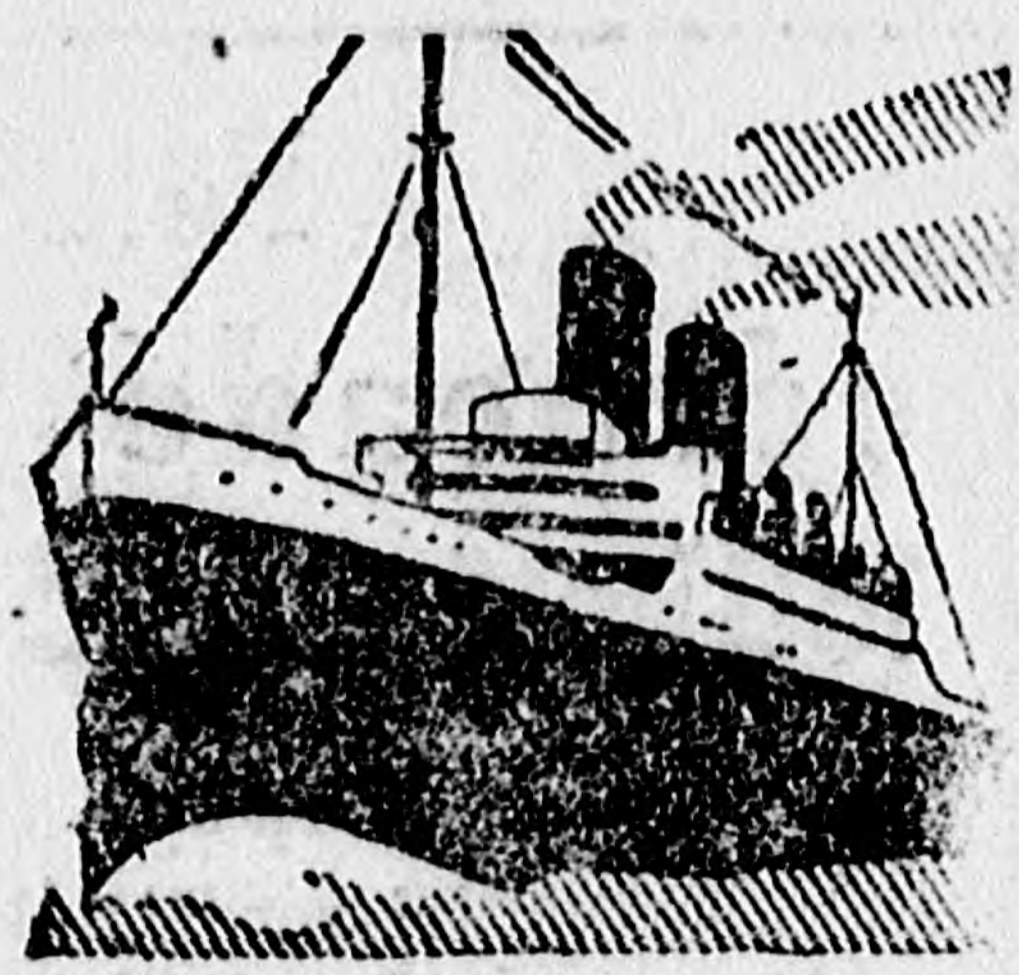
„SLAVIA“ nemzetközi szállítványozási r. t. SUBOTICA,
Cara Dušan, ulica 1.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:

Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

Jugoszláviai vezérképviselet
„TRANSOCEANIK“

Jugoszláviai Utazási és
Szállítványozási R. T.
ZAGREB, Pejtrinska ul. 6.

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és
legkényelmesebb
vonal jugoszláviai
kivándorlók
részére

Kitűnő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:

„METEOR“

ügynökség
és információs iroda

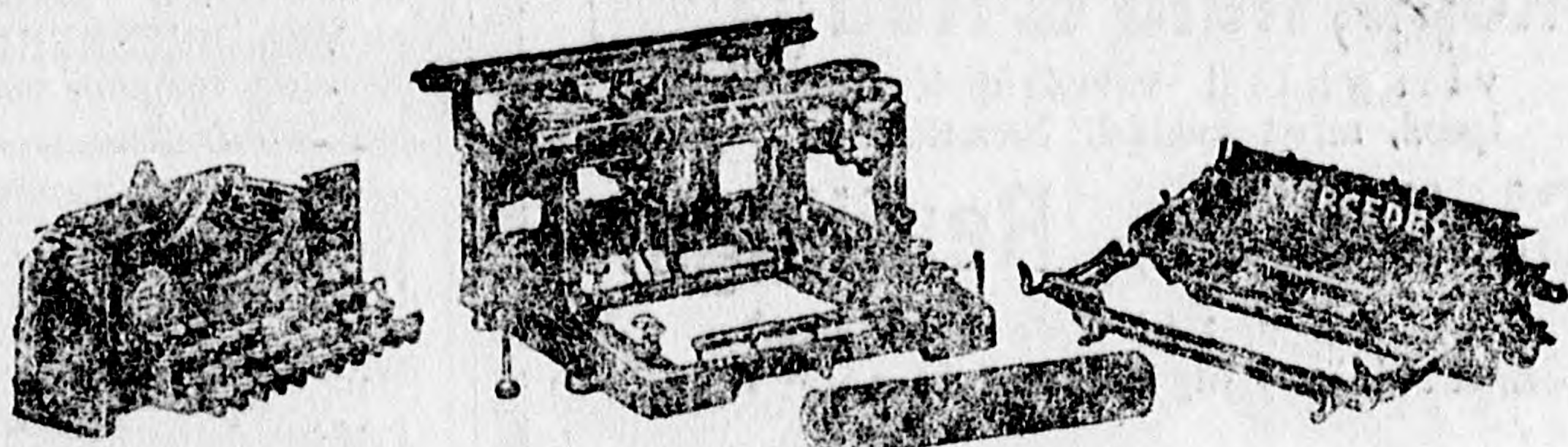
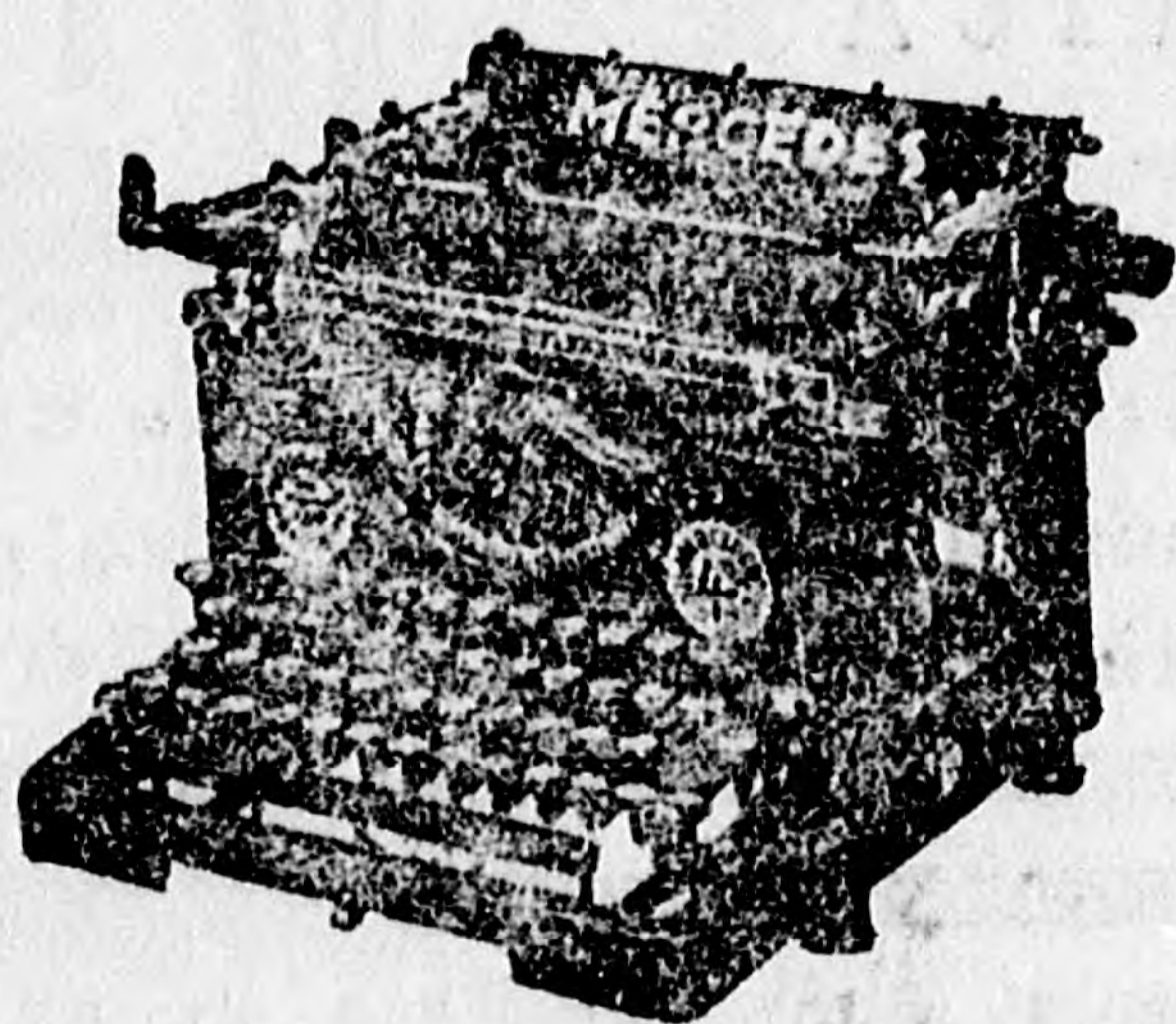
Vel.-Bečkerek

Wilson tér 3. Sürgőnyeim:
Transoceanik V. Bečkerek

CSAK MERCEDES

kicserélhető betüzetű
írógépen írjon, mely
így szétszedhető:

A) Pavillon 116/24 számú szoba

SHS. vezérképviselet WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

AUTOMOBILOK

különböféle gyártmányu, egy teherautó, egy fél teherautó és több luxus-autó a legjobb állapotban garancia mellett eladó. **AUTOGARÁZS Pesen-Janski**, Novisad, Madjarska ulica br. 53. 7611

NAGYIPAROS

keresi vagyonos özvegy vagy idősebb leány ismeretséget házasság céljából.

Leveleket „VERA“ jellege alatt a kiadó továbbítja. 7285

Soványító szer

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsírt és hajat az illető testrészről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati utasítással együtt 160 dinár.

Kérje minden gyógyszertárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselet:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:
BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

„SRPSKA KRUNA“ SZÁLLODA ÉTTEREM és KÁVÉHÁZ BEOGRAD

A KALIMEGDAN FŐBEJÁRATÁNÁL

TELEFON: 420.

A beogradi boulevard legszebb helyén, 60 méter hosszú árnyékos terasz, elsőrangú hazai, BÁCSKAI és francia-angol konyha. Jugoszláv zban elismert elsőrangú italok: sör, bor, pezsgő a legjobban hűtve.

A szálloda, kávéház és étterem, valamint a cukrászda a külföldön szerzett tapasztalatokban és szaktudásban gazdag Marković Tritun igazgató vezetése alatt áll. Minden este a királyi gárdazred zenekara hangversenyt. Vasár- és ünnepnapon délelőtt 10 óratól délután 1 óráig nagy sétahangverseny: mindenkor a karnesterek személyes vezetésével.

A bácskai magyarok találkozó helye.

A személyzet az országban használt összes nyelvet beszéli.

A szállodában elegáns berendezésű és mérsékelt áru szobák, saját cukrászda, auto-garage irodaszoba mindenkor a t. utazóközönség rendelkezésére áll.

Pontos, szolid és előzékeny kiszolgálás!

J. M. GEORGIEVIĆ i BRAT

FANAGYKERESKEDÉSE

VRŠAC

BANAT

□

Ajánlja belacrkvai gőzfűrészenek termékeit nagyban és kicsiben ugymint: szlavoniai tölgyfapallók, gerendák stb. minden méretben, erdélyi és bosnyák fenyő épületfákat, deszkát, pallót, asztalosárut legjobb minőségben legolcsóbb áron.

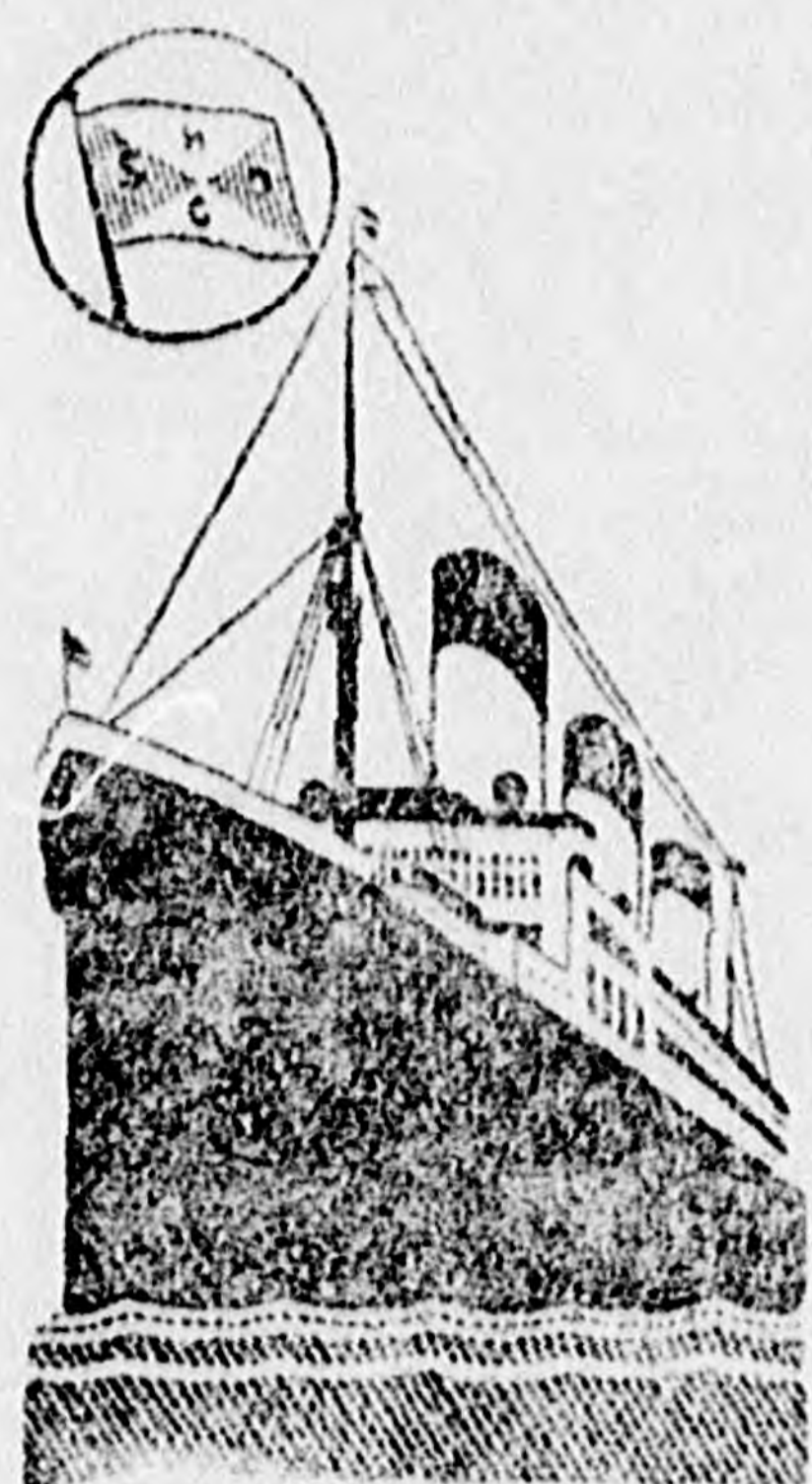
Nagybani tűzifa import Romániából, két éves száraz I. o. bükkhasábok.

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Táviratcim: Hessian. Telefon: 531. — 6075

Üzletem áthelyezése miatt Balázs J. Jenő

raktáromon lévő összes árukat mélyen leszállított árban árusítom.

Ez a
Hamburg-délamerikai gőzhajózási társaságak
az a hajója
melyen 1924 őszén Pintér földműves Feketiőről
kivándorolt
Amerikába, ahol régebben kivándorolt rokonától
70 millió dollárt
örökölt. — A Hamburg-délamerikai gőz-
hajózási társaság legnagyobb és leggyor-
sabb hajói minden kilencedik nap indulnak
Argentínába, Braziliába, Uruguayba stb.

Felvilágosítást nyújt magyarul, németül és szerbül:

Vel.-Bečkerek: Aleksandrova ulica br. 27.

Beograd: Karadjordjeva ulica br. 89.

Zagreb: Šenoina ulica br. 30.

7597

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben

Telefon 264

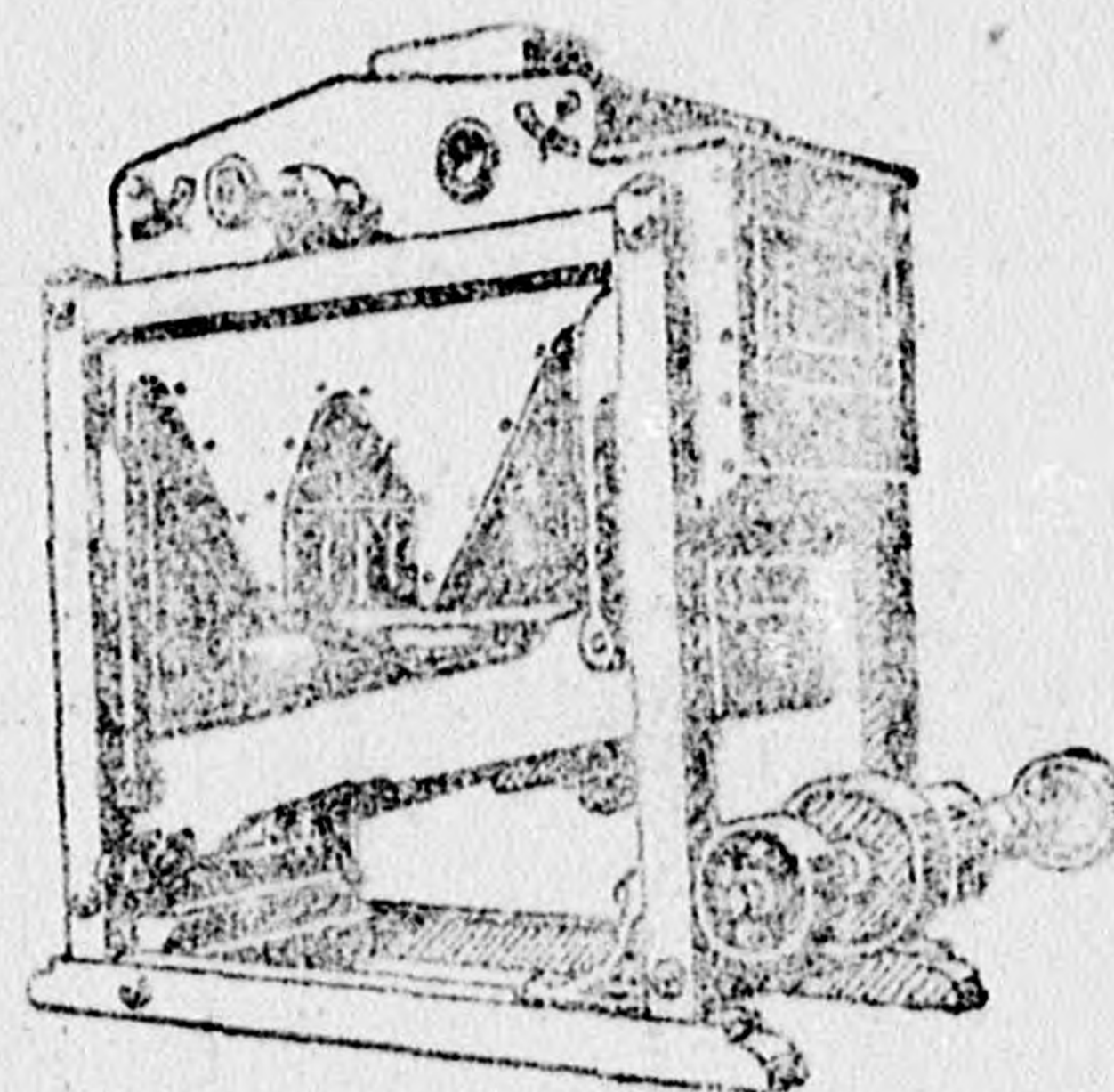
Telefonszám: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyári

Teljes malomberendezések.

Állandó raktár malomgépekből és kellekekből!

Vezérképviselő Novisadon: Gruber Ferenc mérnök-igazgató

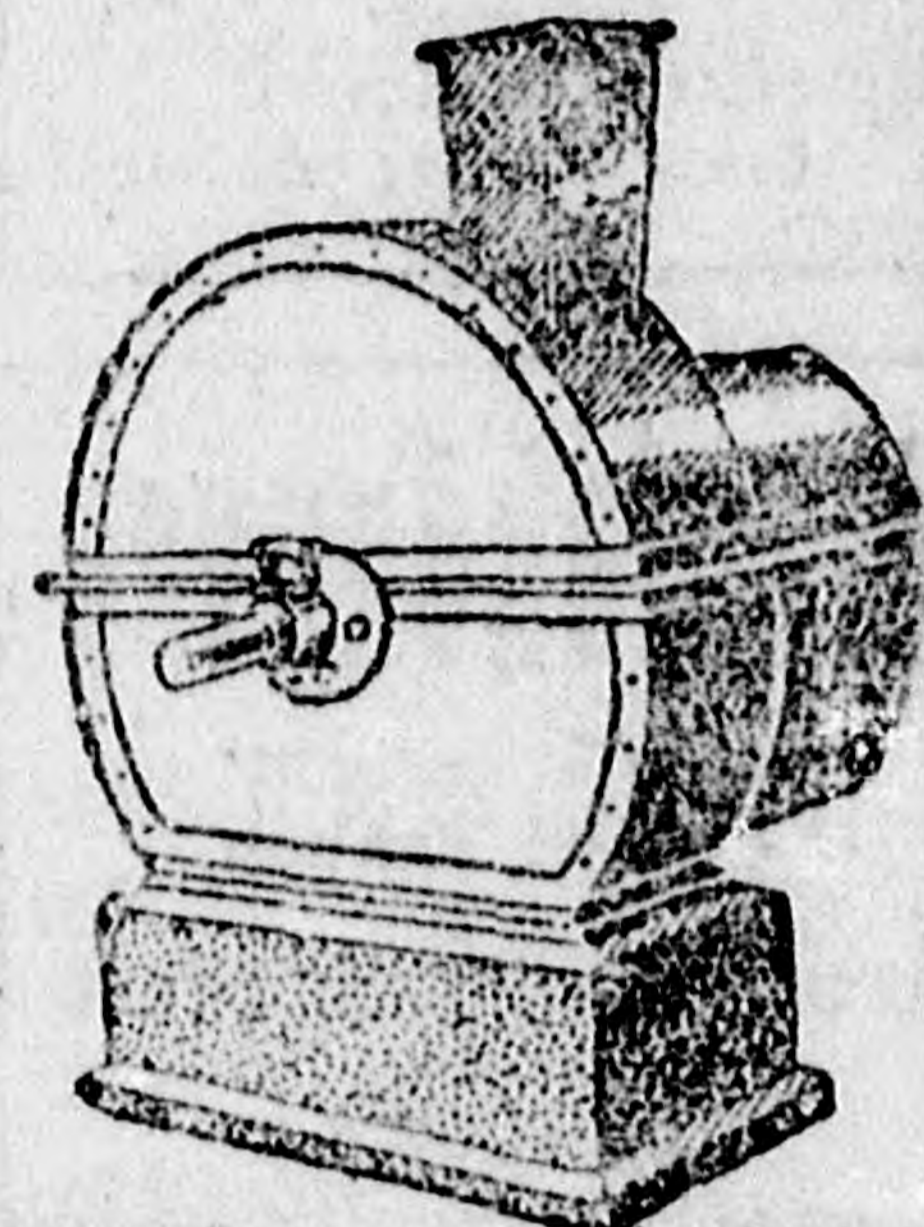

Kralja Aleksandra
ulica 16

Telefon 266.

Telefonszám:

GRUBER
MENRATPALOTA
NOVISAD

7311

ALKALMI VÉTEL!

ALKALMI VÉTEL!

A KÉSZLET ELADÁSA UTÁN JELENTÉKENYEN FELEMELT ÁRAK

Ház- és villatulajdonosoknak, kórházak és szanatóriumok, új épületek, kis és nagy gazdaságok, gyárak, műhelyek, mozik, hajók, Radio-leadó állomások és általában mindenhol, mindenkinél, ahol nincs kapcsolat a villanyáramhálózattal a

3 PS.-BOSCH-MOTOR-VILÁGÍTÓ AGGREGAT VALÓSÁGOS ÁLDÁS

Bosch-benzin (benzol) motor Bosch-dynamoval bárhol fellátható és elszállítható. Súlya ca. 75 kg. Alkalmos világító és bármely gépet meghajtó áram előállítására. Teljesítmőképesség 1000 watt, 65 volt feszültség, 15 amp. áramerősség.

Gyári ára: 20.000 dinár franko elvámolva ab jugoszláv állomás, csomagolással együtt. Fizetendő első fele a megrendelésnél, a hátralék fuvarokmányok alapján vagy 6 hónapos részletfizetés váltók ellenében 2% os havi kamatokkal.

Eredeti mintadarab megtekinthető:

CH. NUSSER BEOGRAD

Cara Uroša 6. a — Telefon 28-14.

7547

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben. Felülmulhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legököltezebb kidolgozás. Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

Torontái Mezőgazdasági Gép-
ipar, Vas- és Fémöntőde R. T.
Vel.-Bečkerek

Ajánlja saját gyártmányu

I-a kukoricamorzsolót

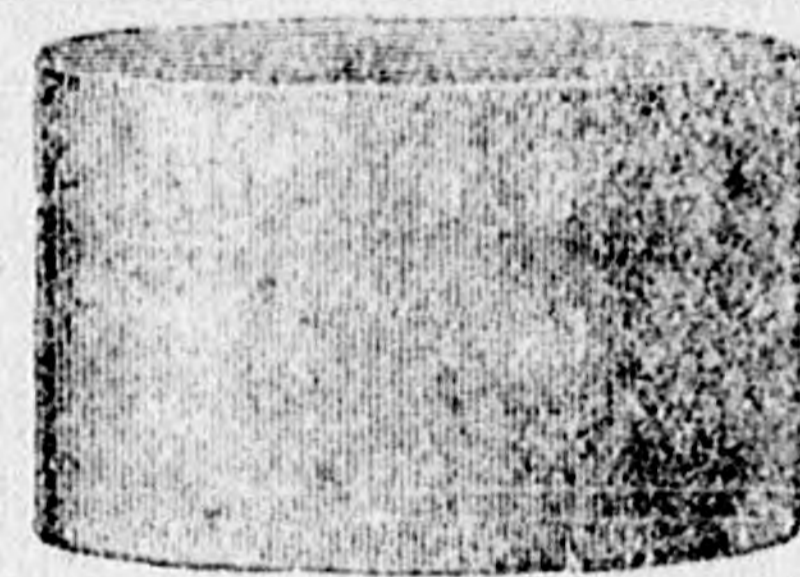
kézi hajtásra, ké- és láb hajtásra, kéz és láb-
hajtásra szelelővel. Mindennemű vas- és
rézöntés valamint gépjavítások.

Árusztály

Állandó raktár zománcedényekben,
Schember szisztemáiu mérlegekben
Rudolf Schmidt & Co. reszelők és
szerszámokban

Bánati képviselője a ZINKARNA D. D.
CEL E, horgonyzott lemezgyárnak
Prompt szállítás! Gyári árak!

6388

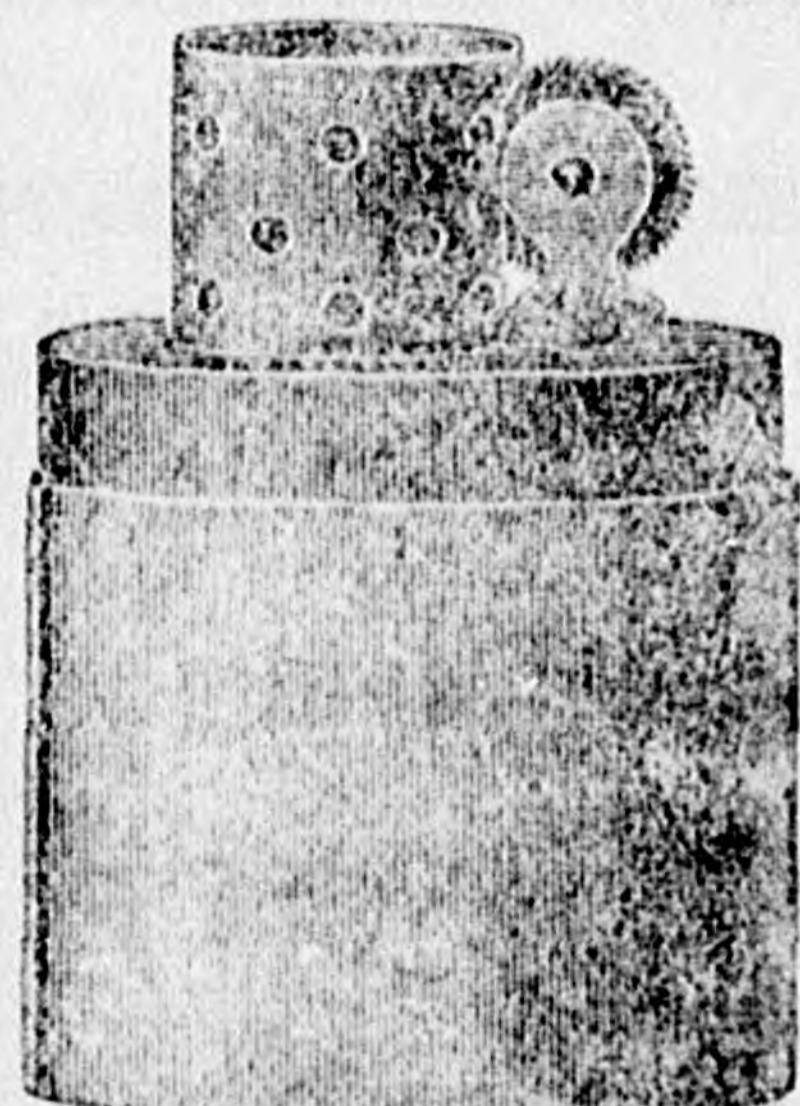
Az igen tisztelt érdekeit kereskedő urak
tudomására adjuk, hogy
vezérképviselőtünket a mai napon

A. MAYERHOF

optikus urnak Subotica, Aleksandrova ul.
9. szám adtuk át, hogy t. vevőinket köz-
vetlen kielégíthessük. „Taifun“ „Bora“
stb. viharálló gyújtókból valamint Auer-
metall tüzközből állandó nagy raktárt lé-
tesítettünk, úgy, hogy fentiekből minden
nagyság és mennyiség állandóan gyári
áron kapható. Tisztelettel

TREIBACHER CHEMISCHE WERKE A. G.
WIEN

7304

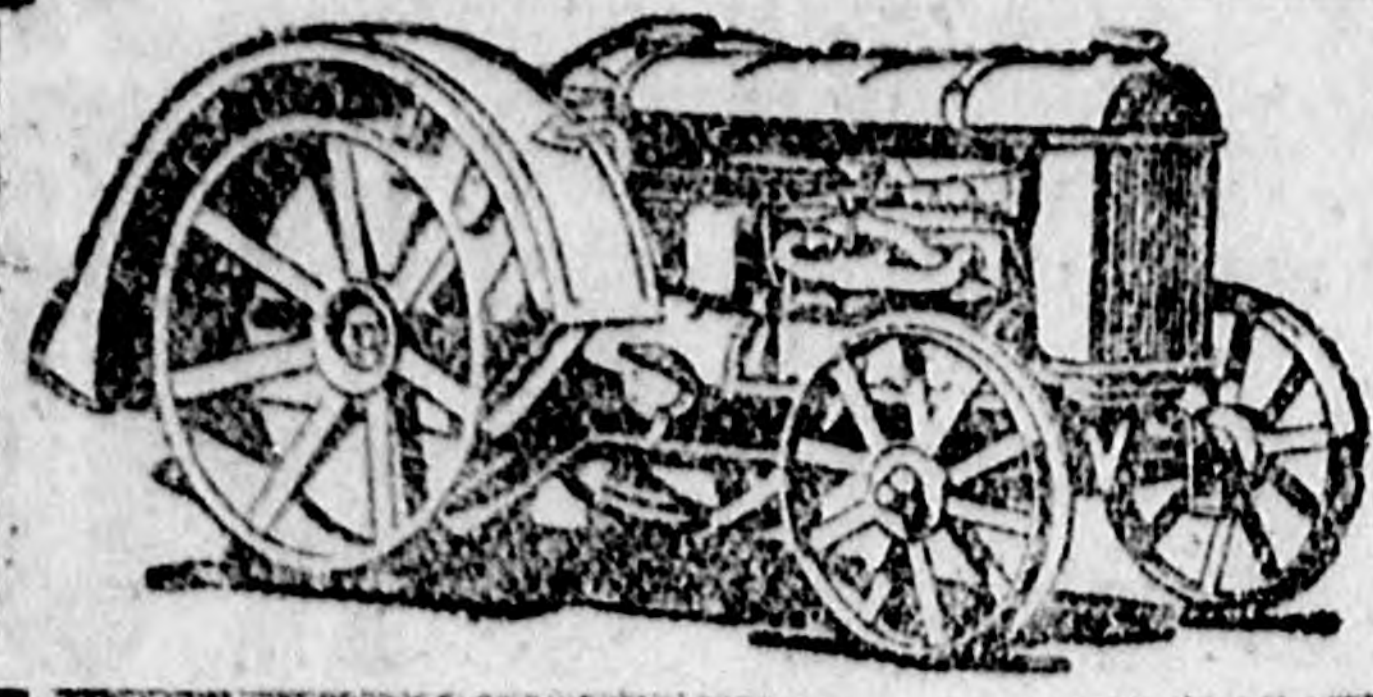
33

MOTOR ÜZEMBEN

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erőgépek

BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

7000

Fordson Traktorok Oliver ekével, Fordautók

raktárról azonnali szállításra kaphatók

Földvári Bélánál St.-Bečej

Telefon 83

Telefon 83

Nagy Várjas A. Rókus

asztalosmester

VI. Vukovićeva ulica 38
(Csirkebiacná)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész bútort.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt árainról tessék meggyőződni!

2595

Iskolakönyvek

előírás szerint eredeti áron

író és rajzszerkesztők füzetek

legolcsóbban

VIG

könyvkereskedésben
Subotica 7439

RESTAURANT KOD TRI BRATA

volt „Tri Šešira“

Subotica, Knez Mihajla ul.

Kellemes kerthelyiség!

Izletes ételek és legjobb italok állandóan.

Friss csebabcsicsa és raz-nicsa már délután kaphatók

Naponta cigányzene!

Havi abonnama 650 D.

Ajánlunk

kavicsot (sottert) a Szávából bármely tisztai, Bega, Kralja-Petra csatornai állomásra szállítva, igen olcsónkisebbmennyiségben.

KARLO VECSEI I DRIG
STARI-BEČEJ

BANGÓ

TANINTÉZET

Budapest IX. Réday-utca 14.

Teljes anyagi garancia mellett készítő magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

39 dinár

apított búzka

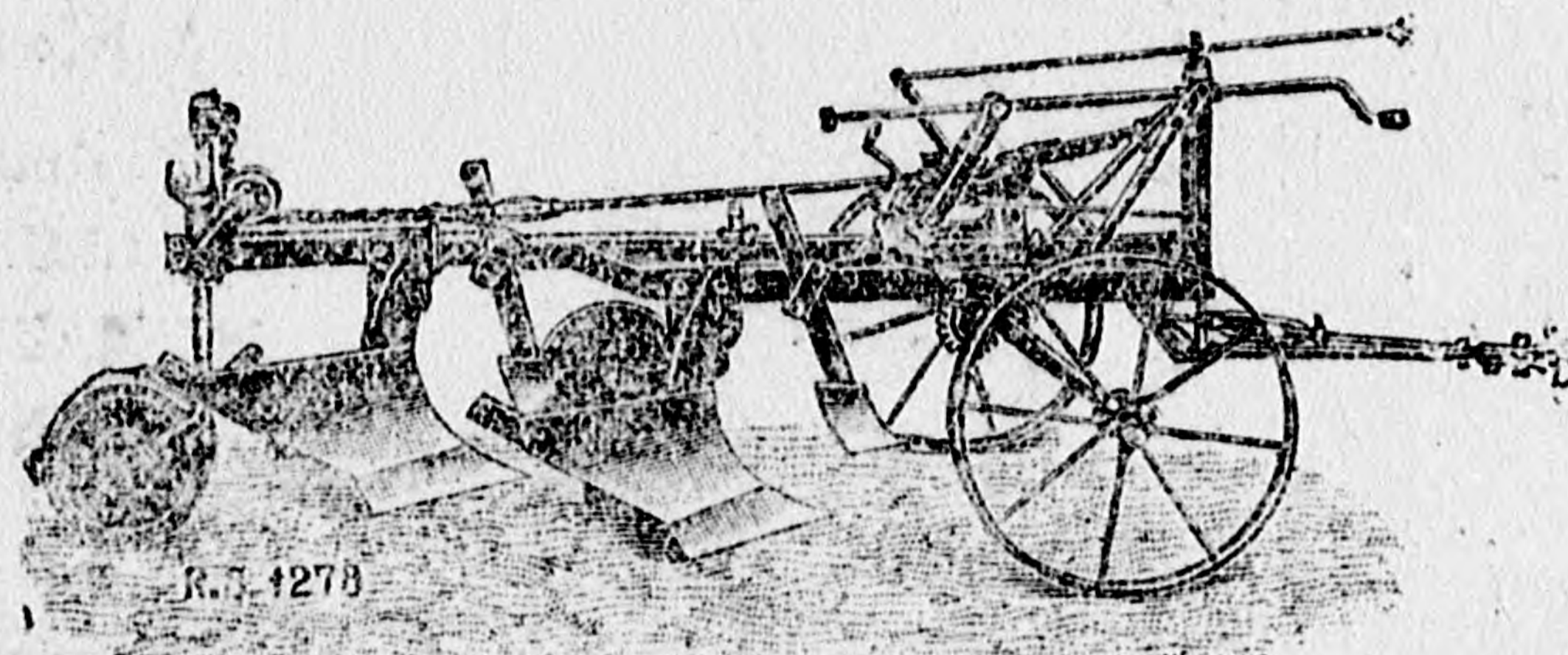
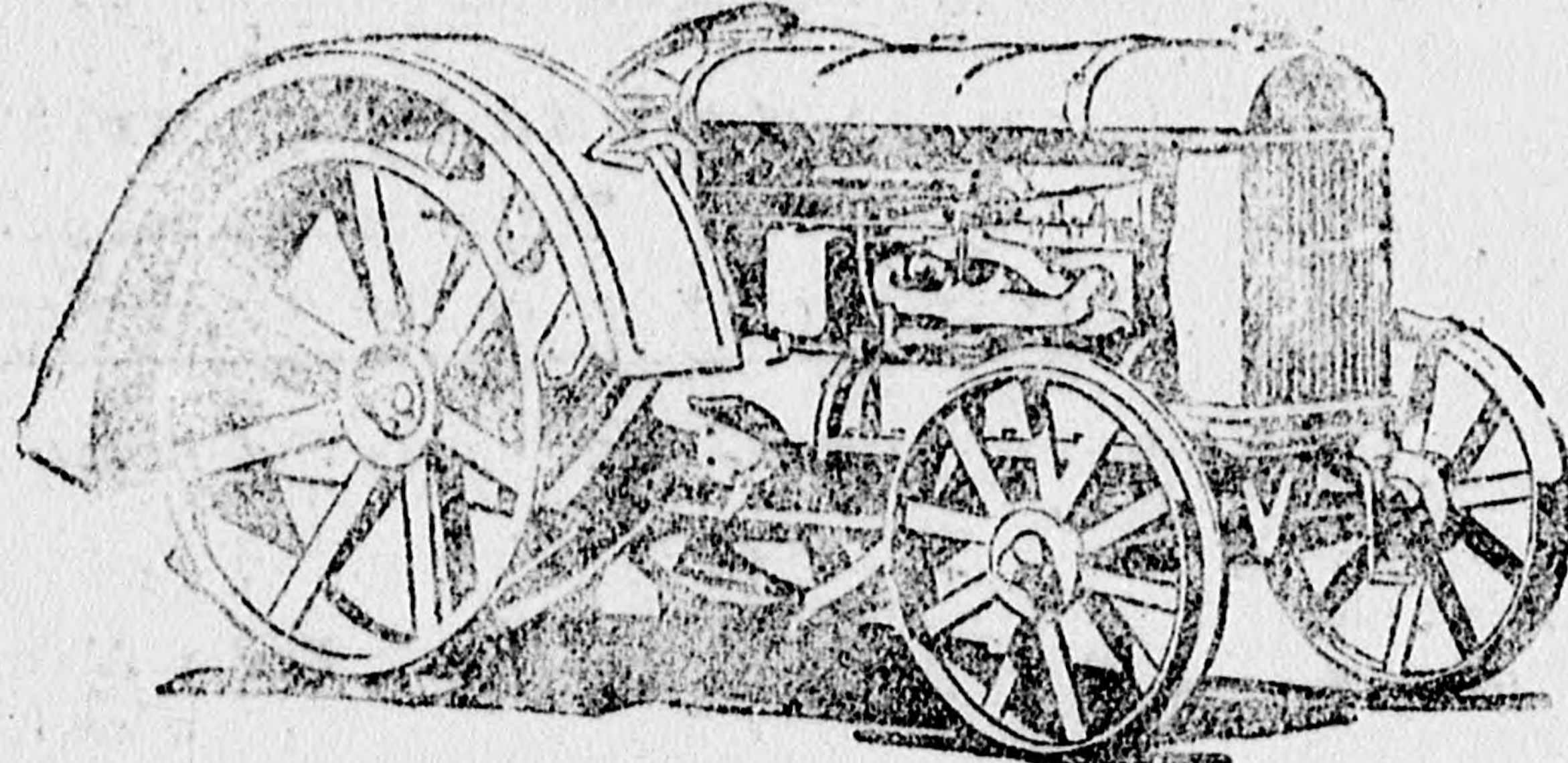
házhöz szállítva

Milorad Rajić-nál

Párhuzamos ut. Karsai-telep

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

A mai nehéz gazdasági viszonyok között kötelessége minden gazdának, hogy gazdaságát intenzíven és célszerűen használja ki.

Ezt pedig csak akkor éri el, ha a világhírű FORDSON traktor használatához legalkalmasabb és legcélszerűbb ekét, a 2, 3 és 4 vasú SACK-ekét alkalmazza, amely saját tapasztalataink szerint a föld fokozottabb műtermelésére legalkalmasabbnak bizonyult.

Vételkényszer nélkül a legkimerítőbb utasítást ad:

Vételkényszer nélkül a legkimerítőbb utasítást ad:

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co. SUBOTICA

Telefon 4-47

PAJE KUJUNŽIČEVA UL. 4.

Sürgöny: „Pallas“

Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselője és a SACK mezőgazdasági gépgyár vajdasági képviselője

Autó és traktor javítóműhely. Olajés benzínállomás. Autogarage. Sofförtanfolyam

A kiállításon meggyőződhetek róla, hogy a szubotica-i villamos vasut és világítási r. t. városi üzlete raktáron tart a legkülönbélebb elektrotechnikai anyagot, ezért ne felejtse el, hogy városi üzletünk

KOSTINA ULICA 1.

alatt van, ahol állandó kiállítás van csillárokból, motorokból, villanykörték- és lámpákból stb., legszolidabb áron. Ajánljuk a t. áramfogyasztó közönségnek, hogy összes szükségleteit nálunk szerezze be, mert a legjobb árut tartjuk és messzemenő garanciát vállalunk.

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza

Subotica — Sokolska ulica 3.

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit
szücs- és szőrmeáruházban

7081

SZEMÜVEGEK
MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órás,

ékszerész és optikusnál

VEL-BEČKEREK

Aleksandrova ulica

Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek.

JAVÍTÁSOK pontosan.

MALOM-
BERENDEZÉSEKET

Hoffherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth Rt. gyártmányát

Német és osztrák gyártmányú Diesel és gyújtó golyós

NYERSOLAJ-
MOTOROKAT

Asztalos és bogár

SZERSZÁMGÉPEKET

MOTOROS EKÉKET

Trstenik—Dublji gyártmányú

MALOMKÖVEKET

szállít a legjobb minőségben versenyképes árban és kedvező feltételek mellett a képviselő

KOSTA BÜRGER

Veliki Bečkerek.

6142

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR

mely legolcsóbban nálam kapható. — Mindennemű

KERÉKPÁR

alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Subotican. Okvetlenül győződjék meg árainról.

Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL

ENGRO DETAIL

Petrogradska ul. 3.

Jelašičeva ulica 2.

1103

Vasszakmában két erős

inast

jó fizetéssel felvez

Stein és Schreiber

vaskereskedés

Novisad

725

Méhészet

nagyobbarányu, egészben vagy részletekben

eladó

Cím a kiadóhivatalban.

7541